

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četr leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tujde dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanipla plačuje se od štiristopne petit-vrstne po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanipla, t. j. vse administrativne stvari.

Celje — vzprejeto!

Tako se glasi najnovejše poročilo z Dunaja. Z 19 proti 15 glasovom je dovolil budgetni odsek 1500 gld. za osnovo dvojezične gimnazije v Celju. Če bode ta sklep imel kaj faktičnega pomena, tega danes še ne moremo reči, ker od sklepa v odseku do osnove zavoda samega je pač še precej daleč.

V političnem oziru pa ima ta sklep baš pri sedanjih razmerah velik pomen in je najhujši udarec za združenje levico. V ponedeljek je klub levice sklenil, da izstopi iz koalicije, ako se celjska postavka vzprejme, in že drug dan zvečer je pa odsek z večino sklenil, da se postavka za gimnazijo dovoli. Levičarji so mislili prestrašiti druge stranke, a jim je izpodletelo. Ko bi se jim bil posrečil prvi poskus zaradi Celja, bi bili ravno tako pritisnili na Poljake in konservativce zaradi volilne reforme.

Druge stranke se pa niso dale ustrahovati. Dale so levicarjem razumeti, da se njim na ljubo ne odpovedo svojim nazorom. Levica nima več odločilne besede, to se je pokazalo. Do sedaj so računali na to, da izrinejo Slovence in nemške konservative iz koalicije in da se osnuje neka nova državnozborska večina, v kateri bi imela levica veliko besedo. Neki graški list je nekoč celo dal razumeti, da bi se dala volilna reforma na ta način izvesti, ko bi se morda pritegnili nemški nacionalci. Liberalci in nemški nacionalci bi se že sporazumeli, ker je njih občno teženje: ohranitev nemškega prvenstva v Avstriji.

Odločitev je bila odvisna od Poljakov. Na nje je stavila levica vse nade; a kakor vidimo, se je varala. Poljski klub je pač sklenil, da se zmatra koalicija za politično potrebo, ker le tako je mogoče izvršiti velike državne naloge, a glasovanje Poljakov v budgetnem odseku je pa pokazalo, da je ta sklep bil le nekako svarilo za levicarje, da naj s svojimi pretiranostmi nikar ne razrušujejo koalicije. Poljaki se drže prepričanja, da brez Hohenwarta in njegovega kluba koalicija ni mogoča. Poljaki nočejo nikakor biti povse odvisni od dobre volje levicarjev. To so že večkrat jasno povedali. Odklonili so vse sirenke klice združenje levice. Že pod Tauffejem, ko se je snovala znana trinoga večina, so se Poljaki odločno izjavili, da ne vstopijo v nobeno večino, v

kateri bi ne bilo grofa Hohenwarta. Pri snovanju koalicije so Poljaki vedno se držali tega mnenja.

Levica je bila sedaj takoreč moralno prisiljena, izstopiti iz koalicije. Po sklepu ministerstva sledi temu ministerska kriza. O njeni rešitvi se sedaj ne more nič gotovega reči, a toliko je upati, da se želje levicarjev ne izpolnijo. V parlamentarnih odnosaht se je zanje položaj usodno poslabšal, ko se je vzprejela celjska dvojezična gimnazija. Pač pa se je nekoliko utrdilo vjeno stališče pri nemških volilcih, ako pojde zaradi Celja v opozicijo. S tem se postavi levica na nemško-narodno stališče, ki je nekako popularno mej nemškimi volilci. Dosti pa najbrž tudi Celje levici ne bode pomagalo. Nemški nacionalci bodo že skrbeli, da se narodu pojasni, da levicarjem ni bilo toliko ležeče na nemški posesti, temveč na nazadnjaški volilni reformi. Mi Slovenci se moremo le veseliti, da se je sedanja koalicija razbila, ker ta nenaravna zveza je dosti oviral svobodo delovanja jednemu delu slovenskih poslancev na Dunaju. Koristi od nje v narodnem oziru nismo imeli nobene, kajti celjska gimnazija, ajo jo tudi pridobimo, ne bode več dar koalicije. Želimo le, da naši poslanci pri novi organizaciji strank se obrnejo na pravo stran in zlasti pri tem gledajo, da stopijo v tesno zvezo z našimi slovanskimi brati.

Na Dunaju, 18. junija.

K današnji seji proračunskega odseka so prišli vsi člani, a prišlo je tudi blizu 100 drugih poslancev.

Ko se je otvorila razprava o celjski postavki, govorila sta najprej dr. Klaic in prof. Romančuk. Oba sta se izrekla za postavko in toplo zagovarjala opravičeno zahtevo Slovencev.

Za njima je govoril nemškonacionalni kolvodja dr. Steinwender. Izrekel je najprej svoje prepričanje, da slovenski mladini škoduje slovenski pouk in trdil, da so učni uspehi na utrakvističnih gimnazijah sploh slabi. Trdil je, da se interesenti glede cele stvari niso vprašali, da je sedaj za to prepozno in se naposled izrekel zoper postavko.

V imenu nemške levice je govoril dr. Russ, ki je reklo, da včas ostrom napadom na njegovo stranko sedaj ni umestno, zavračati nasprotniška očitanja in to radi sedanjega političnega položaja.

Še mlada. Govorilo se je marsikaj, odkod zavzemlje one velike svote, katere porablja že skoro pol leta, stanujoč potratno v najkomfortnejši vili poreški. Imenovalo se je ime nekega budimpeštanskega bankirja, zatem ime nekega poljskega grofa, — celo neki amerikanski žid je bil nazivan Martinim protektorjem. — Gotovega ni vedel nihče; — povedala ni nikomur ničesar.

Koliko pomladij šteje neno življenje, — tudi tega ni vedel živ krst; — morda dvaindvajset, morebiti petindvajset, mogoče celo sedemindvajset; — saj je znano, kako umetno in premeteno umejo ženske posebno pa še igralke, prikrivati svojo starost!

Pa to nič ne dé! — Resnica je, da je bila gospica Marta najzanimivejša ženska prikazan ob slovitem koroškem jezeru v letni sezoni. Živahnata veverica, pikantna kot Ticianova Venera, pogumna kot Amazonka, a frivilna kot najslabše pláčevana baletka . . .

Jahala je vsakega konja, dirkala za stavo na biciklu, bila prva veslalka in plavalca kluba 'Albatros', — celo boriti se je bajè znala. — Bila je središče ondotnega sportnega sveta.

Levičarji, je nadaljeval, smo se mnogo trudili, tako v zbornici, kakor v odseku, da bi na jedni strani ugodili kulturni potrebi Slovencev, na drugi pa zagotovili narodui mir na Spodnjem Štajerskem. Tako postopanje nam veleva solidarnost avstrijskih Nemcev. Pričakovali smo po vsi pravici, da se bodo naši zvezniki ozirali na to srčno zadivo nemškega naroda. Že posl. Hallwich je reklo, da bi naše majoriziranje imelo velike posledice. Te so danes že znane. Iz tega se vidi velika važnost cele stvari, katere pa ni upoštevati same zase, nego v zvezi z drugimi trajnimi pojavi v naši notranji politiki in v vsem našem javnem življenju. Glasovali bomo zoper celjsko postavko in vemo, da soglašajo z nami tudi naši volilci.

Poročevalci dr. Beer je pripovedoval, kaj je vse storil, da bi slovenske koalirance pregovoril, naj odnehajo od svoje zahteve. Potem je reklo, da je nemški narod na razne načine izrazil zahtevo, naj se ne ustanovi celjska gimnazija in poslanci so se tej zahtevi uklonili. Končno je izrekel prepričanje, da bi se bilo lahko marsikaterim iz številnih kulturnih potreb slovenskega naroda ugodilo, ne da bi se bil užalil nemški narod v njega najsvetjejših čutilih.

Razprava je bila s tem končana. Predno je prišlo do glasovanja, je član proračunskega odseka poljski posl. Gniewoz zapustil dvorano.

Predlog poročevalcev, naj se celjska postavka odkloni, je propadel z 19 proti 15 glasom. Celjska postavka je bila s tem vzprejeta. Za celjsko postavko so glasovali: dr. Fuchs, dr. Gregorčič, dr. Herold, dr. Kaizl, dr. Kathrein, Klun, dr. Klaic, Kozlowski, Lupul, Meznik, dr. Milewski, Morsej, Palffy, Piatak, Pininski, dr. Romančuk, Rutowski, Szczepanowski in Wolkenstein; zoper celjsko postavko so glasovali: Bärnreither, Bareuther, Beer, Exner, dr. Fux, dr. Haase, Hallwich, Malfatti, Mauthner, dr. Menger, Nitsche, dr. Rainier, Schwiegel, Stalitz, Steinwender, torej vši levicarji in nemškonacionalni člani proračunskega odseka ter oba člana Coroninjevega kluba.

Levičar dr. Haase je napovedal minoritetni votum, poročevalci dr. Beer pa je naznal, da se odpove poročanju.

Neka menda prirojena eleganca in 'chic' v kretanji, v konverzaciji in toiletu sta ji pridobivala splošno občudovanje in simpatijo.

Marta je smela biti nesramna, rekli so: 'Ona je divnodražestna!' — smela je klepetati nalik srak, rekli so: 'Ona je amusantna, duhovita!' — Marta umé zabavati družbo briljantno kot nobena druga! — Njej je bilo dovoljeno hoditi po promenadah in javnih lokalih v najnedostatnejšem, najdrzovitejšem krilu, rekli so: 'To je ukus!' —

Toda gospica Marta se je začela dolgočasiti in danes je že uprav neznosna. — Moj Bog, kolikor pride človeku neka čudna muha, da mu ne ugaja nič, da ga ne zanima nič, — da se mu zdi vse tako pusto, neslano, bedasto!

Danes je odklonila že povabilo petorice najčilejših husarskih častnikov, ki so jej priveli s sabo tudi iskrega angleškega vranca; — zavrnila istotako odločno preuljudno povabilo podnačelnika celovškega bicikliškega društva, da bi se sondaže žila društvenega izleta v Št. Vid; — parnika 'Neptun' in 'Loretto' odpeljala ste zopet nazaj lepo število laskavih gostov, katerih ni marala sprejeti, — zakaj danes je pač ne prija ni jeden obraz!

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. G. Kosec)

„Gospod doktor, kako strašno ste dolgočasni! — Mi li nimate ničesar novega povedati? — Da me obožavate, da sem najdivnejša vila ob Vrbskem jezeru, da Vas odmakne že jeden moj pogled v devočko nebo itd. itd. — ob, doktor, to vem predobro, saj sem jednake neslanosti čula že neštetokrat, — in ne samo iz Vaših ust! — Ali pa res ne veste drugega? — Oh, bože mili, — ta dolg čas!“ —

In zazdehalo je glasno ter stegnila obe nogi krepko od sebe, da se je zazibala vrvena mreža, v kateri je ležala vznak.

Lepa ni bila gospica Marta, a — kakor pravimo — interesantna. Bled obrazek z ogljenočrnimi, širokimi obrvimi, ki so se nad malim, nekoliko podvihanim noskom skoro zraščale, temnih očij, malih ust, — život vitez, majhne noge in ozke roke, — taka je bila Marta.

Včasih je bila igralka, — menda v ogerski metropoli, — a sedaj je ni tega treba več, dasi je

Na to se je ta veleznamenita in za politične razmere jako pomembna seja zaključila.

Državni zbor.

Na Dunaju, 18. junija.

Z ozirom na krizo so začetkom seje mladočki poslanci naznani predsedniku, da so pripravljeni ustaviti obstrukcijo, ako jim predsednik obljubi, da uvod k davčni reformi ne pride v tekočem zasedanju več na vrsto. Predsednik jim je na žaljivačin odgovoril, da ničesar ne obljubi; v sled tega so Mladočki tudi danes nadaljevali obstrukcijo. Koncem seje je dr. Lueger jako dobro govoril o obstoječi ministerski krizi.

Predno je začela zbornica baviti se z dnevnim redom, je poslanec dr. Kajzl predlagal, naj se zbornica ne skliče na sejo, dokler se ne reši obstoječa kriza. Poslanec dr. Vassay je predlagal, naj se o tem glasuje po imenih, kar se je zgodilo. Predlog se je seveda odklonil.

Nemško jezo radi čeških obstrukcijskih govorov so na to porabili dr. Forreger, dr. Kraus in More ter predlagali, da bodi obravnavni jezik poslanske zbornice jedino nemščina.

Po neki interpelaciji je zbornica nadaljevala glasovanje o davčni predlogi in je dr. Vassay zopet zahteval, da bodo po vsakem glasovanju pavza 10 minut. Glasovanje je trajalo skoro štiri ure. Vzprejeli so se vsi odsekovi predlogi brez premembe.

Koncem seje so poslanci dr. Lueger in tovariši nujno predlagali:

Z ozirom na poročila o ministerski krizi se vlada pozivlje, naj pojasni, kako je stanje te krize.

Nujnost tega predloga je utemeljeval posl. dr. Lueger, ki je mej drugim reklo: Stavil sem ta predlog, da ima zbornica priliko, izreči se o tej stvari, ki zanima vso Avstrijo. Naravnost komično je, da mora po vsakem glasovanju biti pavza desetih minut, prav kakor da koalicija še ni razdrtta in stališče ministerstvu neomajano. Predlog je tudi zategadelj nujen, ker je zbornice nedostojno, da vedo žurnalisti glede krize več, kakor poslanci. V vseh parlamentih je navada, da se o takih prilikah ne razpravlja o drugih rečeh, kakor o krizi ali pa se zornica zaključi, dokler se kriza ne reši, nikjer pa se ne glasuje o tem, ali naj se namesto „oziroma“ postavi „in“. Svet se nam mora rogati in ne more tega pojmiti. Veseli me, da so levičarji tudi tega mnenja, žal, da so menda vso logiko pozabili, sicer bi se ne udeležili današnje seje, ampak zahtevali pojasnil glede vsega, kar se godi. Nedostojno pa je, da se informujejo samo pojedini poslanci, drugi pa se ignorirajo. Moj predlog je torej tudi zategadelj nujen, ker imamo vsi pravico zahtevati, da nam kak minister pove, kaj se godi. Vedeti je treba, obstoji li še koalicija, ali nič več. Oprostite mi to radovednost, ali zame je važno vedeti, se-li še skupaj držite, ali ste se že razšli. Rad bi tudi vedel, kateri ministri ostanejo na svojih mestih in kateri odidejo. To je tudi za vas važno, zakaj, če niste več v koaliciji, niti ne veste, kako glasovati. Rad bi tudi vedel, je li pričakovati, da se zbornica razpusti, ker nečem hkrati umreti, ampak bi se rad na to pripravil. Tudi vi bi to morali storiti, ker ste tega tako potrebeni. Nujen je moj predlog tudi zategadelj,

Stotnik K., ki je siloma vdrl v njen boudoir s prekrasnim šopkom teh in kamelij, slišal je toliko prekrepkih izrazov divje razkačene Marte, da je, ne vedoč si sicer pomagati, padel pred njo na levo koleno ter dejal s tresočim glasom nalik golobademu gimnaziju na prvem rendez-vousu s kratko krilo pripravnika: „Gospica, jaz Vas ljubim, obožujem Vas!“

„Nič — — nočem ničesar slišati, — poznam Vas; — vün, tukaj vün! — Gospod stotnik, obrnite se in — marš!“

„Grom in strela, sam vrag je šnil danes v to dražestno opico! — Popolnoma je pozabila menda, da mi je sinoci še obljubila poljub!“ — jezik se je poparjeni stotnik. — „Izvestno se je, je izneveril kak posebno priljubljen čestilec! — Hm! — se že potolaži, in zopet bom njen arkadski princ!“

Odšel je v kazino v jezuitski vojašnici ter z dvema buteljkama zadušil svojo slabo voljo.

Marta pa je mej tem ležala vznak v lahni, ohlapni domaći haljinji na verandi svoje vile v galalni mreži, ki je bila privezana mej dvema stebroma. Pušila je cigaretto za cigaretto, grbančila svoje gladko čelo, pretegovala svoje lepe, a tudi močne ude in — zdehalo.

(Dalje prih.)

ker je že čas, da se odstrani sedanja zbornica. Ako hočete kaž patriotičnega storiti, je najbolje, da zvršite na sebi harikiri. Prosim naj se o mojem predlogu glasuje po imenih.

Pri glasovanju se je Luegerjev predlog odklonil s 184 proti 54 glasom.

Ko so še posl. dr. Gregorčič in tovariši interpelovali zaradi žaljenja verskih in narodnih čutil goriških Slovencev, se je seja zaključila.

Prihodnja seja bo v petek.

V Ljubljani, 19. junija.

Prepoved pohajati „Češko Besedo“ je mej moravskimi Čehi vzbudila silno razburjenost. Rezervni častniki so jeli odkladati svoje čine, ako podmaršal Succowaty ne prekliče dotične prepovedi. Podmaršal je odšel na dopust na Tirolsko za štiri tedne. Po Brnu se govoril, da ga morda mej odpustom odpokličejo.

Poljska gimnazija v Tešinu. „Macierz szkolna“, to je društvo, ki ima osnovati poljsko gimnazijo v Tešinu, je letos predložilo deželnemu šolskemu svetu le učni načrt za 1. in 2. razred. Šleški deželni šolski svet je porabil to priliko, da je učnemu ministru priporočil, naj letos gimnazije ne dovoli, češ, mora se predložiti popolen učni načrt za vso spodnjo gimnazijo. Kakor poljski časopisi pišejo, bodeta le prvi in drugi razred poljska, tretji in četrti pa dvojezična. Jeden del predmetov predaval se bodo v poljščini, jeden del pa v nemščini. Nekateri poljski listi ne odobravajo dvojezičnosti. Po našem mnenju je pa dvojezičnost za šeške razmere potrebna, ker bodo dijaki prestopili potem v nemške višje gimnazije. V gališke poljske gimnazije ni verojetno, da bi hodilo dosti poljskih dijakov iz Šlezije. Dobro znanje nemščine je pa omikanim Poljakom v Šleziji ravno tako potrebno kot znanje materinščine.

Gorenjeavstrijski deželni zbor je v izrednem zasedanju dovolil gorenjeavstrijski hipotečni banki, da sme dajati poleg 4% tudi 3½% posojila in izdati primerna zastavna pisma. Potem je kurija veleposestnikov volila barona Kasla v deželnem odboru. Vzprejel se je potem nov lovski zakon in zaključilo zborovanje.

Nemci v Avstriji. „Kreuzzeitung“ je objavila članek o avstrijskem nemštvu, v katerem govoril o njega nazadovanju. Najprej so Ogri se jeli Nemcem upirati in Beust jim je dal svobodo. V vzhodni polovici naj bi potem vladali Madjari, v zapadni pa Nemci. V vzhodni polovici tudi Madjari gospodujejo, v zahodni pa vstajajo Slovani in odričajo Nemce. Na pol ponemčeni Čehi se že popolnoma zavedajo svoje narodnosti. Po številu je več Slovanov v Avstriji, nego Nemcev, in zato je na „nemški poklic“ Avstrije ni več misliti, kakor tudi ne na priklopilje Avstrije k Nemčiji, ker Nemčija ne more nemškim Avstrijcem pohrustati Čehov, ko še svojih Francozov, Poljakov in Dancev ni prebabila. — Tedaj že v Berolini spoznavajo, da Avstrija nima nemškega poklica.

Ogerska in Hrvatska. „Pester Lloyd“ je priobčil članek, v katerem ne zahteva nič manj in nič več, da se Zemun izloči iz Hrvatske in priklopi Ogerski. Dotični članek pisal je zemunski meščan Jurij pl. Spirta. „Semliner Wochentblatt“ pa pritrjuje temu članku, češ z njegovimi mislimi se vjema večina Zemunčanov. Ta list se pač jako moti, kajti v resnici niti Srbi niso vsi za združenje z Ogersko, temveč le nekateri. Ta misel so skuhali najbrž le Nemci in židje. Srbski časopis v Zemunu „Novo Vreme“ pravi, da se dotični članek zadeva ob zdravo pamet. Misel, da bi se Zemun združil z Ogersko kakor Reka, ni izvršljiva. Tudi ni resnica, da bi se dosti veljavnih Zemunčanov strinjalo s to bedarijo. — Prijatelji Madjarov so očvidno računali tukaj na sovraštvo mej Srbi in Hrvati, pa so se jedenkrat zaračunali.

Bolgarija in Turčija. Mej Turčijo in Rusijo sklene se poštna in brzjavna pogodba, ki ima v toliko politično važnost, da se bode v njej govorilo o severni in južni Bolgarski, dočim je dosedaj v vseh tacih pogodbah Turčija zahtevala, da se loči Bolgarija in Vzhodna Rumelija. Turki so se še vedno držali stališča, da je južna Bolgarija turška pokrajina in knez le generalni guverner te pokrajine. Sedaj bode pa veliki vezir podpisal dokument, v katerem se bode videlo, da sta obe Bolgariji v jednakih odnosajih s Turčijo in sta le jedna država. Bolgarski vladni krogovi so veseli te pridobitve, če tudi je v dejanji male važnosti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. junija.

— (Zopet obrekovanja) Z Dunaja se nam brzjavno poroča, da so se zopet oglasili tisti znani nemški bratci, ki tako dosledno obrekajo naš narod in naše mesto. Današnji dunajski listi dolže Ljubljano, da je zlorabi občno nesrečo ter obujala z njo sočutje, da bi potem dobljene podpore porabila v druge svrbe, ne v tiste, katerim so bili darovi namenjeni. Za danes naj to zadestuje; čim dobimo dunajske liste, pa bomo z našimi obrekovalci naredili obračun.

— (Končna klasifikacija učencev in učenk na ljudskih šolah v Ljubljani.) Po nasvetu c. kr. mestnega šolskega sveta je visoki ces. kr. deželni šolski svet z razpisom z dne 13. junija t. l. št. 1239 odredil, da je učence in učenke tistih razredov na javnih in zasebnih ljudskih šolah v Ljubljani, v katerih se pouk zaradi velkonočnega potresa doslej ni mogel nadaljevati, dalje tistih razredov, v katerih se je pouk začetkom meseca junija t. l. spet pričel, zunaj Ljubljane bivajoče učence in učenke, ki jim ni bilo moči priti v šolo, končno veljavno klasificirati na podstavi klasifikacije tretjega četrletja ter jim izročiti dotična šolska naznanila, učenek na obeh Uršulinskih meščanskih šolah pa letna spricvala o šolskem letu 1894./5. V Ljubljani bivajočim takšnim šolekim otrokom je do 15. julija t. l. po šolska naznanila (spricvala) priti v vodstveno pisarno, zunaj Ljubljane bivajočim se pa po pošti pošljeno na dom.

— (Zrelostni izpiti) na ljubljanski višji gimnaziji se bodo pričeli v pondeljek dne 24. t. m. Pismeni izpiti bodo trajali do dne 28. t. m. Ustni izpiti pa se bodo pričeli okoli dne 20. julija. Prijavili so se vsi osmošolci, to je 75.

— (Ces. kr. kmetijske družbe kranjske občni zbor) bodo v četrtek, dne 18. julija t. l. ob 1/4. uri dopoludne v dvorani mestne hiše v Ljubljani. Vzored: 1. Prvomestnik prične zborovanje. 2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1894. 3. Predložitev družbenega računa za leto 1894. in proračuna za leto 1896. (Račun in proračun se do pošljeta gg. družabnikom še o pravem času, razpoložena sta pa v nadroben pregled v pisarni kmetijske družbe.) 4. Volitev družbenega predsednika, ker je minula triletna doba dosedanjega predsednika. 5. Volitev treh odbornikov v glavni odbor namesto po družbenih pravilih izstopivih gospodov barona H. Lazarinija, grajsčaka v Smledniku, Vinka Ogorčca, posestnika v Škofljici in Franciška Povšeta, deželnega in državnega poslanca v Ljubljani. 6. Poročila in predlogi odborovi. 7. Poročila in predlogi podružnic. 8. Nasveti in prosti govorovi posameznih družabnikov.

— (Demoliranje zvonikov) v Trnovski in St. Jakobske cerkvi je do malega že dokončano. V pondeljek zvečer so spustili z desnega St. Jakobskega zvonika veliki zvon in se je delo izvršilo brez vseh zaprek. Zvonovi so zdaj, kakor tudi oni trnovske cerkve, začasno obešeni v leseni prizemski lopi, ki stoji tik cerkve. — Tudi mali zvonik protestantske cerkve je že podrt in se bode zgradil na novo.

— (Nedeljski počitek pekov in kolačnikov.) Deželna vlada je za obči pekov in kolačnikov v Ljubljani in v Spodnji Šiški napravila izjemo od predpisa o nedeljskem počitku. Izvzemši Velikonočno nedeljo in tisto nedeljo, na katero pada Božič, je dovoljeno pekom izdelovanje in pečenje kruha do 8. ure zjutraj in od polnoči na pondeljek dalje, prodaja kruha pa samo do 10. ure dopoludne in od 4. do 6. ure popoludne. Jedino le kolačnikom dovoljena je prodaja od 8. ure dopoludne do 8. ure zvečer. Vsak gospodar mora dovoliti delavcu, ki dela v tacih dneh več nego tri ure, nadomestni počitek in sicer vsak pondeljek in četrtek od 10. ure do poludne do 4. ure popoludne. Zanemarjenje teh določb, ki so stopile v javnost in veljavo dne 5. maja 1895., se bode kaznovalo z globo od 10 do 400 gl. eventuelno s zaporom od 48 ur do 80 dnij.

— (Razširjevalci ponarejenega denarja) Mestni policiji se je posrečilo zasačiti več laških razširjevalcev ponarejenega denarja, mej njimi jednega, ki ima doma lepo imetje, pridobljeno s to manipulacijo. Obdolženci so se izročili dež. sodišču.

— (Ušel) je danes na mestnem magistratu nevaren lovski tat, katerega je bila policija dolgo časa zasledovala in ga po velikih težavah ujela.

Dalje v prilogi.

SLOVENSKI NAROD.

čakaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.— Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisni se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenštvo je na Kongresnem trgu št. 12.
Upravnosti naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Državna podpora Ljubljani in drugim po potresu oškodovanim krajem.

(Beseda slovenskim državnim poslancem.)

Vladna predloga, s katero naj se dovoli po potresu prizadeti Kranjski in Stajerski državna podpora do najvišjega zneska 4,000.000 gld., je sedaj državnim poslancem znana. Če se hoče doseči nje namen, morali bodeta o ti predlogi obe zbornici najhitreje postopati. Zategadelj je naravno, da se sedaj s kakimi pogajanji ne bo dalo mnogo doseči, in da tudi ni več časa, da bi odšla ta ali ona deputacija na Dunaj, da bi v zadnjem trenutku prosjačila okrog poslancev. Previdno pa se nam vidi, opomniti govorje državne poslance na obljube, dane deputaciji ljubljanskega mesta, ter jih prositi, da se v trenutku sklepanja spomnijo teh obljub. V prvi vrsti pa so sedaj slovenski poslanci poklicani, da posvetijo vse svoje moči v to, da se dovoli višja državna podpora, nego jo predlagata vlada. Obilo ne bodo gonorili, ali utis vladne predloge je pač ta, da se posebno glede Ljubljane premalo predlaga. Kar je pod tremi milijoni, je prenizko, in zelo se čudimo, da se tu vlada ne poslužuje tistega sredstva, ki se je ob svojem času tudi v Zagrebu prav dobro obneslo. Če se ne motimo, je tudi gospod deželnemu predsedniku nasvetoval, da naj se gotovi kategoriji oškodovancev dovoli posojilo z nižjo obrestno mero. V to kategorijo spadajo tisti „sramežljivi“ oškodovanci, ki ne bodo hoteli za brezobrestno posojilo prosi, boječ se pikrih opazk ali zasramb, ki pa svojo škodo, dasi nimajo preveč zadolženih posestev, isto tako težko občutijo, kakor drugi, glede kajih ni dvomiti, da bodo imeli popolno pravico do brezobrestnega posojila. Takim posestnikom bi posojilo, ki naj se obrestuje z 2%, prav dobro prišlo, tembolj, ker si s privatnim kreditom ne bodo mogli pomagati. Kdo bode — vsaj v prvih bodočih letih — v Ljubljani hotel na poslopje, ki je kolikaj obremenjeno, kaj posoditi? Zato rej upamo, da

se bode podpora za Ljubljano zvišala vsaj za milijon goldinarjev in če ne gre drugače, naj se pa zvišek dovoli deloma kot posojilo z 2% obrestno mero!

Pa še druge pomanjkljivosti kaže nasvetovana podpora.

Na deželi naj dobé prizadeti posestniki 200.000 gl. podpore, ki je podarjena, mej tem, ko znaša tista podpora za Ljubljano samo 100.000 gl. To ni pravo razmerje. Poslopja imajo v Ljubljani mnogo večjo vrednost, ter so tudi v mnogo višji meri poškodovana, nego ona po deželi! Čemu tedaj razlika? Naj se Ljubljani v tem oziru vsaj toliko da, kolikor se ponuja deželi, to je 200.000 gld.

Istotako upliva na razsodnega človeka jako neprijetno, da predloga vlade, — kakor prava varčna gospodinja, ki niti zrnca s peharja zgubiti noče — še celo tistih 25.000 gld., ki so se dali kot prva pripomoč, sedaj prišteje k subvenciji 4,000.000 gl., in da upravi ljubljanskega mesta, ki je imela ogromnih izvenrednih troškov, niti beliča podariti noče. Menimo, da je skoraj nepotrebno, opozoriti parlament, da pričakujemo, da se vsaj tistih 50.000 gld., ki je omenja § 5. vladne predloge, mestu podari, ker bi bilo res nekako beraško, če bi se država na tem polju potegovala za brezobrestno posojilo.

Kot regulacijski fond naj se dovoli Ljubljani 100.000 gld. Tak znesek je korec vode, ki se zlige v jezero. Ima visoka vlada resno voljo, pomagati nesrečnemu mestu, potem se ima omenjeni fond podvojiti, in dovoli naj se vsaj 200.000 gld. Gospodje poslanci, ozrite se vsaj na Ogersko! Se je li ondi Szegedin reguliral s sto ali dvestotisoč gld?

Deželi se je primeroma več dovolilo, nego Ljubljani. Ubogi ti deželi zadnji vinar iz srca privočimo, dasi smo prepričani, da se brezobrestno posojilo 1,245.000 gld. do cela nikdar porabilo ne bode. Naš kmet silno nerad privoli, da se mu v

knjigi obremeniti zemljišče in naše selske občine o kaki garanciji niti besedice čuti ne bodo hoteli! Zategadelj ni pričakovati, da bi kmetič radi 20 — 100 gld. — in takih škod bode po deželi največ! — romal k javni knjigi, in zategadelj bi se zgorej omenjeni znesek 1,245.000 gld. brez nevarnosti smel znižati za kakih 400.000 gld., in sicer na korist faktorju, ki bo tako brezobrestno posojilo krvavo potreboval. In ta revež je dežela kranjska kot taka. Vsa poslopja ima razbita in razsuta; govori se, da bode potrebovala 600.000 gld. ali še več, če bo hotela vse popraviti in prezidati. Celi svet se čudi, da naš deželnih odbor niti prsta ni ganil, da bi si pridobil brezobrestno posojilo od strani države. Na državnozborskih poslancih je sedaj, da popravijo zamudo deželnega odbora, ter delajo na to, da se od zneska 1,245.000 gld. pridrži deželi kranjskih in taki 400.000 gld., da bode v stanu, zvršiti vse rekonstrukcije na deželnih poslopjih, izmej kajih se mora deželnemu dvorec, kar je itak znano, do zemlje podreti!

Dve reči sta še, ki nam težita srce. Čuje se, da hoče vladna predloga brezobrestna posojila dovoljevati le proti knjižnemu zavarovanju (gegen bücherliche Sicherstellung) ali pa pod poroštvo občin. Nekateri zastopajo sedaj mnenje, da je tu umeti pravo pupilarno zavarovanje in da bode država za svoja brezobrestna posojila vselej takrat, kadar se v knjigi ne bodo mogla na tistem mestu zavarovati, kjer se smejo zavarovati otroški denarji, zatevala poroštva občin. Če bi se skleneni zakon tako tolmačil, potem smo z državno podporo pri kraji. In ker bode državna finančna oblast — naj si je že finančni minister pl. Plener ali pa Stanislav Baden — pozneje prej kot ne uplivala na to, da se državna podpora ne bo izplačala v najvišjem znesku 4,000.000 gld., batí se je, da bi se navezeno strogo tolmačenje v zakon in oziroma v prakso ne zaneslo. Predloga naj bi se torej popravila v toliko, da se v zakon vsprejme tudi določilo, da ima

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. G. Kosec.)

(Dalje.)

„Gospod doktor, ne bila bi niti Vas sprejela, če bi bila vedela, da ste tudi Vi takov pustež!“

„Gospica Marta!“

„Se li ni zgodil noben nov škandalček v našem kopališči? — Je li došel kak zanimiv tujec, — kak parček mladih poročencev? — Nič? — Ah, pojrite še Vi, odkoder ste prišli! Spala bom.“

In prekrižala je pod svojo črnolaso glavijo svoji roki, da sta pala nazaj ohlapna kineška rokava ter sta se pokazala dva polna bela lakti.

Doktor, vojaški zdravnik Strnad, ki je dotlej slonel na nizke zofi ob verandinem robu ter pušil smodke sanjavo zroč preko jezera, po katerem so švigale ladice z raznobjoimi zastavicami, ozrl se je po zadnjih Martinih besedah plašno po njej.

„Domov me podite?! — Kakó ste kruta! — Saj vendar veste, da me osrečuje že Vaša bližina, — ako vidim vsaj rob Vašega krila, O, le molčite, spite, — a jaz naj ostanem tukaj! — Naj Vas li gugljem? — naj Vam zaigram na kitari in zapojem uspavanko?“

Nobenega odgovora. Vrvena mreža ziblje se komaj vidno sèm ter tjá.

Doktor se dvigne raz zofo in pristopi tiho k mreži.

Tu leži cvetode žensko bitje v vsem svojem priprostem, a tem dražestnejšem čaru.

Počasi se je sklonil doktor preko njenega obrazka, da bi pritisnil nanj vroč poljub, a v istem hipu se odpro dolge Martine trepalnice in zadene ga osoren pogled.

„Pfui! — gospod doktor!“

„Marta, Marta, — kako Vas ljubim!“

Zopet se je sklonil, ljubkujoče objel njenogolo ramo ter pritisnil na vno svoje trepetajoče ustnice, in ni jih odmaknil, dokler ni planila pokonci ter mu iztrgala svoje rame.

„Ti ropar, — Ti okrutnež! — vikala je gladeča z dlanjo boleče mesto. „Tu glejte, kako strašno poljubljate!“

Skočila je iz mreže ter mu kazala rdeč krog, vidni odtisek njegovih ustnic. In zopet ga je bliskajočih očij koketno zmerjala: „Ropar, — silovitež!“

On pa jo je potisnil poleg sebe na zofo, prikel jo za obe roki ter ju poljubjal... divje, neutrudno...

„Dosti, dosti!“ — vzkrivila je končno Marta smejé se mu puleča iz rok. In ko se ga je rešila, ovila mu je nakrat obe roki okoli vrata, privila ga na svoje prsi ter mu pritisnila na usta dolg, dolg poljub...

Nato je planila na noge.

„Sedaj pa pojrite, gospod doktor! — To Vam

bodi v plačilo za Vaše prijateljstvo, — ne, za Vašo ljubezen!“

Strnad je zrl molče v njene ogljenočne oči in ni se ganil. Bil je bled.

„Takoj pojrite, — sicer...!“

Ponudila mu je svojo ozko rokico s tistimi dolgimi, rožnatimi prstki.

„Marta, zopet me odpuščate brez nade, da boste kdaj moja, vsa moja? — Ne oblubitete mi, da Vas smem jedini ljubiti?“

Ustnice so mu bolestno trepetale. Ona pa se mu je zopet približala ter mu z obema rokama požovala lici.

„Ti ubožec! — je dejala pomilovalno, na to pa pritisnila svoje gladko lice k njegovemu, katerega je obkrožala lepa polna brada. — Želiš si ognja, s katerim se do smrti opečeš! Ti veliko dete! — Tudi jaz Te ljubim danes, — nò, jutri mi boš morda že zoprni, — saj si ne morem pomagati! — Izprememba, novost je moj uzor. Soprga, zvesta, jedino Tebi udana družica skozi celo življenje bi menda ne mogla biti. Ti pa zaslubiš takega bitja, katerega si tudi vreden, Ti dobrí Janko! — Pozabi, izbij si misel na mè, — jaz Ti trajne sreče ne morem dati, ker je sama nimam...“

Ali si mi pa zato vsejedno dober? Dà? — Nò, reci dà, pa roko mi daj kot prijatelj svojej prijateljici, — takó... Sedaj pa pojdi, — do svidenja! — Do svidenja, Marta! — — — (Dalje prih.)

SLOVENSKI NAROD.

Izkaja vsak dan zvezčer, izimai nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr., za četr leta — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravnost je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnost naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Novo ministerstvo.

Novo ministerstvo, ki pa bo le začasno vodilo državno upravo, ter se že za nekaj mesecev umakne drugemu, se je včeraj predstavilo državnemu zboru.

Stranke so z novim ministerstvom še dosti zadovoljne. Vsi portfelji so v rokah politično brezbarvnih mož, markantna oseba je samo minister notranjih del grof Kielmannsegg.

Levičarji so tako zadovoljni, da je prav grof Kielmannsegg stopil provizorični vlado na celo. Z očitim veseljem pripovedujejo, da je Kielmannsegg njih prijatelj in da je nasprotnik krščanskih socialistov, klerikalcev in Slovanov. Mej vrtami se bere, kaj pričakujejo levičarji od Kielmannsegga: da bo pri občinskih volitvah dunajskih deloval z vsemi silami zoper protisemite in da bo v državnem zboru skušal sestaviti novo večino, v kateri večini bodo levičarji igrali prvo ulogo.

Sedaj pač še nihče ne more reči, so li levičarske nadeje opravičene ali ne, zlasti pa se sme dvomiti, da bi grof Kielmannsegg imel nalog, sestaviti parlamentarno večino samo iz levičarjev, Poljakov in čeških veleposestnikov, torej brez konzervativcev.

Novo ministerstvo nima političnega programa in ga tudi ne potrebuje, ker mu je v prvi vrsti nalog, posredovati, da se reši proračun. To se utegne zgoditi tekom meseca julija. Ministerstvo bo potem odstopilo in se umaknilo novemu.

Dasi je novo ministerstvo le mala epizoda v zgodovini avstrijske notranje politike, je vendar zanimivo, da se seznamimo z možmi, katerim je krona začasno poverila državno upravo.

Minister notranjih del in predsednik ministerstvu svetu grof Erich Kielmannsegg se je rodil dne 13. februarja 1847. l. v Hannoveru. Rodovina Kielmannsegg je protestantska in se je naselila v Avstriji šele l. 1866. Grof Kielmannsegg je služboval pri dunajskem namestništvu, bil potem vladni svetnik v Črncbah, dvorni svetnik v Celovcu in je l. 1889. postal sekcijski šef v ministerstvu in še isto leto namestnik nižjeavstrijski.

Finančnim ministrom je imenovan dr. Evgen Böhm vitez Bawerk. Rodil se je 12. februarja l. 1851. Služboval je nekaj časa v finančnem mini-

sterstvu ter se l. 1880 habilitiral na vseučilišči na Dunaju kot privatni docent. Od tod je prišel v Inomost, kjer je postal l. 1884 redni profesor na cijonalne ekonomije. Spisal je več znamenitih razprav ter bil l. 1889 pozvan v finančno ministerstvo. L. 1891 je postal sekcijski šef in sestavlil z drom. Steinbachom znani, na modernih principih zasnovani načrt davčni reformi, kateri je pa Plener po željah levičarske stranke prenaredil in čigar parlamentarno rešitev so preprečili mladočeški poslanci.

Trgovinskega ministerstva vodstvo je prevzel dr. Henrik vitez Wittek. Rodil se je l. 1844 na Dunaju in prišel l. 1868 v trgovinsko ministerstvo, kjer je postal l. 1886 sekcijski šef in načelnik železniškega oddelka. Wittek je unet pristaš ideje o podprtju železnice.

Vodstvo naučnega ministerstva se je poverilo sekcijskemu šefu dru. Edvardu pl. Rittnerju. Rittner je sedaj 50 let star. Bil je profesor na vseučilišču v Lvovu in svoj čas tudi državni poslanec in kot tak član poljskega kluba. V ministerstvo ga je bil pozval Gautsch in mu poveril referat o visokih šolah.

Vodstvo pravosodnega ministerstva je prevzel dr. Karl Krall pl. Krallenbergh, sekcijski šef v pravosodnem ministerstvu in znan kot znamenit jurist.

Poljedelsko ministerstvo bo vodil dosedanje sekcijski šef in uneti pristaš grofa Falkenhayna baron Ferdinand Blumfeld.

V novem ministerstvu sede sami uradniki. Ministri so samo štirje: Welsersheimb, Jaworski, Kielmannsegg in Böhm. Kakor vse kaže, bodo ministerstvo iz lahka dognalo proračun — kaj pa bodo potem, kako se bodo razvile strankarske razmere v parlamentu — to je velika uganka, katere zdaj še ni moči rešiti.

Državna podpora Ljubljani in drugim po potresu oškodovanim krajem.

Zakonski načrt glede državne podpore slöve:

§ 1. Moja vlada se pooblašča dovoljevati vsled potresa, kateri se je na pomlad l. 1895. primeril v vojvodstvu kranjskem in deloma v vojvodstvu štajerskem, podpore iz državnih sredstev v najvišjem znesku do 4,000.000 gld.

mu doné po ušesih tisti sentimentalni akordi, ki zadržajo njegovemu srcu globoke rane.

„Kot list v vetru!“ — poje ženska, katero ljubi ... in ona, ki ljubi njega? —

* * *

Ob oknu čedne predmestne hiše v Ljubljani sedi dekl; — prisodil bi jej osemnajst let. V naroci je leži zvezek pisem, v rokah pa drži fotografisko sliko. Nepremično zrè v to sliko, ki je kaže lepega, vitkega moža. Njene kakor spomenčice plave oči upirajo se z nepopisno milino, z neko ginljivo zamknjenostjo v njo, okoli ust pa je igra ljubk, srečen nasmehljaj.

„Janko, li slutis kakó Te ljubim? — Tvoja, večno vsa Tvoja ...“

Takó šepečajo njena usta, ki se hipno približajo fotografiji ter jo poljubijo ... Nakrat se jej stemni jasno čelo: „Zakaj takó dolgo molčiš, Janko? — Že tri pisma sem Ti pisala, a ne odgovoriš, in tolažiti se moram s Tvojimi starimi listi! — Kakó čudna, zmedena ... nekako nervozna so ta poslednja pisma! — Moj Bog, tako sem nemirna ... skrbi me mučijo, dasi ne vem zakaj! — Si li bolan? — O Bog, ne hoti tega, saj molim

Od te svote je delni znesek 3.000.000 gld., kateri se utegne porabiti l. 1895., postaviti kot izredno potrebščino v državni proračun za tekoče leto. Ostali znesek se sme, kolikor ga bude treba, vzeti iz blagajnic.

Za porabo veljajo sledeča določila.

I. Na Kranjskem.

§ 2. Posestnikom poslopij, ki so vsled potresa postali pomoči potrebni, se smejo v svrhu obnovitve njih porušenih ali poškodovanih zgradb, v kolikor so potrebni, dajati brezobrestna posojila in sicer v mestni občini ljubljanski do najvišjega skupnega zneska 1.700.000 gld., v drugih delih dežele do skupnega zneska 1.245.000 gld., in sicer se mora posojilo ali zemljeknjično zavarovati ali mora za plačilo občina jamčiti.

Povrniti bo posojila v 15 jednakih letnih obrokih, začenši s 1. januarijem 1901. l.

§ 3. Najbolj potrebnim hišnim posestnikom, katerih poslopja je potres razrušil ali poškodoval, se smejo, če so njih razmere vredne posebnega obzira, dovoljevati podpore, katerih ne bo treba vrniti, in sicer v mestni občini ljubljanski do skupnega zneska 100.000 gold., v drugih krajih dežele pa do skupnega zneska 200.000 gld., v razmerju, kakor je kdo podpore potreben.

§ 4. Za obnovitev cerkva, župnišč in ljudskošolskih poslopij, katere je potres porušil ali poškodoval, se smejo pomoči potrebnim oškodovancem (zlasti župnijskim in šolskim občinam, cerkvenim konkurenčnim faktorjem) dovoljevati podpore, katerih ne bo treba vrniti, in sicer v ljubljanski mestni občini izvzemši ljudskošolska poslopja (§ 5.) do skupnega zneska 100.000 gld., v drugih krajih dežele pa do skupnega zneska 340.000 gld., v razmerju, kakor je kdo podpore potreben.

§ 5. Mestni občini Ljubljanski se v delno pokritje po potresu nastalih troškov, zlasti za obnovitev porušenih in poškodovanih občinskih objektov vstevši mestna ljudskošolska poslopja in za napravo bivališč za silo dovoli brezobrestno posojilo 50.000 gld.

Nadalje se mestni občini ljubljanski v svrhu ustanovitve mestnega regulacijskega zaklada dovoli brezobrestno posojilo 100.000 gld. s pogojem, da se državni upravi dovoli primeren upliv na upravo in porabo tega zaklada. Dotične podrobnejše določbe

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. G. Kosec.)

(Dalje.)

Večerilo se je; na jasnom nebuh se je pokazal zadnji krajec meseca, užigale so se zvezde in hladen veter je pihjal preko jezera ter se poigraval z valovi.

Ondi od brega Poreč, kjer je promenovala gospoda, začul se je zdaj pa zdaj koketen ženski smeh, važno govorjenje nadutih kavalirjev in neprisilen vik in krik otrok, ki so se podili za obroči. — In zopet je popihnil veter od druge strani ter prinesel iz dalje zvonkljanje govedi, pa soče se na bližnjem hribu, don večernega zvona, zatem par akordov strastne laške popevke, spremljene na glasovirji — in zopet je bilo tiho in mirno, samo vali so šepetalni ...

Iz Poreč proti Celovcu je dričala po sredini jezera lahka gondola; v njej je sedel dr. Strnad.

„La donna è mobile ...“

tako je pela Marta za odhajajočim doktorjem; še

vsak dan k Tebi za svojega miljenca! — Danes je že deseti dan, da sem brez obvestila ... in vendar si mi obljudbil, da mi pišeš vsak dan!“

Solze jej zalijo oči. Hitro vstane, zloži zopet pisma ter spravi sliko. „Čemu jokam!“ — se nevoljna vpraša. „Kako sem otroška! Sam mi je pravil, da je zdrav in trden, da ni bil še nikdar bolan; — bolan ni! — Sem li v skrbih radi njegove zvestobe ... oh, ne, ne ... kako razčaljen bi bil, ko bi vedel, da se mi je sploh porodila taka misel! Ne, zaupam mu, saj mi piše vedno, da hrepeni po uri, ki naju zveže za življenje; — kako bova srečna!“

Nasloni se tik okna, zapre oči ter se zamisli; blažen nasmeh se razlije po njenem nežnem obrazku, saj se vidi že soprogo poleg njega, črnelasega, ponosnega Janka! — Kako je že dejal, ko jo je poljubil v slovo? — „Samo še šest mesecev, Rezika, potem pa ...“ — Oh, potem ... potem ...!

„Rezika, dve pismi!“ — V sobo stopi gospa dolgega obraza, miloplavih očij in suhljate postave. „Sedaj boš menda mirna; ej, Ti zaljubljenka!“ — Smejé jej izroči pismi.

bo državna uprava degovorno z mestno občino dočila.

Vrniti bo to posojilo v znesku 50.000 gld. v 15 jednakih letnih obrokih, začenši s 1. januarijem 1901. leta.

Za ustanovitev mestnega regulacijskega poslopa dovoljeno posojilo 100.000 gld. je meseca januarija 1. 1915. povrniti.

§ 6. Trgovcem in obrtnikom, kateri so vsled potresa postali pomoči potrebni, se smejo dovoljevati brezobrestna posojila do skupnega zneska 100.000 gl. in v posebnega obzira vrednih slučajih podpore do skupnega zneska 10.000 gld., katerih ne bo treba vrniti.

Ta posojila je vrniti najkasneje v treh letih.

§ 7. Od vlade že izplačani znesek 25.000 gl. za razdelitev podpor, da se olajša vsled potresa nastala beda, katerih podpor ne bo treba vrniti, se s tem odobri.

II. Za Štajersko.

§ 8. Za obnovitev vsled potresa razrušenih ali poškodovanih poslopij (privatnih poslopij, cerkva, župnišč in ljudskočliskih poslopij) se smejo najpotrenejšim oškodovancem (zasebnikom, cerkvenim in šolskim občinam, cerkvenokonkurenčnim faktorjem) dovoljevati v razmerju, kakor je kdo potreben, podpore do najvišjega zneska 30.000 gld., katerih podpor ne bo treba vrniti.

III. Skupne določbe.

§ 9. Pravne listine, uloge in uradni čini glede v tem zakonu določenih podpor in posojil, zlasti tudi glede zavarovanja, katera se zde potrebna občinam v slučajih, v katerih so prevzele jamstvo za dovoljena posojila (§ 2.), nadalje glede nabranih molidarov so prosti kolka in pristojbine.

§ 10. Zastala posojila se smejo iztrirjati po politični eksekuciji.

§ 11. Izvršitev tega zakona, ki zadobi veljavnost tisti dan, ko se razglasí, se naroča Mojim ministrom notranjih del, finanč in nauka in bogocastja.

Državni zbor.

Na Dunaji, 20. junija.

V današnji seji se je novo ministerstvo predstavilo državnemu zboru. Galerije so bile prenapolnjene, poslanci so bili skoro vsi navzočni.

Začetkom seje je predsednik Chlumecy prečital naznani kneza Windischgraetzia o odstopu prejšnjega ministerstva in naznani grofa Kielmannsegga o imenovanju novega ministerstva, potem pa dal besedo grofu Kielmannseggu.

Predsednik ministerskega sveta in minister notranjih del grof Kielmannsegg je reklo: Visoka zbornica! Vsled najvišjega naročila predsednikom ministerskega sveta za kronovine, zastopane v državu, imenovan, čast mi je, predstaviti visoki zbornici novoimenovane minstre in voditelje ministerstev.

Novoimenovano ministerstvo ima nalog, voditi tekoča opravila, dokler se ne konstituira definitivno ministerstvo, in pred vsem skrbeti za redno upravo državnega gospodarstva.

Ministerstvo, čigar novi člani so uradniki, pripoznava v največji meri potrebo, redno upravljati državno gospodarstvo in dogmati zategadelj posvetovanja o letošnjem proračunu.

Hlastno odpre Rezika prvo pismo, ki je njegovo. — „Revež, toliko ima opravka ... zelo se mi je! — dé tiho. Ko pa prečita drugo, prebledi, krčevito ihtenje jej prode iz prs in preko sobe hiteč se zgrudi glasno plakaje ob postelji ...

„Moj Bog, kaj se je zgodilo?“ vzklikne gospa preplašena. „Rezika, dobro moje dete, čuj me in ne joči!“

A Rezika je ni čula. Glasno plakanje je stresalo njeni telo, ki se je vilo na teh tik postelje kot v najhujših krčih. Gospa se je sklenila preko nje ter objemši jo dvignila. Smrtno bled je bil hčerkin obraz in okoli ust jej je legla neka tuja poteza, ki jej je podajala izraz obupanke.

Oviviš obe roki okoli materinih ramen, skrila je svoj objokani obraz na njenih prsih ter ihtela: „Oh, mamica, mamica! — Zapuščena, pozabljena ... druga v njegovem srcu, — oh, mamica ... umrla bom, umrla ...“

„Doktor Strnad? — pozabil ... zapustil Tebe, svojo javno zaročenko! Saj ni mogoče, ni mogoče!“ — v divji bolesti objela jo je mati in položivši svojo sivo glavo na njene kodre nenadoma še sama britko zaihtela.

Da se dobi za to potreben čas, bo finančni minister z najvišjim privoljenjem še danes predložil zbornici zakonski načrt o budžetnem provizoriju za mesec julij.

Dovoljujem si prositi visoko zbornico, naj vado pri izpolnitvi te težke naloge v splošnem državnem interesu blagohotno podpira.

Posl. dr. Herold je povdarjal, da so nastale nove parlamentarne razmere in ker je treba, da se stranke izrečajo glede novega ministerstva, je predlagal, naj se v prihodnji seji o ministrovem izjavitvori debata.

Predlog se je odklonil.

Prihodnja seja bo jutri, v petek.

Razmere Podgradom.

V poslanski zbornici so poslanec Spinčič in tovariši stavili dne 10. junija naslednjo interpelacijo:

„Načelnik upravnega odbora v Podgradu v Istri, Stefan Zadkovič, imenovan od c. kr. namestništva v Trstu dne 19. julija 1894, št. 13354, je po zatrdirilu njegove ekselencie, ministra za notranje stvari, „inteligenten“ ter ni brez lastne volje orodje zaupnemu možu vlade. Dne 4. t. m. je moral občinski sluga po nalogu istega zaupnega moža in za istega prepisati volilne liste, obsezoče nad 2200 imen. To se je vršilo mej uradnimi urami, torej na račun občine in na škodo uradnih dolžnosti.“

Dne 5. t. m. so se razpisale volitve za občinski zastop. Dne 6. t. m. se je volilec Slavo Jenko uročila rešitev njegove reklamacije, uložene pri c. kr. okrajnem glavarstvu dne 6. novembra 1894 s približno 700 nedostatki. Po mnenju njegove ekselence gosp. ministra za notranje stvari je bilo reklamantu le do tega, da kolikor možno pomnoži število ugovorov. Toda c. kr. okrajno glavarstvo je pripoznalo opravičenimi 454 reklamacij ter jih je zavrnilo le 130 — mnoge mej temi le po pomoti, večinoma radi nereda pri c. kr. davčnem uradu in radi netočnih informacij poslednjega —, ostalih pa sploh ni rešilo.

Glasom omenjene rešitve z dne 31. maja 1895 št. 5668, je c. kr. okrajno glavarstvo „sestavilo“ volilne liste na podlagi reklamacij in na stroške upravnega odbora.

Rešitev reklamacij je tako nejasna, da je reklamantu, ki pač ima prepis pravne sedaj veljavne liste, nemogoče, da bi sam sestavil novo listo in jo razvrstil v tri razrede.

Dne 7. t. m. šel je reklamant v občinski urad, in sestavili so zapisnik, glaseči se na nemškem jeziku:

„Št. 1048. Zapisnik sestavljen pri občinskem uradu v Podgradu dne 7. junija 1895. Navzoči podpisanci. Po svoji volji prišedši Slavo Jenko, deželni poslanec iz Podgrada, hišna številka 50, želi pregledati eventualno prepisati volilne liste, sestavljene za predstoječo občinsko volitev. Administrator Stefan Zadkovič izjavlja, da tega ne dozvoljuje, iz vzroka, ker je protivna stranka že jedenkrat prepisala liste, in da sedaj dovoli prepis le svoji (administrativni) stranki, Slavo Jenko. Zaključeno, prečitano, podpisano. Zadkovič. Omahan, tajnik.“ Tem povodom je izjavil Zadkovič, da je

Tako sta stali in plakali srce na srci — mati in hči. S solzami pa se je počasi izgubljala njuna vznemirjenost in obupnost. Razklenile sta roki.

„Čitaj!“ — dejala je Rezika ter sedla na stolec ob oknu; zelo pa se jej je, da ne more ni misliti ni čutiti več ...

Mati pa je čitala:

„Draga prijateljica!

Morda ni prav, da Ti pišem, a čutim, da je sedaj moja dolžnost, obvestiti Te brez prikrivanja o onem, kar moraš vedeti. Tvoja žalost in bolest bi bila pozneje gotovo še hujša!

Rezika ne vstraši se preveč; bodi trdna in ponosna, kakoršna si bila tedaj, ko sva še skupno obiskovali šolo! Ali boš, dragica? Pa moli k sv. Devici za moč in tolažbo!

V Porečah ob Vrbskem jezeru, v neki prekrasni vili — nastanila se je neka bivša igralka Marta Sch ..., ki meša že več mesecev glave vsemu celovškemu mlajšemu moštvu. Marta je rafinirana koketa in ljubiteljica vseh (tudi za žensko nedostojnih) sportov. Tvoj zaročenec je postal tudi straten čestilec njen in Marta ga baję izmej vse

za svoje postopanje prejel ukaze od c. kr. okrajnega glavarstva. Njegova ekselencia gospod minister za notranje stvari je v 345. seji te visoke zbornice, dne 4. marca 1895, zagotovil kakor sledi: „Toda ne opustim, da ne bi zaukazal podrejenim oblastim, da jim je skrbeti za kolikor mogoče hitro in zakonito izvedenje volilnega posla.“ Podpisani morajo torej z ozirom na navedene dogodke zopet interpelovati v tej zadevi ter staviti do c. kr. vlade vprašanja:

„1. Ali se dogaja vse to v zmislu ukazov, izdanih nižjim uradom po njegovi ekselenci gospodu ministru za notranje stvari?

2. Ali je c. kr. vlada pri volji, najhitreje zaukazati nižjim oblastim, da je tudi „nasprotni stranki“ nemudoma dozvoliti prepise s strani c. kr. okrajnega glavarstva sestavljenih volilnih list?“

Dunaj, dne 10. junija 1895.
Spinčič, Laginja, Krumholz, dr. Kavnic, Tekly, Špindler, dr. Pacák, Purghart, Perić, dr. Šamanek, Hajek, Adámek, dr. Brzorad, Nabergoj, dr. Kurz, dr. Kramář, Biankini, Dapar, dr. Blažek.

V Ljubljani, 21. junija.

Državni zbor. Kaže se, da bode vender državni zbor rešil ali vsaj poskusil rešiti redni budget, predno pojde na počitnice. Poprej bode pa vender le treba dovoliti še za dva meseca začasni budget. Tako se bode letos, ko je finance vodil slavni Plener, ki je znal Dunajevskemu in Steinbachu dajati tako lepe svete o rednem državnem gospodarstvu, vladalo celih osm mesecev brez redno dovoljenega budgeta. To je pač le še redko kje na svetu, kmalu bi bili prišli do tega, kot je bilo o svojem času na Danskem, kjer je Estrup cela leta vladal brez redno dovoljenega budgeta. Morda je Plenerju že žal, da avstrijska vlada nima podobne določbe kakor danska, da bi kar gospodska zbornica v sili provizorni proračun dovoljevala. V tem slučaju bi se bil morda še nekaj časa držal. Da se pa sedaj hitreje reši budget, bode debata o budgetnem provizoriju tudi ob jednem generalna budgetna debata. Potem se bode pa začela specijalna. Razprave morda ne bodo posebno burne, ker ni nobene definitivne vlade, katera bi imela izvesti večje politične naloge.

Davčna reforma. Dunajska „Reichspost“ misli, da je mnogo k sedanji krizi pripomogla davčna reforma, katero je bil izdelal Plener iz Steinbachovega načrta po velekapitalističnem kopitu. Sedaj so pred durmi občinske volitve na Dunaju in deželnozbarske volitve na Češkem. Pri obeh bi se bila dala davčna reforma izkoristiti proti levici. Dunaj bi vsled te davčne reforme bil zgubil milijone in srednjim stanovom bi se bila naložila nova bremena. Na Češkem pa vedo, da se je pustilo na tisoče vratic, da premaklivi kapital uide osebnemu davku, dočim bi dohodninski davek prizanašal posestnikom prioritet in delnic na stroške hipotekarnih dolgov. Davčna reforma bi bila sedaj pred volitvami popolnoma uničila liberalce. Opozicija si je pridobila veliko zaslugo, da je stvar tako dolgo zavlačevala, da je levica morala popustiti Plenerju in njegovo predlogo. Opozicija bode seveda sedaj še večje odločnostjo znala preprečiti Plenerjevo davčno reformo.

legije svojih oboževalcev odlikuje najbolje. Uverjena sem, da ne ljubi doktorja, kakor sploh nobenega, zakaj ljubezni ta ženština niti ne more poznati!

Doktor Strnad je njen stalni spremjevalec na sprehodih, v čolnu, na konju, na biciklu, na lovih, v koncertih; — povsod in vedno je pri njej.

Moj bratanec, ki je, kot več, nadporočnik pri domobrancih, mi je povedal vse to.

Tako torej. — Ravnaj sedaj kot več in znaš, a ponižuj se nikari! — —

Zdravstvuj! — Poljubila Te

Minka.

P. S. Še jedenkrat prosim, nikar preveč ne žaluj! Pozdrav Tvojej g. mamá! —

Drugo pismo pa se je glasilo:

„Ljubljena Rezika!

Oprosti, da Ti ne morem več in redneje pisati! Opravila imam čez glavo, prost nisem nikoli; celo Tvojih listov nimam časa čitati. Zato oprosti! — Pozdrav g. mamici in Tebi!

Tvoj Janko.“

Globoko je vzdihnila mati — in poljubivši hčerkko na čelo tiho déla: „Ti ubogo, ubogo dete!“

(Dalje prih.)

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vso leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnost je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnost naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Občni zbor „Národne Tiskarne“.

V nedeljo dné 23. junija 1895 občni zbor „Národne Tiskarne“ ni mogel zborovati, ker je bilo po pravilih premalo delničarjev udeleženih.

Zatorej se sklicuje nov

OBČNI ZBOR

delničkega društva

„Národne Tiskarne“

na dan 29. junija 1895. leta

ob 11. uri dopoludne

v prostorih „Národne Tiskarne“

Vegove ulice štev. 2

z istim, za občni zbor dné 23. junija 1895 določenim dnevnim redom, s pristavkom, da po §. 17. društvenih pravil ta novo sklicani občni zbor veljavno sklepa brez ozira na število na vzočih delničarjev in na število od njih zastopanih glasov.

Upravni odbor „Národne Tiskarne“.

Občni zbor primorskega političnega društva „Edinost“.

(Poročilo našega specijalnega izvestitelja.)

V Trstu, 23. junija.

V prostorni in dosti prijazni dvorani „Tržaškega Sokola“ vršil se je danes žal da ob jako pičli udeležbi občni zbor političnega društva „Edinost“.

Predsednik g. M. Mandić je otvoril zborovanje in predstavil vladnega zastopnika. Obžaloval je odsotnost inteligencije in rekel: Je izostala, kakor da je vedela, da odbor posebno važnih stvarij nima poročati.

Odbor se je v lanskem društvenem letu pridno shajal in marljivo razpravljal o vseh predmetih javnega življenja. Posebnih uspehov ni bilo. Društveno delovanje se je zlasti koncentrovalo na tri stvari. Glavno pozornost in največ dela je bilo posvetiti Istri. Tam so se narodni nasprotniki uprli s silo izvedenu vladne obljube glede ravнопravnosti. Pro-

testovali so zoper vlado in zoper slovansko večino prebivalstva. Znane so vse podrobnosti boja zaradi dvojezičnih napisov in zaradi porotnih listin. Vlada se je nasprotnikemu nasilju udala in Slovane v Istri pustila na cedilu. Tudi porotne liste so bile v začetku pravično sestavljene, a vlada je tudi glede teh odnehal in nas zopet zapustila. To je napotilo društvo „Edinost“, da je po Istri organizovalo veliko akcijo. Ministerstvu se je poslalo do 200 prošenj z veliko tisoč podpis za izvedenje ravno-pravnosti. Vsled dogodb v isterskem deželnem zboru je vlada deželni zbor razpustila. Pričakovalo se je, da bo vlada pri novih volitvah napram Slovanom vsaj pravična, če ne prijazna. Stranka je storila, kar je bilo mogoče, a prijaznosti od vladne strani ni bilo. Obžalovali je, da se društvo z večimi uspehi ne more pochliniti, socijalne in politične razmere so tako žalostne, da boljega ni bilo opraviti.

Na to je društveni tajnik g. M. Cotič čital obširno poročilo o društvenem delovanju. Najprej je omenil, kako se je odbor pri zadnji volitvi konstituiral in kako je z zaupnimi možmi popolnil svojo organizacijo ter potem naglašal, da so skrajno neugodni na Primorskem vladajoči odnosa največ ovirali društveno delovanje. Napisi v Istri so bili le mrvice pravice, katero je vlada hotela dati Slovanom, a nestrpnost nasprotnikov nam niti tega ni privoščila. Nasprotniki so uprizorili velike demonstracije, žalili večino prebivalstva in se naposled uprli celo vladu in demonstrovali proti vojakom. Ves svet se je zaradi tega skandalizoval, a nasprotniki so dobivali potuhu in zategadelj končno triumfirali. Da se ta nasprotniški uspeh vsaj nekoliko paralizuje, lotila se je „Edinost“ velike akcije, da dokaže, da večina isterskega prebivalstva zahteva popolne jednakopravnosti. Odpisalo se je na vlado 200 prošenj z več tisoč podpis tudi iz takih občin, ki so bile do zadnjega v laških rokah.

Drug važen dogodek v minulem letu je bil shod zaupnih mož v Ljubljani meseca novembra l. l. Pripravljalni odbor je bil postal društvo pripravljene resolucije. Društveni odbor je resolucije temeljito proučil, ker mu je bilo na tem, da dobimo čist in jasen program. V popolnitev predlaganih

resolucij smo stavili nasvete, kakor so nam jih na-rekovali naši nazori. Shoda so se društveni odborniki le kot zasebniki udeležili. Bilo je predloženih 7 resolucij. Tržaški in isterski zaupni možje so na-svetovali k vsaki premembe, zlasti so zahtevali, naj se povdinja tesna vzajemnost med Slovenci in Hrvati na podlagi zgodovinskega prava in priporočali, naj se postavi v program slovanska vzajemnost z vsemi slovanskimi narodi v obeh straneh države in naj se izloči naglašanje, da je treba gojiti verski in dinastični čut, ker je ta že povsem razvit, nasprotniki pa bi rekli: daleč smo prišli, da je šele skrbeti za to. Zahtevali smo, naj se osnuje veliko gospodarsko društvo, naj se ustanovi osrednji delavski list in naj se skrbi za jednotno postopanje časnikarstva. Naši zastopniki so se potrudili te nasvete utemeljiti. Shod pa ni odobril nekaterih važnih predlogov. Z ozirom na to smo morali podati koncem shoda izjavo, da nas resolucije v celoti ne vežemo. Skrb za čistost in popolnost slovenskega programa nas je k temu prisilila, ne ker ne odobravamo resolucij, nego zato, ker je v resolucijah premalo. Pozneje, ko smo po-vedali, kako mislimo o tej stvari in kako naj se tolmači naše postopanje, tedaj je izginil nastali oblaček in v Ljubljani se naše postopanje drugače sodi.

Volitve v deželni zbor isterski so bile tretji važni dogodek. Koj ko se je deželni zbor se-šel, so naši poslanci morali pobegniti iz Poreča, nasprotniki so poteptali temeljne zakone in ko so še zasramovali vladu, se je deželni zbor razpustil. Ko se je začelo volilno gibanje, smo prirejali shod za shodom. Prosili smo pri ministerstvu, naj skrbi, da se bodo vrstile volitve volilnih mož v posameznih občinah, da se tako onemogoči laški terorizem. Zagotovilo se nam je, da se bo skrbelo za povsem zakonito volitev, a naša prošnja se je odklonila. Za volitve smo se na shodu v Pulju organizovali in sestavili osrednji odbor v Trstu, ki je volitve vodil. Z izidom volitev smo zadovoljni. V deželnem zboru bomo izborno zastopani. Naši kandidati so sijajno zmagali in zlasti junaški odbili kombinovani napad nasprotnikov in narodnih odpadnikov v vo-loškem okraju. Nasilje in prevara je bila uzrok, da

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. G. Kosec.)

(Dalje.)

II.

Bilo je nekako pred dvema letoma. — V odlični ljubljanski rodbini so praznovali zaroko domače hčerke z nekim profesorjem. Poleg sorodnikov je bilo povabljenih nekaj najožjih priateljic in priateljev zaročencev. Mej temi je bila tudi doktorica udova Račičeva z Rezikom in tedanji dr. med. Janko Strnad.

Po obligatni večerji z brezkončnimi nagovori in proslavljanji zaročencev in njunih roditeljev predili so mlajši gostje v salonu improvisiran ples.

In tedaj sta se seznanila mladi mediciniec in še mlajša Rezika.

Prvikrat je bila takrat Rezika v večji ptuji družbi, saj je bila komaj leto dni doma izven samostana.

Po smrti očetovi, ki je bil okrajni zdravnik in ki ni zapustil svojcem ničesar razven dobrega imena, šla je Račičevka po hčerko, da bi se z njo tolažila ob nenadomestljivi izgubi. Skromno je živila

ob pokojnini, ob dohodkih male podedovane glavnice in nekoliko denarjih ostale svoje dote. Vso svojo ljubezen pa je prenesla na hčerko in sina Vladka, ki je začel obiskovati realko. Kot razsodna žena vedela je, da more otrokom jedino s primerno izomiko omogočiti v bodočnosti dobro življenje. Učila je torej Rezikom gospodinjstva, navajala jo v šivanju, kuhi in vsem, česar rabi vrla gospodinja in mati; sina je pa resno priganjala k učenju.

Ker je bila Rezikina odgoja v samostanu in doma pobožna in resna, razvili sta se v njej zlasti dve čednosti, blagosrčna zaupljivost in odkritosrčna priprrost. Njena duša je bila še otroška, njeno srce prazno vsake strasti. Dom in cerkev sta bila torišče njenih mislij in čutov; ugajati Bogu in razveseliti svojo mamico, to je bila njena jedina želja.

Tudi nocoj bi ne bila prišla v družbo, da jo ni skoro prisilila srečna zaročenka, njena najboljša priateljica izza samostanskih let.

Kakor lilija mej vrtnicami se je pojavila nežna Rezika mej tovarišicami; tako priprosta, prikupljiva ni bila nobena. Je li čudno, da jo je opazil tudi dr. Strnad?

Strnad je bil tak, kakoršna je večina mlade-ničev devetnajstega stoletja, ki so iz boljših, imo-vitih rodovin. Lehkomiseln in domišljav, površno

izobražen, ki je pa znal govoriti v visokih, gladkih frazah o vsem in vsakem, misleč na resnost življenja le tedaj, kadar je izginila iz žepa zadnja krona. Narava ga je vrhu tega obdarila še z elegantno vitko zunanjostjo, črnimi brki in kodri, pa z modrimi očmi. Nenavadni barvni kontrast las in očij je delal njegov lepi obraz še posebno zanimiv in prikuljiv.

Svoja mladenička leta je vžil Strnad na Dunaj v polni meri; kot vesel in zabaven družabnik bil je dobrodošel in vabljen povsod, in tako se je sukral danes v parfumovanem boudoirju živahne udovice, — naslednji dan je bil eleganten plesorednik — akademiskega plesu pri Ronacherji, — malo dni zatem pa se je sukral sam na kakem najbolj razupitem kostumnem, kmetiškem balu dunajskih pred-mestij. — Povsod je bil „cel mož“ in povsem na pravem mestu. Življenje je užival — rekel bi — z veliko žlico; ni si odrekel nobenega užitka ter poznal vsako zabavo.

Naveličal pa se je nazadnje vsega in postal torej „pameten“. Posvetil se je izključno svojim študijam in jih dokončal z dobrim uspehom; le za končni rigoroz se mu je bilo še praktiško pripraviti, za kar si je odločil kot najpripravnje mesto — ljubljansko bolnico.

Kot profesorjev pobratim prišel je nocoj i on

v Pulju in Poreču nismo zmagali pri volitvi volilnih mož. Volilnih komisij postopanje je bilo nečuveno. Zmagali smo tudi v Voloski, v Pazinu pa je Flego padel častno. Osupnilo pa nas je, da so v Pazinu c. kr. uradniki glasovali za najradikalnejšega vseh nasprotnikov. Volitev v Pazinu kaže, da smemo z gotovostjo računati na zmago pri prihodnjih volitvah, da pa pri minolih volitvah nismo ničesar pridobili, tega so krive starje tradicije, katerih se drži vladajoči sistem. — Lani smo imeli tri izredne občne zbore in volilski shod v Škedenju, na katerem je poročal posl. Nabergoj. Poročevalec je navajal, kaj se je na teh shodih sklepalo in kako so se izvršili dotedni sklepi. Sklep glede pobiranja užitnine v Trstu je imel tudi pozitiven uspeh; vlada je pobiranje samo še za jedno leto dovolila in upati je, da ga potem ne dovoli nikdar več.

Končno je poročevalec omenil, kako se je povabilo društveno glasilo „Edinost“ in povdarjal, da se je poskus posrečil v toliko, da je uspevanje „Edinosti“ dokaz, da labko izhaja v Trstu slovensk dnevnik. Troški so seveda še vedno večji, kakor izdatki. — Splošna požrtvovalnost naj utrdi in zagotovi list. Pri izdatni podpori bo list v marsičem ustregel.

S toplimi besedami se je naposled spominjal meseca aprila v Barkovljah umrlega Dragotina Martelanca, kateremu je zbor zaklical „Slava“, nadalje ljubljanske katastrofe in iz Trsta odišlega bivšega posl. dra. Sancina ter zaključil poročilo z naznanim, da se šolsko vprašanje sicer še vedno ni rešilo, da pa se bodo v kratkem storili v to svrko primerni koraki na najkompetentnejšem mestu.

Tajnikovo poročilo se je brez debate soglasno odobrilo, takisto tudi blagajnikovo, iz katerega je bilo posneti, da je društvo imelo v minolem letu 139 gld. 38 kr. dohodkov in 132 gld. 30 kr. troškov.

Društveni odbornik urednik g. Fr. Podgornik je na to predaval „o združevanju“ in pojasnjeval važnost skupnega delovanja na političkem, kulturnem in gospodarskem polju.

Pri točki „razni nasveti“ je društveni odbornik g. I. Balanč predlagal, naj se državnim poslancem izreče zahvala za njih delovanje in neomenjeno zaupanje.

G. Podgornik je pritrdir predlogu, a želel, naj se zaupnici doda dostavek v tem zmislu, da se poslanci prosijo, naj l. 1896, ko pride v državnem zboru zopet na razpravo pogodba med Cislitvansko in Ogersko, delujejo na to, da se bo breme, katero nosi Cislitvanska za skupne zadeve, pravičnejše razdelilo in da se bo avstro-egerska banka na pravični podstavi organizovala ter se bolje oziral na potrebe naših kronovin kakor doslej, katera predloga je govornik obširno utemeljeval.

O teh dveh predlogih se je razvila nekako pikra debata.

Društvenik g. dr. Prettner je povdarjal, da se mu ne zdi ugoden sedajši moment, da bi shod sklepal o tako važnih stvareh, kakor je nasvetoval g. Podgornik, ter se izrekel zoper to, da bi se poslancem dala zaupnica. Naglašal je, da v principu ni zoper zaupnico, da pa je treba prej slišati poročila poslancev, potem šele se more izreči zaupanje.

na večerno zabavo. Kakor po navadi dolgočasil se je silno v tej filisterski družbi, ironično se smejal bahatosti dveh kupcev z debelimi zlatimi verigami pri uri in z dvema, tremi prstani na vsakem prstu, — zeval pri pesniški napitnici mladega gospodiča ter obžaloval prijatelja profesorja, ki je moral s hvaležnim nasmehljajem poslušati neslanosti različnih tetk in strijčkov, dočim je sedela tesno tik njega živahn zaročenka.

Strnad je sedel mej profesorjevo sestričino, ki je bila mestna učiteljica in gospo Račičevo.

„Da bi se vender že začel ples!“ — vzduhnila je nakrat učiteljica polglasno obrnjena k molčečemu Strnadu.

„Vi rada plešete, gospica?“

„Oh, za življenje rada! Ples je moja najljubša zabava. In Vi, gospod doktor?“

„Pred dvema letoma sem plesal veliko, sedaj pa ne . . . naveliča se človek vsega.“

„Oh, moški ste čudaki, — vsi jednaki! Takó mladi, pa ste naveličani že vsega! Nestalnost, vihavost, nagla prenasilenost je pač glavna lastnost moška!“

Strnad se je nasmehnil učiteljicini razgretosti ter malemarno spregovoril: „In vendar so ti nestalni, vihavri moški uzor . . .“

(Dalej prih.)

G. Podgornik je opravičeval svoj predlog s tem, da je stvar tako važna, glede zaupnice pa je reklo, da je delovanje poslancev sploh znano, da pa zategadelj niso prišli, ker je vsled prememb v ministerstvu potrebno, da ostanejo na Dunaju.

Predsednik g. Mandič je pritrjeval g. Podgorniku in opozarjal na shode, katere so poslanci sklicevali pred isterskimi volitvami in na katerih so vse povedali, kar je bilo povedati.

Društvenik urednik g. Jakić se je izrekel zoper zaupnico in sicer zategadelj, ker sta se dogodili dve sumljivi stvari, glede katerih je od poslancev zahtevati pojasnila. Občni zbor bi se bil lahko sklical na tak dan, da bi se ga bili mogli udeležiti tudi poslanci. Poslanci igrajo prvo ulogo in imajo povsod prvi glas. Jeden ali drug bi bil lahko prišel. Ko bi poslanci prišli na občni zbor, bi se tudi več društvenikov zbral. Želeti je, naj se skliče izreden občni zbor in naj se jemanj povabijo poslanci, da pojasnuje neke sumnje.

Predsednik g. Mandič je izjavil, da odboru Jakićeve sumnje niso znane, na kar je g. Jakić reklo, da gre tu za princip, da ima občni zbor pravico zahtevati razjasnjenj; kake sumnje ima, tega ni hotel povedati, ker je morejo pojasniti le poslanci.

Društvenik g. dr. Prettner je reklo, da ni s svojim predlogom mislil izraziti poslancem nezaupanja, ampak le želel, naj se poslanci prosijo, da pridejo poročat, potem da bo zaupnica umestna.

Predsednik g. Mandič je na to odgovoril, da so poslanci na isterskih shodih že poročali o svojem delovanju in da so bila ta poročila natisnjena v listih in so torej znana, na kar je gospod Jakić pripomnil, da občinstvo ni dolžno čitati listov in čejih čita, ne more poročil kritikovati niti glede njih zahtevati pojasnil.

Pri glasovanju sta se vzprejela predloga gg. Balanča in Podgornika in se je odklonil predlog dr. Prettnera. G. Jakić je povdarjal, da so nekateri društveniki dvakrat glasovali in je zahteval, naj se konstatuje, da se je zaupnica votirala le z dvema glasoma večine. Predsednik je tej trditvi ugovarjal in ni hotel konstatovati, kar je Jakić želel.

S tem je bila zaključena ta, kakor rečeno, nekako trpka razprava in na vrsto je prišla volitev novega odbora. Tudi pri tej točki so se čule ostre besede.

Društvenik g. dr. Prettner je naglašal, kolike važnosti za uspešno delovanje vsakega društva je odbor. „Edinost“ bi potrebovala drugačen odbor, kakor je sedanji. Nekaterim odbornikom se niti na občni zbor ni zljubilo priti. Tržaška inteligencija je nezadovoljna z odborom in je društvo popolnoma na cedilu pustila. Uplivali so na to tudi še drugi uzroki, katerih ni treba naštrevati. Kako misli inteligencija, se vidi iz udeležbe pri današnjem shodu; inteligencija je popolnoma izostala. Tudi društveno delovanje ni da bi se dalo hvaliti. Treba je skrbeti, da se oživi društvo in da dobi primeren odbor. Zategadelj naj se za danes opusti volitev novega odbora, pač pa naj se voli poseben odbor petih mož, ki bo pripravil konkretno predloge, kako oživiti društveno delovanje in na izrednem obč. zboru, kateri naj se skliče, nasvetoval primerne kandidate za odbor.

Podpredsednik dr. Gregorin se je čudil, da občni zbor, sklican za to, da voli nov odbor, naj sklepa o tem, da bi se sklical v isti namen izreden občni zbor. Za dogovor glede kandidatov se je bil sklical volilski shod, na kateri pa ni nikogar bilo. Govornik se je izrekel zoper dra. Prettnerja predlog in reklo, da so vsa zoper odbor naperjena očitanja neosnovana.

Društvenik g. dr. Prettner je nekako ostro zavračal ta izvajanja in naglašal, da treba sistematičnega delovanja in delavnega ter sposobnega odbora, da se bo društvo povzdignilo na tisto stopinjo, na kateri so druga slovenska društva, da pa ni dosti upanja, ker odbor dosledno vse odklanja, kar se na občnem zboru sproži.

Predsednik g. Mandič je menil, da razmere pri „Edinosti“ niso slabše, kakor pri drugih društvh in da so sploh tržaške razmere tako žalostne.

Pri glasovanju se je odklonil dra. Prettnerja predlog in volil se je nov odbor. Predsednikom je bil novič izvoljen g. Mate Mandič, v odbor pa zopet vsi prejšnji odborniki.

Zborovanje se je na to zaključilo in udeležniki so se mogli raziti, ne da bi bil na ulici po številu odhaljalcev kdo zapazil, da se je vršil v dvorani sokolovi občni zbor „Edinosti“.

V Ljubljani, 24. junija.

Delegacijski diner. V soboto je bil prvi delegacijski diner. Cesar je pri tem govoril z raznimi delegati. Precej časa je govoril z ministrom notranjih stvari Kielmannseggom in pa ogerskim ministarskim predsednikom Banffyjem Z. dr. Rusom je govoril cesar o delih v budgetnem odseku, o nameščanem rešenju avstrijskega proračuna ter o potresu v Ljubljani. Biankini je vladar vprašal, če je prvikrat v delegaciji. Biankini mu je pritrdir. Na to ga je vprašal vladar, če ima dovolj dela. Biankini je odgovoril, da stori, kolikor je moč za narod hrvatski. Cesar mu je na to odgovoril: To je hvale vredno. Hrvatje bili so vedno udani in meni in dinastiji moji. Biankini je na to opomnil, da je to zgodovinski in tudi vedno ostane. Z delegatom Popowskim je govoril cesar o nekaterih socijalnih stvareh, mej drugim o gorki večerji za vojake, zatem pa z Zaleskim o razmerah v avstrijskih zbornici poslancev in naglašal, da naj se budget za 1895. leto reši kakor hitro je mogoče.

Vstaja v Makedoniji. Kakor se poroča nekaterim časnikom, je buknil vstanek v Makedoniji in je že bil boj s turškimi vojaki. Vstaja je v okrajih Egri Palanka, Kočan, in Štip, v katerih stanujejo Bolgari in Srbi. Vstaši so začiali vas Istibanjo v dolini Dragalnica v okraju Kočan. Večina hiš v tej vasi je lastnina muhamedancev. Vstaši so zgubili v prvem boju osem mož in turški vojaki 23 mož. Vodja vstaje je Nikola Gerajki. Makedonski odbor v Sredci odločno oporeka, da bi imel kako zvezo s temi dogodki. Odbor zatrjuje, da je vedno odsvetoval vstajo, ker se še vedno nadeja, da se velevlasti potegnijo za reforme v Makedoniji. — Če je to poročilo resnično, je potem pač umljivo, da se je turška vlada pritožila pri bolgarski proti makedonskemu odboru. Brez tega odbora bi vstaja v Makedoniji ne mogla se dolgo vzdržati, ker jej je treba od drugod denarne podpore.

Turčija in Bolgarija. Turška vlada je izročila po vakufskem komisiju v Sredci Nebil teju bolgarski vladni noto, v kateri zahteva, da se razpusti makedonski odbor v Sredci. To svojo zahtevo podpira turška vlada s tem, da so v Makedoniji prijeli štiri bolgarske emisarie. Bolgarska vlada pa menda ne misli ustreči turškim željam. Bolgarska vlada pravi, da odbora razpustiti ne more, dokler ne prestopi mej zakona. Tiste emisarje so prijeti pred več meseci, pozneje pa nobenega več, kar pač kaže, da se iz Bolgarije ne razširja nikako gibanje v Makedonijo. Tudi ni dokazano, da so prijeti štiri osebe bile kaki politični emisarji, verojetneje je, da so navadni roparji, ki nimajo s politiko nič opraviti. Tudi ni še dognano, da so baš iz Bolgarije prišli. — Turška vlada bode torej morala doprinesti vse bolj natančne dokaze o vmešavanju Bolgarov v makedonske politične zadeve, če bode hotela doseči, kar želi. Najbrž pa Turčija tega ne bode skušala, ker je ni posebno ljubo, če se o makedonskih stvareh dosti govorji.

Otvorjenje prekopa mej Severnim in Baltijskim morjem se je jako slovesno izvršilo. K tej slavnosti bile so poslate druge države svoje vojne ladije, mej drugim tudi Francija. Poveljstvo avstrijskih vojnih ladij je imel nadvojvoda Štefan. Slavnost se je izvršila po programu. Vse vojne ladije plavale so skozi prekop. Najprej nemške, potem pa ladije drugih držav v abecednem redu. V cesarski listini, ki jo je pri slavnosti prečital državni kancler, se omenja, da se je delo začelo že pod Viljemom I. Temeljni kamen se je bil položil dne 3. januarija 1887. leta. Prekop je dokaz nemške marljivosti in vztrajnosti. Z veseljem cesar omenja, da je ves čas, ko se je delal prekop, bil mir. Potem se omenja važnost tega prekopa za vojno in trgovsko brodovje, izraža veselje, da so se druge vlasti udeležile slavnega otvorjenja, in nado, da se ohrani mir. — Prekop se je krstil za cesarja Viljema I. prekop. Važnost tega prekopa je velika posebno za slučaj, ko bi prišlo do vojne z Rusijo. Lahko bodo Nemcem spraviti vojno brodovje v Baltijsko morje, kar bi dosedaj ne bilo lahko mogoče, ker bi Danci bili lahko delali velike ovire.

Dunajski pomožni odbor.

(Dopis.)

Na Dunaji, 23. junija.

Čez jeden teden je že, kar pomožni odbor ne posluje več v določenih urah, kakor preje. Darovi se namreč pošiljajo določenima dvema denarnima.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan vsečer, izimai nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

na mesec, po 30 kr. za četr leta — Za tujdežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznaniplačanje se od štiristopne petit-vrate po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vrčajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnitvu naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Delegaciji.

Na Dunaju, 22. junija.

V avstrijski delegaciji se je danes o poročilu proračunskega odseka unela živahna in jako zanimiva debata o unanjih in notranjih razmerah naše monarhije. O notranjih razmerah se je govorilo skoro več kakor o unanjih. Najmarkantnejša epizoda pri tej razpravi je bil Heroldov govor, kateremu so navdušeno pritrjevali — Hohenwart in njegovi pristaši.

Razpravo je otvoril poročalec Dumbra. Skliceval se je na ministra Goluchowskega izjave v odseku, katere je odsekova večina vzela z zadovoljstvom na znanje. Ta ministrov govor je bil nekak komentar prestolnemu nagovoru, ki je zagotavljajal, da bo cesar z vsemi silami deloval za črtevne miru in ki tako lepo soglaša s tem, kar je govoril nemški cesar pri otvoritvi baltiškega prekopa.

Delegat Kaftan je obžaloval, da razmere v Avstriji niso normalne, da sploh nimamo cislitvanske vlade, nego samo minstre ali — bolje rečeno — upravitelje posamičnih resortov. Vedno rastoči troški za vojsko uničujejo blagostanje prebivalstva in ni se čuditi, če zahtevajo narodi, naj se že ustavijo vedne množitve vojnih priprav. Vzlic vsemu prizadevanju in sladkim besedam ter dobrim uspehom v posamičnih slučajih ni upati, da se ustanove mirovna razsodišča. Tudi se prezira, da se na dalnjem vzhodu vrše svetovnopomembne dogodbe. Ondotno gibanje utegne uplivati na prebivalce Balkana, zato bi bila jugoslovanskim narodom dobrohotna politika umestna in koristna. Pred vsem pa je potrebno, da se Avstrija že postavi na lastne noge. Dokler bo v evropskem ribniku kaj šuk, ne sme Avstrija igrati uloge karpov. Sredstvo, da se monarhija ojači, je zadovoljnost narodov, porazumlenje med njimi, zasnovano na podlagi pravice, pravičnosti in jednakovrednosti. Governik se je potem bavil s potovanjem kardinala Schönborna v Rim in z aféro nuncijske Agliardija ter vprašal ministra, jeli mora za vse, kar stori, dobiti privoljenja ugarske vlade ter kako daleč se ogerski upliv. Vse kaže, da dualizem ni kos svojih nalog. Stabilnost v monarhiji se ne da doseči,

če je država naslonjena samo na dva stebera; iskati je tretji steber in to so dežele češke krone. V monarhiji prej ne bo miru, dokler češki narod ne bo zadovoljen. Govornik je ostro grajal, da se izjemno stanje v Pragi še ni razveljavilo in sploh zboljšalo razmene na Češkem ter rekel, da radi tega češki delegati ne morejo glasovati za budget.

Delegat Stafitz je rekel, da pozdravlja z veseljem, kar je minister povedal glede trozvezje in glede delovanja za trgovinsko-političke interese.

Delegat Biakin je najprej v hrvatskem in potem v nemškem jeziku ponovil svoje pravno zavarovanje, s katerim je vstopil v poslansko zborunico in potem povdarjal, da dualistički zakoni glede Dalmacije še sedaj niso veljavni, sicer bi dalmatinski delegat moral sedeti v ugarski delegaciji. Pravo ime monarhije bi se moralno glasiti „avstrijsko-ugarska-hrvatska monarhija“. Babil se je potem z unanjim politiko in koliko škode je prizadela Hrvatom zlasti Dalmaciji vinška klavzula. Vsled te klavzule je Dalmacija izgubila vsakoletnih dohodkov deset milijonov goldinarjev, mala pomorska trgovina pa se je popoloma uničila. Takisto kakor materialno izgubo je obžalovati moralni upliv, kateri ima Italija na našo državo. Pri dalmatinski vladi je vzlic sklepom dež. zpora in volji prebivalstva še vedno italijansčina uradni jezik. Domnevanje, da obstoji glede javnih razmer na Primorskem tajna pogodba z Italijo, je po isterskih škandalih glede napisov in izjavah v italijanskem parlamentu opravičeno, in dobra bi bila v tem oziru precizna izjava. Če se hoče slovenskim narodom dati pravica, katera jim gre, potem se ne more vzdržati dualizem. Odstop grofa Kalnokyja je že zategadelj obžalovati, ker se pod pretvezo liberalizma skušajo odpraviti najvažnejše predpravice katoliške cerkve in utesniti varovanje katoliških načel. Po trozvezji se svojim političkim smotrom še za ped nismo približali. Laški naš zavestnik nima tega, kar je za vsako akcijo najpotrebnije, denarja, Nemčija pa za naše orientalske zahteve neće žrtvovati zdravih udov ni jednega svojih musketirjev. Monarhija se mora otresti trozveznih okov in se postaviti na stališče prijazne neutralnosti napram vsem državam. Brez privoljenja

Rusije se ne bo dosegel niti mir na Balkanu, niti se bo mogla izvršiti aneksija Bosne in Hercegovine. Ker je naša unanja politika v nasprotju s srečno rešitvijo najvažnejših vprašanj, ker pospešuje hegemonijo Nemcev, Madjarov in — na Primorskem — Italijanov, ki hočejo historiske in narodne pravice Slovanov na severu in na jugu poteptati, zategadelj ne more govoriti kot Slovan in Hrvat odobravati te samomorilne politike niti dovoliti budget.

Delegat dr. Russ je dokazoval, da so češki delegati l. 1892. zahtevali alianco z Rusijo, vsako leto od tega bolj popuščali in prišli letos tja, kjer je delegacija že štirinajst let. Če se je reklo, da je treba z Jugoslovani lepše ravnati, se je to slišalo kakor nekaka grožnja ali nekako svarilo, kar z ozirom na neomahljivo zvestobo Jugoslovanov gotovo ni umestno. Govorilo se je tudi o češkem namestniku in o čeških stvareh. Situacija je taka, da bi se samo uloga nezadovoljnega premenila, če bi se uslišale mladočeške želje. Če ni mogoče vseh zadovoljiti, je tista politika modra, ki skrbi, da ne postane najvažnejši elementi nezadovoljni. Mladočeški fronderji odnehati jo.

Kaftan je hvalil Hohenwarta in vse kaže, da bi se Mladočehi radi približali za vlogo sposobnim elementom.

Delegat dr. Patak je rekel, da kažejo Russove besede, kako se levičarji boje, da nastane nova politička konstelacija. Mladočehi se od l. 1892. niso premenili; da bi se to moglo zgoditi, morale bi povsem drugačne razmere nastati. Mladočehi bodo odnehati le, če se bo napravil temelj pravični zadovoljiti češkega naroda.

Na predlog grofa Montecuculija se je zaključila debata in sta bila voljena generalnima govornikoma pro dr. Suess, contra dr. Herold.

Delegat dr. Suess je govoril splošno o svetovnem razmerju.

Delegat dr. Herold je dokazoval, da se dolgo časa ni nihče upal oponirati glede unanje politike, in zato se je vsakemu ostro nasprotovalo, kdor je kaj znil glede Rusije. Sedaj se pravi, da govorimo vsako leto milejše, a to ni tako, mi se nismo premenili, le vaša ušesa so se navadila naših glasov. Danes je ost cele unanje politike prijateljstvo z

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. G. Kosec.)

II.

(Dalje.)

„Oh, kako grdo, gospod doktor! Tak napad! — Res žal, da še vedno nimajo ženske takega socijalnega stališča, da bi bile proste v vsem, da bi bile jednakopravne in v sklepanji zakona z moškimi!“

„Da bi hodile ženske pod okna svojih ljubčkov in jih snubile? Ha, ha! To bi bilo istinito krasno! Torej celo v Ljubljani ima sloviti Bebel pristašinje; — ej, ne bi slutli!“

„Taki ste vsi! Ako spregovori ženska le besedico o osamosvoji, o razširjenji pravic zatiranega ženstva, ki naj bi bila samo igrača moževa, pa stroj v raznih tovarnah in delalnicah, o, takoj začnete vpiti: emancipacija, socijalna demokratka! Pa kam sva zašla od plesu? A vendar bodete plesali z menoj, gospod doktor?“

Pogledala ga je koketno po strani; bila je sloko dekle bledih, upadlih lic, a prikupljivega obraza, temnoplavih očij in rmenih las.

„Hm, kako naj Vam odrečem, ko me tako

fino, a vendar prav odločno prosite? — Vi ste zares prikrita emancipovanka! Bojim se vas. A povejte mi, prosim Vas, kdo je ona-le priprosta blondinka poleg profesorja v tiste beli, do vrata zapetej obleki in z rokavi prav do zapestnic?“

„Ej, gospod doktor, vendar se še niste vsega naveličali!“ — rogal se je učiteljica. „Torej ona Vam ugaja? Nimate slabega ukusa. Pridna, lepa, pobožna, zadostno izobražena, pripravna v kuhinji in za šivalnim strojem ... prav primerna gospodinja baš za Vas zdravnika!“

„A prosim Vas, gospica, zakaj baš za-me?!“ — smejal se je Strnad.

„Ker kot dunajski razvajenec pač niste imeli še prilike občevati s tako nedolžno, tako nepokvarjeno devo, kot je gospica Rezika Račičeva, hčerka pokojnega zdravnika.“

Nagnila se je naprej in poklicala doktorico, ki je kramljala s svojim postarnim sosedom, magistratnim uradnikom.

„Gospa Račičeva, doktor Strnad se želi seznaniti z gospicijo Rezikovo!“

Živahna učiteljica se je poredno nasmejala ter popustila Strnada doktorici. Tu je naznani profesor, da mnogo mlajši gostje v sosednjem salonu improvizirati ples, ako jim drago, na kar je mladina se-

veda mej glasnim odobravanjem odšla od mize na zabavo.

Tudi Račičevka se je dvignila ter se napotila v salon; spremjal jo je Strnad.

Nasproti jima je pritekla Rezika. „Mamica, ali smem plesati?“ — Zardela je videč, da ima mati spremjevalca.

„Rezika, moja hči,“ predstavila jo je doktorju.

„Gospa mamá pač dovoli, da Vas poprosim za prvi ples, gospica?“ — odgovoril je Strnad naglo na njeno prejšnjo prošnjo. Račičevka je priklimala smejé se.

„Baš sem zalotila gospico učiteljico in gospoda Strnada, ko sta Te opravljala,“ je dejala na to.

„Nikar, gospa, črniti me pri gospici hčerki!“ prosil je galantni Strnad. „Gospica učiteljica mi je mogla povediti o Vas same laskavosti.“

„Ste li pričakovali kaj drugega?“ — zavrnila ga je Rezika z lahno koketnostjo. „Sicer so pa nazori različni o pojmu ‚laskavost‘. Kar se zdi jednemu hvalevredno, kot priprosto, naravno, zdi se drugemu ‚najivno, neumno‘; kar je Vam ‚prav dobro, prelepo‘, je morda meni ‚komaj zadostno, zoporno‘.“

vsemi državami. Spoznalo se je, da je nasprostvo z Rusijo, v katero je prišla monarhija vsled trozveze, tako nevarno. Če trdimo, da nam preti vsled trozvezje še vedno nevarnost, ne zatrjujemo tega iz strankarsko-političkih ozirov, ampak v interesu monarhije. Animožnost napram Rusiji je bila povod, da je bila nevarnost za našo monarhijo velika. Državi, ki obstoji že tisoč let, če tudi ne v sedanji svoji organizaciji, ne more biti trozveza jedina podlaga eksistencii. Če bi naša država eksistirala samo vsled kake aliance, bi ne bila več velesila. Kavzalna zveza mej zunanjega in notranjo politiko ne bo vzliz opominom posamičnih predsednikov prenehala. Trozvezja upliva močno na našo notranjo politiko; to čuti zlasti češki narod. Trozvezja je zanj šiba. Če bomo glasovali zoper proračun, zgodilo se bo to zategadelj, ker se svojim načelom nečemo izneveriti. Delegat Russ se moti, ko misli, da nas bodo sedanje provizorne razmere v tostranski državni polovici napotile, da premenimo svoje stališče. Russu se že zdi znak premembe, če se Hohenwart imenuje, ker smo mu še pred kratkim nasprotovali. Russ bi tega ne bil smel omeniti, naj bi bil pomislil, kaj je ustanovitelj koalicije moral prav te dni slišati. Razmere se preminjajo in ž njimi tudi stranke. Delovati nam je za mir mej posamičnimi narodi. A naša unanja politika ne bo dobra, dokler se ne bo rešilo češko vprašanje. Češka je dežela, kjer zadene Slovanstvo ob Germanstvo in tu se mora najprej mir narediti; tu morajo nastati redne razmere, predno se zagotovi zunanjji mir in veljava monarhije. To ni tako težko, ker ni resnično, kar je reklo dr. Russ. Mi ne mislimo rešitve tako, da bi jedna stranka morala biti nezadovoljna. To je Russova stvar, če misli Russ, da zastopa levica največji in najmočnejši narod v državi. Tako mi te stvari ne sodimo. Češki narod se lahko zadovolji tako, da bodo tudi Nemci zadovoljni, samo razumeti se moramo in vedeti moramo, da smo jednakoredni faktorji v tej državi. Da se jeden teh faktorjev tako zadovoli, da mora drugi nezadovoljen biti, prav to je bila doslej hiba naše politike. To se mora premeniti. V veljavo mora priti politika, ki bo zadovoljila vse narode. Kadarko se bo to zgodilo, bo tudi naša monarhija faktor, kateremu se bodo zvezze ponujale, ne faktor, ki bo moral zvezze iskat.

Govor dr. Herolda je obudil veliko senzacijo. Poljaki in konservativci so mu viharno ploskali, levičarji so bili povsem potrati zlasti ko so videli, da so Hohenwart, Badeni, Dipauli in drugi odlični politiki čestitali Herolda. Hohenwart je reklo Heroldu: Slišal sem od Vas že mnogo znamenitih govorov, ali tako državniskomodrega kakor danes se ne.

Ko je še govoril poročevalec Dum b a, se je proračun vzprejel in seja zaključila.

Na Dunaji, 24. junija.

V današnji seji je avstrijska delegacija rešila proračun za mornarico.

Govorili so delegatje Biankini, Stalitz, Kaftan, dr. Russ, grof Vetter in admiral Sterneck. Najvažnejši je bil govor delegata Bian-

„Torej se bojite, da so bile učiteljice laskavosti za Vas morda celo nepovoljna sodba!“

„Morda. — Ne prašam Vas po njih, ker menim, da si skušaj pridobiti vsak pametnik o vsaki stvari lastno sodbo! Gospod doktor, ne poznam Vašega značaja, niti Vaših nazorov in uzorov, in nespametna, neprevídna bi bila, ako bi komu verjela, ki bi mi reklo: „Doktor Strnad je popol mož!“ — ali pa celo: „Doktor Strnad je lopov!“

„A Rezika!“ — vzkliknila je doktorica pri zadnji hčerkini besedi meneč, da bo Strnad užalen. „Vidi se Ti, da si danes prvič v tuji . . .“

„Nikakor, milostiva!“ — branil je Strnad Reziko, kateremu je odločna in odkritosrčna govorica Rezikina ugajala izredno. „Popoloma se zlagam z izjavo gospice hčerke. Vsakdo proučavaj možnosti vse sam, da si more vstvariti lastno, nezavisno sodbo! Tako je prav. Veseli me le, da čujem iz tako lepih ust tako nenadno odkritosrčne besede.“

„Gospod doktor, ste pač vajeni poslušati iz ženskih ust le gladkoipljene fraze in le časih ljubezni prikrito resnic! — Hm, glejte, moj oče in mati sta me naučila govoriti vsikdar naravnost, brez prikrivanja lice v lice!“

„Gospica, uverjam Vas, da sem in budem

kinija, ki je stvarno kritikoval razmere pri naši mornarici.

Proračun se je odobril, kakor tudi predloga o subsistenčnih dokladah uradnikom skupnih državnih ministerstev.

Potem je prišel na vrsto proračun vojnega ministerstva, o katerem je poročal delegat grof Badeni.

Delegat dr. Kronawetter je govoril o oboroženem miru in o razmerah v vojski, zlasti o justičnih in o trpinčenju vojakov, ter ostro grajal, da se nič ne stori, da bi se vojaki ne trpičili.

Razprava se je potem pretrgala. Prihodnja seja bo v torek.

V Ljubljani, 25. junija.

Nova koalicija in Poljaki. Levičarji so že napeli vse sile, da osnujejo novo koalicijo, v kateri bi ne bilo konservativcev. Posebno so se zaradi tega laskali Poljakom in v delegaciji Goluchowskemu ponujali svojo pomoč. To se pa jim ni posrečilo. Poljski listi se brez izjeme izražajo proti taki koaliciji.

Ministerstvo javnih del. Jeseni, ko se bode snavovalo novo definitivno ministerstvo, hočejo baje sedanje trgovsko ministerstvo razdeliti v dve ministerstvi. Prvo ministerstvo bude imelo trgovske, zavarovalne in obrtne stvari in se bode imenovalo „ministerstvo za trgovino in obrt“. Poleg tega se bode pa osnovalo „ministerstvo javnih del“, ki bude čisto tehnično ministerstvo. Temu ministerstvu se bode izročilo vodstvo železnic, pošt, brzojavov in občil sploh, potem pa zgradbene zadeve. Notranje ministerstvo se bode s tem precej razbremenilo, ker se mu odvzamejo zgradbene in zavarovalne stvari. Minister javnih del bude najbrž sedanji vodja trgovskega ministerstva Wittek.

Ustaja v Makedoniji. Ustaja je v vilajetu Skoplje mej železnico Skoplje-Solun in bolgarsko mejo. Prebivalci bežali so v gore, kjer se bore z rednimi vojaki in bašibozuki. Prebivalstvo ima orožje, ker so oblastva oborožila selsko policije, ki se je vsa pridružila ustajnikom. V Egro Palanko so prinesli več ranjenih Turkov. Prvi boj mej ustajnik in Turki je trpel dva dni. Turki se tudi pri tem odlikujejo s svojo staro navado, da nasprotnikom, ki jim pridejo v roke, odrežejo glave. Stambulova „Svoboda“ je izkoristila ustaja v Makedoniji proti bolgarski vladi. Vladi očita, da ničesa ne stori, da bi se uvela reforme v Makedoniji. Ta list opozarja na zvezo mej makedonskim in armenskim vprašanjem. Če bolgarska vlada ne bo storila dolžnosti svoje, jo bode narod bolgarski kannal in knez bode moral pobrati kopita. Očitno je, da bi Stambulov rad kneza, ki ga je odsobil, onemogočil.

Cavallotti in Crispis. Politik Cavallotti je priobčil dolg spis proti Crispiju. V prvem delu ta spis obširno razklađa, kako da je Crispis bil 1854. l. skazil ženitveno pogodbo, da se je ločil od svoje žene in se z drugo oženil. V drugem dela se peča z rimske banko in očita Crispiju, da je po krivem prisegel, trdeč, da on Tanlongu ni poslal nobenih priporočil ali prošenj, dočim je nasprotno dokazano. Nadalje se obširno peča Cavallotti s tem, da

Vam le hvaležen, ako ostanete i napram meni vedno takrat Priznavam, da sem privjen po svojem velikoletnem občevanju v najrazličnejših krogih dunajskih skoro samo galantnih fraz in ljubeznih komplimentov, kakor ste dejali sami, a v istini ljubim resnico in priprostost.“

„Torej sprava!“ — je dejala posredujoča doktorica.

V tem hipu je zadonel po salonu valček in Strnad je odvedel Reziko na ples. In plesal je neumorno cel večer z Reziko, z učiteljico in z vsemi gospicami tako srečen in dobre volje kot pred leti v Ronacherjevi dvorani.

Največ pa je kramljal z Reziko.

Dasi komaj dobro odrasla kratkim krilcem, imela je Rezika vender že dosti trezne misli o svetu in življenju; odločno je zavračala vsako laskanje in konvencionalno hvalisanje kot smešno in pametnika nedostojno laž ter povdajala skromno, a resno povsod potrebo naravnosti in odkritosrčnosti. Zaman je skušal doktorand obudit in v njej žilo nečimernosti in koketnosti, zaman jo je napeljeval celo na sklizko pot opravljanja in samohvale, na kateri navadno, a vender-le nehotě izdadó ženske svoj pravi značaj. Ostala je trdna, kakor je neomajna bila podlaga njene dobre, pametne odgoje . . .

je Crispis za denar skušal izposlovati znanemu francoskemu sleparju Herzu italijanski red. Cavallotti tukaj natancno objavlja pogovor Crispija z ministrom kraljevega dvora Rattazzijem. Cavallottijevo izpovedovanje se popolnoma ujema s tem, kar je že izpovedal Rudini v preiskovalnem odsek. Najzanesljivejše bi pač mogel vso stvar pojasniti Rattazzi. — Cavallotti še povdarja, da je s tem spisom, ki pa ne pove mnogo novega, onemogočil Crispija. Če je dosegel, kar je želel, se bode kmalu pokazalo. Gotovo ni, ker v Italiji za take stvari niso več posebno občutljivi.

Ministerska kriza v Angliji. Ministerstvo Rosebery je dalo ostavko. Povod ostavki je to, da je večina zbornice izrekla nezaupnico vojnemu ministru s tem, da je predlagala, da se mu plača pomajša za sto funtov sterlingov. Tu pa ni misliti, da se je zbornica izpodtkala nad plačo ministrovo, temveč je to le posebna oblika, s katero se v Angliji posamičnim ministrom izreče nezaupnica. Izpodtkali so se poslanci nad več stvarmi, ki se tičejo vojne uprave. Vojni minister Campbell Bannerman je takoj dal ostavko. Drugi ministri so se pa izjavili ž njim solidarni in vse ministerstvo je odstopilo. Sestavo nove vlade je prevzel lord Salisbury. Sestavil bode novo vlado iz konservativcev in unijonistov, potem pa zbornico razpustil. Govori se, da bode vojvoda Devonshirskega ministra vnanjih stvari, Hicks-Beach zakladni kancelar, Chamberlain vojni in Goschen pomorski minister. Rosebery je bil spoznal, da se ne bode dolgo držal, ker se je njegova večina v zbornici vsled neugodno izpalih dopolnilnih volitev vedno manjšala. Letošnje volitve bodo važne, ker pri njih pojde tudi za obstanek gospodske zbornice v sedanji sestavi. Če liberalci zmagojo, bode se gospodska zbornica gotovo preosnovala ali pa odpravila.

Dopisi.

Od sv. Ivana pri Trstu 24. junija.
(Ciril-Metodov god.) Strašna nesreča, ki je s potresom zadeva belo Ljubljano, provzročila je tudi po vsem Slovenskem posredno mnogo škodo. Društva vsa nekako spé in če se gibajo, prirejajo „Besede“ in koncerte v korist ponesrečenih Ljubljani. Posamezniki darovali so mnogo svot ne samo po raznih koncertih, ampak tudi še posebe v ta namen. Vse to nabiralo se je drugekrati za prevažno in ljubo našo družbo sv. Cirila in Metoda. Posredno tripi tedaj vsled katastrofe tudi ta ljubljena naša družba in vprašati se moramo, kako li bode izhajala, ako pojde še dalje tako pri obilnih stroških, ki jih ima po raznih pokrajnah slovenskih. Bilo bi preveč, ako bi se hotelo sedaj, da naj se pri Slovencih še v ta namen nabira večjih svot. Slovenci niso Krezi, a vendar durnejo obilo za njih razmere. Spominjam rojake svoje samo na Ciril-Metodov praznik in Ciril-Metodov običajni dar. Ni treba mnogo, sko daruje vsak le jedno krono, na bero se lepa svota in tega malega daru in te male svote prosim sedaj Slovence ob Ciril-Metodovem godu. Slovenci! Res da je gmotne škode veliko in da je treba pomagati, a paziti moramo vendar, da v teh skrbeh ne porušimo, kar smo duševno storili v tolikih letih, paziti moramo, da ne budem trpeli vrhu gmotne škode še prevelike moralne in

Dalje v prilogi.

Ko je bila zabava pri koncu ter so se razšli gostje, povabil je Strnad doma v svoj voz ter ju peljal do njihovega doma. Ta ljubeznivost doktorandova, ki pa nikakor ni bila usiljiva, ugajala je gospoj izredno ter ga jej prikupila še bolj. Povabila ga je na poset.

Ni čudno, da je postal Strnad v Račičevi rodbini kmalu staleni gost. S kakimi nameni je hodil v to rodbino, ne vem, — vem pa, da je napravila nanj velik utis solidnost te obitelji, ki je bila v tolikem nasprotju z rafiniranostjo, z navidezno fineso, a istinito podlostjo dunajskih znanih mu rodbin.

Zahajal je tja skoro vsaki dan, kramljal z gospo o tem in onem, kar mu je bilo tem lažje, ker je bila izobražena in skušena žena; igral četrtoročno na glasovirju z Reziko, spremljal jo pri njenih samospievih, ali pa popeval sam slovenske narodne pesni in poskočne dunajske kuplete ter si brenkal na kitari, — potem je prisodel k Vladku ter mu pomagal pri izdelovanju nalog; — sploh, bil je kmalu kakor domač. Neprisiljenost njegovega občevanja združila jih je še tesneje in simpatija je rasla na obeh straneh: gospoj je bil duhovit držabnik, Reziki zabaven prijatelj, Vladku pa prijazen učitelj.

(Dalje prih.)

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanih plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnost je na Kongresnem trgu št. 12.
Upravnost naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Ključ položaju.

Nemško levico pretresa hud strah, da bodo morda morala le v opozicijo. Tedaj, ko je vrgla ministerstvo Windischgrätzovo, ni še bila nikakor na jasnom, kake posledice bi to utegnilo imeti zanjo. Domisljala se je, da je le ona za vladu sposobna, in da se brez nje ne bi moglo vladati v Avstriji. V resnici je pa baš propalo ministerstvo, v katerem je levica imela največji upliv, najbolje dokazalo, da nima v svoji sredi pravih državniških talentov, da je sploh ne dičijo nobene državniške lastnosti. Posebno se je pokazalo, da Plener ni oni finančni ženij, za kateršnega so ga imeli, predno je postal minister.

Nekoliko so se levici le jele odpirati oči, da bi tudi brez nje se dalo vladati v naši državi, da sploh ključ položaja ni v njenih rokah.

Tako, ko je palo Windischgrätzovo ministerstvo in je prišel Kielmannsegg, je vodja poljskega kluba bivši minister Zaleski obrnil se mej drugim do mladočeškega kluba glede rešenja budgeta. Domačeva se pa, da je tudi že še kaj druga pogovarjal se z mladočeškimi vodjami. Poljski listi so nakrat jeli nekoliko prijaznejše pisati o Mladočeških in navdušenje za Nemce je pa zginilo.

Mladočeški so pa proti novi vladi nekoliko premenili svojo politiko. Ne vrivajo se jej ne, kakor levičarji, a dali so pa že razumeti, da bi jo pod gotovimi pogoji podpirali in da so celo pripravljeni vstopiti v novo večino. Tudi v delegaciji letos Mladočeški nekoliko rahleje postopajo, nego so prejšnja leta. To je pa vzbudilo že pri dru. Russu sum, da hočejo postati za vladu sposobni.

Vsi levičarski listi skušajo, da bi sedaj izpodkopali zaupanje Mladočeških pri volilcih, češ, da popuščajo svojo nekdanjo odločno politiko in hočejo postati vladni. Mladočeški pa prete, da jih bodo izpodrinili drugi, ako kaj odstopijo od sedanje svoje poti. Vse to ima namen preprečiti, da bi se z Mlado-

čehi ne dosegla kako zveza strank brez levičarjev, na katero bi se opirala nova vlad.

Znano sredstvo, ki se ga levica poslužuje, da si obrani upliv, je vnanja politika. Proti grofu Taaffeju je bila pridobilna Kalnokyja in letos v delegaciji je pa napenjala vse sile, da si pridobi Goluchowskega. Vsi levičarski govorji imeli so namen, Mladočeški pokazati kot Avstriji nevaren element, na kateri se nikakor ne more opirati Goluchowski. Kar v tem oziru niso mogli levičarski delegati storiti, so pa levičarska glasila. Pa tudi tukaj se najbrž ni levici posrečila namera in Goluchowski ni Kalnoky. On se čuti narodnega Poljaka in kot tak bode vnanjo politiko uravnaval kolikor toliko po politiki poljskega kluba. Povsod bode poprej povpraševal Poljake za svet nego levičarje. Če bodo Poljaki in Mladočeški kdaj vkljupno hodili v notranji politiki, potem se tudi Goluchowskemu ne bodo bati, da bi ga v delegaciji pustili na cedilu. Poljski klub pa po svoji večini sedaj nikakor ni več vnet za levico.

Komu se bude morda čudno zdelo, če Mladočeški postanejo vladna stranka. Mi se temu ne čudimo. Le poglejte kakšno opozicijo je delala levica grofu Taaffeju, zaslужila si je celo naslov „fakcijozna opozicija“. Premenili so se časi in ravno tista levica je pozneje še nekaj časa podpirala Taaffeja in imela celo svojega zastopnika v njegovem ministerstvu. Ravno tako se utegnejo stvari zasukati, da bodo še lahko zastopniki češkega naroda vladni možje. Sedaj je le še vprašanje, za kako ceno so pripravljeni sodelovati pri sestavi nove vlade.

Levičarji se nadejajo, da jo češko državno pravo ovira, da bi Mladočeški mogli kdaj biti vladna stranka. To mnenje že ovrgava zgodovina. Kdo so bili večji privrženci češkega državnega prava, kakor Staročeški in češki veleposestniki, a vendar so dolgo časa bili vladna stranka. Ostali bi bili še nadalje, da jim ni stališča podkopalna vlast sama. Mladočeški niso le zaradi tega omajaali stališča Staročeškom,

ker so postali mlačni glede državnega prava, temveč ker tudi v drugih ozirih uspehi niso bili primerni. Vlada je imela moč, dolgo časa odlašati uresničenje državnega prava s tem, da je hitela poprej zadovoljiti narodne in kulturne težnje naroda češkega. Tukaj je imela zlasti dovolj dela v Moraviji in Šleziji. Seveda se mora popustiti mnenje o nemškem značaju teh dežel.

Mladočeški nikakor ne zahteva, da se mora državno pravo takoj uresničiti, pripravljeni so zadovoljiti se, da se le položi nekak temelj za češko državno pravo. Zato pa lahko služi uvedenje narodne jednakopravnosti v deželah češke krone v vseh ozirih in pa zboljšani voljni red. Pot je pokazal dr. Herold reči, da Čehi ne žele, da bi bila kaka narodnost zatirana in nezadovoljna, temveč da se vse zadovoljijo na podlagi narodne jednakopravnosti. To je duh avstrijske ustave in le žal, da se ni izvel. Iz besed tega mladočeškega vodje je pač jasno, da se dodo mladočeške težnje spraviti v sklad z glavnimi določbami naše ustave.

Vsekako se na višjih mestih že računa s tem, da se Mladočeški pritegnejo večini. Tako niso brez pomena simpatične besede, s katerimi je cesar nagonjabil pri delegacijskem banketu Herolda in poprej Biankinija, to je zastopnika češkega in hrvatskega državnega prava. Kdo ve, če ne misli vlasta računati s tem dverma možema in njunimi somišljeniki. Državno-pravni nazorji tudi zaradi tega ne morejo biti ovira, ker skušnje kažejo, da dualizem ne osrečuje naše države. Prej ali slej bode treba kach prememb.

Iz vsega je jasno, da ključ položaju ni pri levičarjih, temveč nekje drugje in baš to je dobro. Levica ni več neobhodno potrebna in se zatorej tudi ne bode več upala tako brezobjektivo nastopati, nego je sedaj. Vse je odvisno od tega, če se omogoči Mladočeškom vstopiti v novo večino. Priznati moramo, da se v tem oziru kaže nekaj dobre volje. Na to se tembolj deluje, ker je le prejasno, da levica ni

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

II.

(Dalje.)

Čudom je spoznal skoro Strnad, da je mirno, priprosto življenje in ljubeznivost Račičevih izvršila v par tednih na njem velikansko spremembo; pozabil je na vse svoje prejšnje razdevajoče strasti, zadobil je neko duševno harmonijo ter se polagoma popolnoma iznebil svojega pesimizma in cinizma, ki je bil le sad nezdrave okolice in prenasičenja. Čutil je, da je zopet pristopen blagim čutom in vzvišenim mislim; zopet so se mu porodili jasni uzori, katere je nekdaj kot frivolen blaziranec zameboval in tudi zatiral.

Opazuj, kako skromno, a vendar kako zadovoljno živéti dobri ljudje, videč, kako zelo se ljubijo mej sabo, kako dele skrb in radost, kako so brez sebičnosti in zavisti, — občudjujoč njihovo vedno jasno čelo, veselo srce in tiko srečo, zaželet je i sebi takega zadovoljstva in blaženosti . . .

In kar čez noč se je zavedel, da ljubi, kakor še ni ljubil nikdar — s čistim, svetim ognjem, — da mu more le Rezika vstvariti ono srečo, po kateri brepeni kot mož že dolgo . . .

Ko pa je povedal Reziku, da jo ljubi ter da jo izprosi pri materi, aka se mu sama ne odreka, tedaj se je zgodilo, cesar ni pričakoval.

Mej solzami se smehljajoč skrila je svoj obrazek na njegovih prshih šepetača: „Ljubim Te, odkar Te poznam!“

Radosten jo je poljubil Strnad in peljal k materi. —

Ia od tistega dne so se začeli za mlada zaročenca dnevi največje sreče.

Kakor čolnič brez krmila je bilo prejšnje Strnadovo življenje; živel je samo zabavi in svojim počutkom, brez višjih vzorov, trudeč se jedino za doseg dostenjega socijalnega stališča in pregnajoč puščobo svojega nerednega žitka. Dočim so ga obiskali prej često trenutki, ko ga ni veselila in zanimala nobena stvar več, ko je občutil v svoji notranjščini nekak kaos, v srci sušo, — oživila mu je sedaj zopet kri, vzbudile se v njem vse življenjske moči, — in radosten bi peval sedaj s ptiči v logu in skakal z otroci po trati . . .

In Rezika? — Iz tih grlic postala je živahnna, neugnana veverka, ki se je smejava, vriskala in plesala ves božji dan, vsa življenje in blaženstvo. Kakor hrast bršljanu pojavit se je v njenem žitji Strnad in ona se ga je oklenila z vso silo svojih čutov, z vso gorkoto svojega čistega srca. Njegova izobraženost, moško dozorela mirnost v vedenji, njegova lepa zunanjost bile so vezi, ki so jo tesneje in tesneje privezovale na tega lepega, ljubljenga moža.

Z navdušenjem se je lotil Strnad priprave za končni izpit ter ga napravil z najboljšim izidom.

Potem pa je bil promoviran doktorjem vsega zdravilstva.

Žal, da je moral kot medicinac takoj odslužiti še drugo polovico svojega vojaškega leta, sicer bi se bil poročil takoj. Pokojni oče je zapustil veliko imetja svojim trem sinovom, s katerim je gospodaril sedaj srednji brat ekonom, dočim je najstarejši služil kot nadporočnik pri nekem ogerskem polku v Pešti. Lahko bi bil dobil takoj svoj delež, da si ustanovi lepo eksistenco celo na Dunaju, tako pa je moral odriniti v Celovec k svojemu polku.

„Piš mi vsaki dan, da veš . . . vse me zanima, kaj počneš, kam boš zahajal, s kom boš občeval, vse, vse! Ali boš?“ — prosila ga je solznih očij, ko se je poslavljala od njega v čakalnici južnega kolodvora, kamor ga je bila spremila z materjo.

„Bom, obljudbam Ti, Rezika. Niti trenotka ne pozabim na Te. — Samo šest mesecev še potriva!“

Zunaj je zapel zvonec, še jedenkrat in slednjič je poljubil svojo nežno zaročenko na rubinski ustnici in solz polni očesi, poljubil doktorici roko in — odvedel ga je vlak.

Na peronu je stala Rezika z materjo in maha z robcem v zadnji pozdrav svojemu miljencu, solze pa so jej siloma vrele preko bledih lic; srce jej je bilo tako tesnobno in duša jej je obupavala, kakor da bi bila izgubila baš vse, vse . . .

(Dalje prih.)

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Makedonska revolucija.

Prebivalstvo Makedonije je do zadnjega časa živilo v dosti dobrem razmerju s Turki. Bilo je navajeno turškega gospodarstva in nasprotstvo mej kristijanstvom in islamom se je komaj opazilo.

Preminjati pa se je jelo to razmerje tedaj, ko je bila Bolgarska postala svobodna in neodvisna. Zapadna civilizacija je jela uplivati na Bolgarsko, bolgarska inteligencija se je naučila drugače živeti, kakor se živi pod turško vlado. Z makedonskih krajev so zlasti imovitejši ljudje pošiljali svoje sinove v šole na Bolgarsko in na evropska vsečilišča. Ti so se po zvršenih studijah nastanili v svobodni Bolgarski in jeli delovati za osvobojenje Makedonije izpod turškega iga. To je povsem naravna stvar, prav kakor to, da te agitacije niso ostale brez uspeha.

Povsed zlasti pa ob bolgarsko-makedonski meji se je prebivalstvo makedonsko bavilo s politiko in je razširjalo idejo osvobojenja po celi deželi. To prizadevanje je izdatno podpiralo bolgarsko časopisje, ki je makedonske vojake neprestano klicalic in vabilo na upor. Turški uradniki so sicer zabranili vsem bolgarskim listom vstop v Makedonijo, so močno ovirali občevanje, s tem pa le še pospeševali prizadevanja revolucionarjev.

Vesti, katere prihajajo z bojišča, so z malimi izjemami resnične. Najprej so se osnovale tri ustaške čete. Prva se je utaborila blizu Karpine in po dvadnevnom boju razgnala turško četo. Drugo vodi star revolucionar Nikola Gerojka, ki je že razgnal blizu Koče turšk bataljon, tretja pa je oplenila in požgala turško vas Istibani. Arnavti prihajajo Turkom na pomoč. Boj zoper Turke se je začel na vseh ob bolgarski meji ležečih krajih, zlasti mej Pčino in Krivo, v Vranju, v Crvenem Gradu, okoli Kratova. V celi tej pokrajini je bilo zadnje dni mnogo krvavih bojev, a ustaške čete se množe in na pomoč jim prihajajo bratje iz Bolgarske.

Mnogo Bolgarov se je že čez mejo utihotapilo v Makedonijo. V celi Bolgarski se nabirajo darovi

za ustaše, orožje se jim nosi čez mejo in po vse Bolgarski odmeva vzklik: Osvobodimo makedonske brate! Smrt Turkom! Časopisje podpira krepko to akcijo v korist ustašem onkraj Rila in javno mnenje zahteva čedalje glasneje in odločnejše, naj potegne Bolgarska meč iz nožnice in naj hiti na pomoč rojakom. Vse kaže, da se pripravljajo tam doli velike dogodbe. Jelo je grmeti in bliskati — bo-li tudi strela udarila?

Državni zbor.

Na Dunaji, 2. julija.

V današnji seji se je zaključila generalna debata o državnem proračunu in začela se je specjalna razprava.

Generalni govornik contra dr. Kaizl je povdral, da njegova stranka ne zmatra dovolitve drž. proračuna za zgolj formelno stvar, potrebno v drž. interesu, ampak tudi za izraz zaupanja vlad in to je povod, da glasuje mladočeška stranka konsekventno zoper proračun. Tudi je zoper trditev, da je v naši državi uradniško ministerstvo jedino umestno. To ni res in prav tako ni res, da je najpametnejše, če nastane zoper razmerje, kakor je bilo pred koalicijo l. 1890. Ideja porazumeljenja med Čehi in Nemci je tako zapeljiva, a sedaj ni čas popisovati, kako razmerje bi potem nastalo. Prince Liechtenstein je trdil, da so plemenitaši rojeni za narodne voditelje. Proti temu se mora odločno protestovati. Voditelj more postati tisti, kdor se odlikuje s svojim znanjem in s svojim delovanjem. Exner je odbijal očitanje, da so levičarji kapitalistična stranka. Da pa so to res, kaže njih zagovaranje volilnih privilegij vseh imovitih strank. Situacija v parlamentu je kritična, tako da bi moglo državno krmilo preiti celo v roke opozicionalnih strank. Politični principi opozicije so taki, da bodo prej ali slej morali obvezljati in zato se tolaži s Schmerlingom: Mi lahko čakamo.

Generalni govornik pro dr. Beer je polemizoval z raznimi predgovorniki, obžaloval, da se davčna reforma ni dognala, zagovarjal postopanje svoje stranke glede volilne reforme in glede celj-

skega vprašanja. V tem oziru je povdral, da se je ves čas, kar je poročal o naučnem proračunu, potegoval za interes vseh narodov. Pri celjskem vprašanju pa je šlo za srčno zadevo nemškega naroda in zato ta stvar ni bila malenkostna.

Na vrsto so prišli stvarni popravki. Poslanec baron Wassilko je odbijal Steinwendrove ugovore glede dogodb za časa otvoritve novega vseučiliškega poslopja v Gradcu in je zatrjeval, da vse, kar je rekel, je resnično. Posl. dr. Steinwender mu je ugovarjal.

Ko je govoril še poročalec posl. Szczepanowski, se je razprava zaključila in zbornica je z veliko večino sklenila, naj se o državnem proračunu začne specijalna razprava.

Pri specijalni razpravi je pri poglavju „najvišji dvor“ govoril samo posl. dr. Kraus, ker sta dr. Vašaty in Březnovsky se po naročilu svojega kluba odpovedala besedi.

Pri poglavju „državni zbor“ so govorili poslanci Polzhofer, Kaiser, dr. Lueger, kateri je ostro prijel dualizem in pojasnjeval, zakaj je dobro, da davčna reforma ni obvezljala ter dr. Scheicher.

Pri točki „ministerski svet“ so govorili poslanci Gessmann, ki je zahteval, naj se urede plače državnih uradnikov, Fuchs, Šil in Sokol.

Končno je predsednik naznanil, da se je pl. Plener odpovedal mandatu, kar je obudilo splošno senzacijo.

Ko se je še vzprejel nujni predlog glede podpori nekih po uimah prizadetih krajev, se je seja zaključila.

Na Dunaji, 3. julija.

V današnji seji se je nadaljevala specijalna razprava o proračunu.

Pri poglavju „ministerski svet“ je govoril dr. Vašaty, grajal, da ni imenovan češki minister, in zahteval, naj se odpravi izjemno stanje in odstavi namestnik Thun, ki je „prototip nezakonitosti“. Predsednik je radi tega izraza poklical Vašatyja k redu.

Končno pa je pričel govor tudi o zasobnih rečeh. Strnad mi je pravil o načrtih svojega bodočega zdravniškega delovanja, o svojem bratu nadporočniku, ki mu je baš danes pisal, da je zoper pobil v dvoboju nekega zagrizenega Madjara, zatem o svoji zaročenki, o svoji poroki ter o svoji preveliki sreči, katero vživa v ljubavi do te nežne, blage, udane golobice.

Z demostenško zgovornostjo mi je slikal njen lepi značaj, odkritočeno narav, opisoval vse njene čestnosti ... saj zaljubljenec ne prehvali nikdar svojega uzora dovolj temeljito!

„Ne moreš si misliti, koliko sem pridobil s to ljubezni!“ — mi je pravil. „Vsa moja notranjščina se mi je ublažila, oplemenitila; — postal sem tako miren, sočuten, dočim sem bil prej tako nezbran, hladen in sebičen.“

„In si li preverjen o neomahljivosti svoje zvestobe?“ — usodil sem se ga vprašati.

„Popolnoma. Nobene ženske ne vidim, za nobeno se ni malo ne zanimam; zdi se mi, da sem odmrl za ves ostali svet, zakaj vse moje misli, moji čuti in strasti strinjajo se le v njej, moji dobrì Rezik!“

„Čudovito si se spremenil. Ko sva bila še na Dunaju . . .“

„Veruj mi, da nisem bil tedaj v istini nikoli

srečen! A sedaj je moja jedina želja še, da si ustanovim čim lepše in ugodnejše domače ognjišče, kjer bom osrečeval in osrečevan v tihem rodinskem krogu.“

V tem trenotku je prihrumela v kavarno družba že precej razvnetih častnikov raznih regimentov in šarž. Prihiteli so k nama; nekateri so bili nama že znani, drugi so se predstavljal, pa že klicali tarok karte.

Samo jeden, vitez gospodč postal je za tre-

notje kakor neodločen mej vратi, a samo za hip,

tako na to je bil pri naši mizi, kjer so mu tova-

riši uslužno prepustili najugodnejše mesto.

„Mon Dieu,“ — je vzkliknil — „s tema go-

spodoma se še ne poznamo. Privatist Sch . . .“

Predstavila sva se. — Zapazil sem pa takoj, kako je uprl vitki gospodč začudeno svoje oči v lepi obraz mojega prijatelja, kako je švignil njegov pogled parkrat gori in doli po njegovi elegantni postavi, ki je bila v tesni uniformi z dvorstnimi gumbi še simpatičnejša.

„Gospod doktor, igrate biljard? — Jedno

partijo!“

Strnad je prikimal in šla sta po svoje kête,

on in ona, ki je bila samo sedaj privatist Sch . . . ,

sicer pa Marta Sch . . .

Strmela sva oba, a molčala, ker se je i ostala

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

(Dalje.)

III.

Bilo je že po polnoči.

Sama sva sedela v celovski kavarni. V štirinajstih dneh svojega bivanja v koroški metropoli vžila in ogledala sva vse, kar naju je moglo vsaj malo zanimati. Družbe nisva imela, niti je nisva iskala; častniška družba s tistimi neslanimi pogovori nama ni ugajala, zato sva se jej po možnosti odtegovala ter bila navezana le bolj drug na drugega. Ob nedeljah in praznikih na Vrbsko jezero, v židovsko-nemško kolonijo Poreče, na Otok ali pa k knežjemu stolcu sredi Gospesvetskega polja, — to so bili najini izleti.

Navadno pa sva sedela pri časnikih v kavarni, razgovarjala se, pila kavo in pušila časih pozno v noč. Saj trudna nisva bila in najina služba v vojaški bolnici je bila zelo lahka.

Tako tudi nočoj. Prebravša večino časniki — tudi slovenski dnevnik je bil mej njimi — kramljala sva zoper o važnem in nevažnem, o Ircih, Srbih, o anarchistih in klerikalizmu, vse vprek.

Pri poglavju „dispozicijski fond“ se je unela daljša razprava.

Posl. Pernerstorfer je priporočal vladi, naj skuša doseči spravo mej Čehi in Nemci in naj nikar ne misli, da so uradniki vsi izvrstni. Delavsk list je bil konfiskovan, ker je bivše ministre razžalil. Tisti uradnik, ki je zaukazal to konfiskacijo, mora biti izredno servilen, ker si ne more misliti, da bi kak minister mogel zopet privaten človek postati. Tudi na volilno reformo ne sme vlada pozabiti. Pravi se, da so tisti državo ohranjujoči elementi, ki kaj imajo. To ni res. Prav masa je državo ohranjujoči element, torej delavec. Kadar bodo jedenkrat delavci v zbornici, bodo videli, kako so izobraženi, dosti bolj kakor plemenitaši. Če zna kak grof pravilno pisati, se zdaj ves svet čudi. Posl. Hofman: Wellenhofer je ponavljal zatrilo, da vse, kar se je govorilo in pisalo o dogodbah za časa cesarjeve načeločnosti v Gradi, je neresnično. Posl. dr. Gregorec je govoril zoper trozvezo, zoper dualizem, zoper razmere v Bosni in zoper liberalizem. Govorili so še dr. Scheicher, dr. Vassay in grof Palffy.

Pri poglavju „skupne zadeve“ se je govorilo precej ostro.

Posl. dr. Lueger je reklo, da je treba tudi pri nas upeljati navado, da se bo o skupnih zadevah govorilo tako, kakor v madjarski zbornici. Minister unanjih del se mora osvoboditi upriva židov in Madjarov, ker ti podkopljejo veljavno države na Balkanu s tem, da tlačijo Rumune in Srbe in motijo naše zveze z Rusijo. Judeomadjari so krivi neporazumljenja med Avstrijo in Rusijo. Kolik je njih upliv, se je pokazalo pri Agliardijevi-aféri. Žalostno je, da so konzuli v inozemstvu največ židje. Če je naša trgovina propadla, so tega največ krivi židje. Razmerje glede dajatev za skupne zadeve bo premeniti. Sedaj se hkrati pripoveduje, da so ogerske finance postale slabše. Za časa Wekerla so bile finance dobre. Ali je Wekerle ves denar odnesel? Ne, ali govoriti se sedaj, da so finance slabše, ker se bo moral kmalu rešiti vprašanje o svoti za skupne potrebe. Dualizem je posledica madjarskega izdajstva l. 1866. in če se hočemo izkopati iz te sramote, je to le naša dolžnost. Morda bo grof Kielmannsegger eneržijo, katero je imel časih, pokazal tudi glede Ogerske. Vem, da se je svinjska kuga k nam zanesla le, ker se je na Ogerskem več tednov prikrivala. Pa vendar se vlada ne upre Ogerski. Govornik predlaga resolucijo: „Vlada se pozivlje, da energično zastopa politične in gospodarske interese totranske državne polovice. Ko sta še govorila poslanca Fürnkranza in Purgharta, je minister grof Kielmannsegger v imeni vlade izjavil, da smatra državnopravno razmerje z Ogersko za fakt, kateri mora braniti, da pa bo vedno krepko zastopal gospodarske koristi totranske polovice države. Ko je še govoril poročalec Szczepanowski, se je seja zaključila.

Prihodnja seja bo v torek.

družba vedla, kakor bi jej bil ta njen nastop že znan in naveden.

Družba častniška je zasedla dve igralni mizi deloma k taroku, deloma k šahu; kot nasprotnik vsake igre ostal sem sam ter opazoval igralce.

Marta, katero sva že parkrat videla na konji ali biciklu v družbi različnih gospodov, bila je nama že precej časa znana po obrazu in po govorici. Slišala sva zlasti v oficirski menaži marsikaj o njej. Sešla sva se pa ž njo osebno nočoj v prvič.

Oblečena je bila prav drzno, originalno: nekaka ruska moška obleka s tesnim, dolgim jopičem, s širokimi dokolenskimi pantaloni in visokimi lakinimi črevlji; na prsih pod vratom je imela veliko zavosljano kravato temne barve, na glavi pa okroglo čepico, koketno pomaknjeno na desno uho, katere ni odložila tudi pri igri. Barva baržunaste obleke je bila rujava.

Gracijožno se je kretala mej vso igro; lahnih korakov je tekala sedaj na to, sedaj na ono stran, legla na rob mantinela ali pa spretno suvala kroglo za svojim hrbotom.

Vihteča svoj kej, je z neko rafinirano koketnostjo, kateri pa je znala nadeti značaj priprosti, razvijala vse čare svojega života. Njeno živahno črno oko pa je časih zažarello, kakor se o poletnih večerih poblikskava nad gorami iz elektrike polnih oblakov.

(Dalej prih.)

V Ljubljani, 4. julija.

Mladočehi še ne pričakujejo, kakor se je izrazil Kramar proti dopisniku „Moskovskih Vjedomostij“, da bi že mogli vstopiti v prihodnjo državnozborsko večino. Mladočehi se ne bodo spuščali v nobene dvomljive poskuse. Češko narodno življenje je že dovelj silno, da ga ne bode ovirala nobena sovražna vlada. Sedaj še nemško liberalna stranka ni dovolj razpala, v bodoči koaliciji bodo desno krilo levicarjev hodilo roka ob roki s češkimi veleposestnikami in s tem druge levicarje si popolnoma odtujilo in stranka se bodo razbila. To bodo začetek napravi zdravih razmer v državi. Mladočehi so vedno pravljeni vzprejeti pošten mir, katerega podlaga pa mora biti načelo narodne jednakopravnosti in pa varstvo manjštine.

Dopolnilne državnozborske volitve na Moravskem. V Novem mestu na Moravskem je predvčeraj voljen za poslanca v državni zbor s 627 od 1024 oddanih glasov Mladočeh dr. Stranski. Starčeški kandidat je dobil 393 glasov. V Olomoucu je pa voljen s 1347 glasovi liberalni župan vitez Engel. Češki kandidat Začek je pridobil 918 glasov, socialisti demokrat Hynek pa 93 glasov.

Protestantje na Ogerskem. Pri instalaciji distriktnega višjega nadzornika Laszharya niso bili zastopani seniorati Nitra, Trenčín in Liptova, ki zastopajo 45 občin. Jedna občina je poslala celo ugovor proti novi razdelitvi distrikta. Razdeljeni so tako, da imajo povsod Madjari večino. Baš zaradi tega pa slovaški seniorati niso prišli k instalaciji. Novi višji nadzornik je v govoru izrazil svojo nevoljo nad nezastopanimi seniorati in zapretil, da bode on gledal, da se s cerkveno avtonomijo ne bode izpodkopal hegemonija madjarskega naroda. On hoče z nasprotniki živeti v miru. Liberalizem je načelo protestantov in on upa, da se bodo pod tem gesлом sporazumeli. — Mi pa mislimo, da se Slovaki nikdar ne ogrejejo za liberalizem višjega nadzornika Laszharya.

Vstaja v Makedoniji. Madjari so še nedavno hlinili svoje prijateljstvo do Bolgarije. Celo zahtevali so prejšnje leto v delegacijah, da bi Avstrija zastavila ves svoj upliv, da velevlasti priznajo bolgarskega kneza. Ko se je pa začela vstaja v Makedoniji, pa zoper kažejo vsi madjarski listi svoje navdušenje za Turke. Po njih mnenju nimajo Bolgari nobene pravice, mešati se v Makedonijo. Turčije ne sme nikdo ovirati, da s silo naredi red v svoji deželi. Ko bi pa le bilo treba kojega posredovanja, bodo pa že evropske vlasti preskrbele, in se nikakor stvar ne prepusti Bolgariji. V Sredci bodo sedaj pač vedeli, kakšne prijatelje imajo v Madjarski.

Krisa v Srbiji. Kralj bil je dné 2. t. m. v sprejem radikalna vodji Pasića in Grujića. Govori se, da misli sedanje ministerstvo odstopiti in se je kralj pogajal z omenjenima radikalnima vodjama, da bi sestavila novo radikalno ministerstvo. Ker pa radikali le pod gotovimi pogoji prevzemo sestavo nove vlade, se ne ve, če se je doseglo kako sporazumlenje.

Ženska emancipacija v Prusiji. Ko se je razpravljalo o več pročnjah, da bi se ženske dopuščale k zrelostnim izpitom na srednjih šolah, je izjavil vladni zastopnik, da vlada ne misli več temu se ustavljanji. Posebno novi državni kancelar nima nič zoper to, če se ženskam dovolijo večje pravice, posebno nima vlada nič proti temu, da ženske napravijo državne zdravniške izpite in začno izdravniško praks.

Položaj v Angliji. Lord Rosebery je v nekem londonskem klubu govoril o položaju v Angliji. Rekel je, da se bodo unijonistični liberalci popolnoma spojili s konservativci in bodo torej imeli v Angliji le dve veliki stranki, konservativno in liberalno. Liberalci pojdejo v volilni boj v znamenju reforme gospodske zbornice.

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu, 2. julija. (Po shodu.) V našem kraju začela je žalibog tudi razprtja mej klerikalno in narodno stranko. Dasi smo imeli do zdaj dovolj povoda o tem pisati, vendar smo molčali v nadi, da se stvari pred drugačijo, boljšajo. Pa zelo smo se goljufali. Najprej ustavonili so klerikali s pritiskom, silo in prilizovanjem „katoliško politično društvo“, zdaj na tihem rujejo proti tako lepo razcvitajoči se posojilnicini in hranilnici, a vse to ni še dovolj: prišlo je tako daleč, da sosed sosed, sin očeta, brat brata sovraži zavoljo tega, ker noče ta ali oni po piščalki našega mladega gospoda Petra plesati. — Kdo pa je ta mož, bo vprašal marsikdo? Kapelan je v Starem trgu, mož, ki ne more brez družbe živeti, kakor je sam rekel. Prišel je k nam pred dvema letoma. Začetkom je zahajal rad v družbo, kegljal, igral, bil vesel in dobro došli gost povsed. Pozneje pa začel je svoje mreže nastavljati in konec tega je boj, ki gre pri nas skoro za življenje in smrt. Liberalcev pri nas nikdo ni našel. Umla glava Petrova pajh je kmalu nekaj iztaknila in iz teh nastalo jih je — sam Bog ve — a pardon! sam gospod Peter vč, koliko. Dne 30. julija bi moral imeti ljudski shod. Povabili smo vse naše ljudstvo, naj sliši pravico in své, ali je pri nas res liberalizem? Dalje hotela sta naša poslance, deželniki in državni, podati svoj račun in ljudstvo podučiti, kako stojé politične stvari pri nas. Ko so imeli katol. politični shod, bili smo mi takto taktni, da, smo o tem molčali in pustili stvar mirno razvijati se, češ, ako gre za dobro, bo obstalo, slabo pa bo itak preminulo. Drugače pa je bilo pri našem shodu. Opojena, nahujskana in ob pamet spravljena druhal ni pustila ne govoriti, ne zborovati, da žandarmerija morala je priti, da se ni unel prepir in pretep, kakor tam kje mej divjakculukafri. Vse to uprizoril je naš blagi Peter, njegova pomočnik Stanko in konečno priskočil je na pomoč še cirkniški petelin. Ko so volili predsednika zboru, so se seveda jedni za tega, drugi zoper za drugačega oglasili. Pa gospod Peter je svoji engaževani druhal zapovedal, tistega, ki se je prvi zoper njegovega kandidata oglasil: „Ven ž njim!“ In res, zgrabljen je bil, tehen in raztrgan, postavljen tja v kot, kjer naj premišljuje, kaj se pravi proti kapelanu glasovati. No pa, gospod Peter! konec tega: „Ven ž njim“, bo c. kr. sodišče v Loži odločilo, ker tam ga bodo podučili, kako se mora olikani človek proti ljudstvu, ki je poduka potrebno, obnašati. Sploh bo pa sodišče in c. kr. okr. glavarstvo o tem marsikaj govoriti imelo. Tak mož, ki v kapelijo vabi može na prepovedane hazardne igre, tak mož naj bi torej ljudstvo vodil! — Komaj teden je pretekel, ko se je moral kot priča hazardnega igranja v svoji kapeljni pri c. kr. okr. sodišči zagovarjati in pričati, in tak mož upa pred ljudstvo stopiti, ga podučevati in voditi! Sram Vas bodi dejanja dne 30. junija! Preprečili ste zborovanje, a onemogočili ga niste, ako Bog da, naše ljudstvo ni še v Vaših rokah, v kratkem vidimo se zoper; verjemite pa, da bomo v drugič znali skrbeti, da tudi Vaša druhal, pijana in nahujskana po Vas, ne bo mogla naše dobre stvari motiti, in ljudstvo bo spoznalo, kdo je njegov prijatelj, kdo hoče in želi blagor njemu. Upamo, da so časi, ko je gospodovala zvijača in laž, pri kraji. Kako je z Vašim miroljubjem, naj le to služi v dokaz: Vaš tovarš rekel je, da greste na misijon v Grabovo, a Vi peljali ste se v Ljubljano, agitirat zoper gospoda Koblarja. Dosegli ste svoj črni namen za zdaj, a kakor rečeno, onemogočili nam našega niste!

dega gospoda Petra plesati. — Kdo pa je ta mož, bo vprašal marsikdo? Kapelan je v Starem trgu,

mož, ki ne more brez družbe živeti, kakor je sam rekel. Prišel je k nam pred dvema letoma. Začetkom je zahajal rad v družbo, kegljal, igral, bil vesel in dobro došli gost povsed. Pozneje pa začel je svoje mreže nastavljati in konec tega je boj, ki gre pri nas skoro za življenje in smrt. Liberalcev pri nas nikdo ni našel. Umla glava Petrova pajh je kmalu nekaj iztaknila in iz teh nastalo jih je — sam Bog ve — a pardon! sam gospod Peter vč, koliko. Dne 30. julija bi moral imeti ljudski shod. Povabili smo vse naše ljudstvo, naj sliši pravico in své, ali je pri nas res liberalizem? Dalje hotela sta naša poslance, deželniki in državni, podati svoj račun in ljudstvo podučiti, kako stojé politične stvari pri nas. Ko so imeli katol. politični shod, bili smo mi takto taktni, da, smo o tem molčali in pustili stvar mirno razvijati se, češ, ako gre za dobro, bo obstalo, slabo pa bo itak preminulo. Drugače pa je bilo pri našem shodu. Opojena, nahujskana in ob pamet spravljena druhal ni pustila ne govoriti, ne zborovati, da žandarmerija morala je priti, da se ni unel prepir in pretep, kakor tam kje mej divjakculukafri. Vse to uprizoril je naš blagi Peter, njegova pomočnik Stanko in konečno priskočil je na pomoč še cirkniški petelin. Ko so volili predsednika zboru, so se seveda jedni za tega, drugi zoper za drugačega oglasili. Pa gospod Peter je svoji engaževani druhal zapovedal, tistega, ki se je prvi zoper njegovega kandidata oglasil: „Ven ž njim!“ In res, zgrabljen je bil, tehen in raztrgan, postavljen tja v kot, kjer naj premišljuje, kaj se pravi proti kapelanu glasovati. No pa, gospod Peter! konec tega: „Ven ž njim“, bo c. kr. okr. sodišče v Loži odločilo, ker tam ga bodo podučili, kako se mora olikani človek proti ljudstvu, ki je poduka potrebno, obnašati. Sploh bo pa sodišče in c. kr. okr. glavarstvo o tem marsikaj govoriti imelo. Tak mož, ki v kapelijo vabi može na prepovedane hazardne igre, tak mož naj bi torej ljudstvo vodil! — Komaj teden je pretekel, ko se je moral kot priča hazardnega igranja v svoji kapeljni pri c. kr. okr. sodišči zagovarjati in pričati, in tak mož upa pred ljudstvo stopiti, ga podučevati in voditi! Sram Vas bodi dejanja dne 30. junija! Preprečili ste zborovanje, a onemogočili ga niste, ako Bog da, naše ljudstvo ni še v Vaših rokah, v kratkem vidimo se zoper; verjemite pa, da bomo v drugič znali skrbeti, da tudi Vaša druhal, pijana in nahujskana po Vas, ne bo mogla naše dobre stvari motiti, in ljudstvo bo spoznalo, kdo je njegov prijatelj, kdo hoče in želi blagor njemu. Upamo, da so časi, ko je gospodovala zvijača in laž, pri kraji. Kako je z Vašim miroljubjem, naj le to služi v dokaz: Vaš tovarš rekel je, da greste na misijon v Grabovo, a Vi peljali ste se v Ljubljano, agitirat zoper gospoda Koblarja. Dosegli ste svoj črni namen za zdaj, a kakor rečeno, onemogočili nam našega niste!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. julija.

— (Mi smo krivi!) Sinočni „Slovenec“ skuša dokazati, da smo škandala, v Starem trgu — mi krivi. To je tako, kakor če bi tolovaj izza plota ubil mirno mimo idočega človeka in se opravičeval: sam je kriv, zakaj pa je tod prišel. Sicer pa vprašamo slavno „Slovenčovo“ uredništvo: Mislite-li, da ne vemo, da ste jednega vaših definitivno nastavljenih agitatorjev na vaše stroške iz Ljubljane poslali? Mislite-li, da nam ni znano, da je ta vaš agitator že dvakrat sodeloval pri razganjanju shodov, katere so priredili vaši nasprotniki, in je torej v tem poslu že izurjen?

— (Kres na čast sv. Cirilu in Metodu) bodeta, kakor smo že poročali, danes zvezder ob 9. uri prižgali na Drenikovem vrhu šišenska čitalnica in podružnica sv. Cirila in Metoda.

— (Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“) priredi v nedeljo dne 28. t. m. svojo interno dirko na cestni progi mej Logom in Vrhniko. Program obsega štiri točke. Odbor daje s tem to društvom članom na znanje in se bodojo natančnejša določila kakor tudi prijavnice vsakemu članu še posebej doposlate. Nadalje razpisuje odbor častno nagrado za največ prevoženih kilometrov v l. 1895., in dve častni nagradi za najboljši rekord na 50 in 100 kilometrov. Vsa natančnejša poročila daje klubni rednik g. Bohinec.

— (Izlet.) Telovadci in trobentaci „Ljublj Sokola“ napravijo v nedeljo 7. t. m. zasobni popoludanski izlet na Grosuplje (v civilni obleki). Pri neugodnem vremenu preloži se izlet na prihodnjo nedeljo. Robnine in prijatelji društva dobro došli!

— (Nova potresna teorija.) Piše se nam: Kdor prečita vrsto nemilih dogodkov, koje na naši zemlji provzročuje solnce po Zengerjevem mnenju, razloženem v „Slov. Naroda“ številki od zadnjega četrtega, najbrže vzklikne: prva in jedina motnja,

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan srečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznana plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jenekrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Na tlako ne gredó.

Mnogo se je pisalo in govorilo o tem, da Mladočehi zaradi njih odločne politike ne dobe nobenih zaveznikov, da ostanejo na veke osamljeni v državnem zboru na skodo českemu narodu. Minismo tako sodili in kaže se, da se nismo motili. Od več strani se sedaj skuša pridobiti češko zavezništvo. Nič manj se ne poganjajo sedaj za mladočesko prijateljstvo, ko so se o svojem času za vstop Hohenwarta in drugih Slovencev v koalicijo. Prezgodaj bi bilo še danes govoriti o tem, kak uspeh bodo imela ta pogajanja.

Mladočehi se kažejo baš sedaj kako previdine politike. Izučila jih je skušja Staročehov in partisti Slovencev, ki so se bili obesili koaliciji. Staročehi so se pod Taaffejem popolnoma obrabili, zgubili popularnost, ne da bi bili za svoj narod kaj zdane dosegli. Ravno tako pa tudi Slovenci pod koalicijско vlado niso ničesar dosegli. Čehi so pod Taaffejem vsaj sprva nekaj dobili, naši slovenski poslanci so pa koaliciji popolnoma zastonj tlačanili.

Mladočehi pa tega nočajo, temveč hočejo, da se jim že pri vstopu v kako politično zvezo zagotovi kaj, kar je vredno njih podpore. To je tudi prav, kajti prevelika zmernost v politiki ni dobra in posebno Slovani v Avstriji so že bili večkrat goljufani. Zatorej kdor hoče slovansko podporo, zagotoviti ima primerno protiuslugo. To mora vedeti vlada, pa tudi druge stranke, katere bodo iskale kedaj slovanske pomoči.

Za prijazen nasmej grofa Hohenwarta in kako častitanje po govoru kacega mladočeskega govornika se pa mladočeska stranka ne bodo dala pridobiti. Vodjam mladočeske stranke ni na tem, da bi jih nekateri časopisi dunajski povzdigovali za velike državnik, kakor so liberalna glasila o svojem času grofa Hohenwarta, temveč da s svojo politiko dosežejo dejanski kaj za svoj narod. Kaj je imel grof Hohenwart od tega, da je bil iznašel, da več stvarij veže konservativce in liberalce, dočim v resnici ni bilo tacih vezij in skupnih koristij. Njegova državniška politika je napravila popolni fiasco in liberalna glasila ga obirajo. Ravno tako bi se

godilo Mladočehom, ko bi se sedaj kaki stranki kar obesili. Nova zveza bi se utegnila razdreti in sramoto bi naposled imeli.

Poleg tega so pa razmere za Mladočeha še težje, nego za grofa Hohenwarta. Poslednji ima okraj, kjer volilci vse za pametno in modro najdejo, kar on ukrne. Zadovoljni so, da jim nikdar ni poročal o svojem delovanju, zadovoljni, če tudi se visokorodni gospod grof nanje redkokdaj spomni. Pripravljeni so mu poslati zaupnico, naj se grof sprijazni ali pa skregu z liberalci. Zadovoljni so bili, ko je z liberalci vred porival vladne gare, zadovoljni so sedaj, ko se je izneveril tisti politiki, katere se je bil poprijel po odstopu grofa Taaffeja. Nobeden ga ne kliče na odgovor, da je pri sklepanju koalicije bil popolnoma pozabil na slovenske težnje in potrebe.

Mladočehi pa niso tako srečni. Oni pa imajo volilce, ki sledi za vsacim njih korakom, katerim morajo redno poročati o svojem delovanju. Hitro bi zgubili svoj upliv, ko bi volilci videli, da ne zastopajo tako odločno českih koristij, kakor se je to od njih pričakovalo. Ti volilci so postavili Staročeha na cesto, ko so videli, da je njih politika premlačna in jednako bi se godilo Mladočehom, da bi ne branili interesov češkega naroda.

Že iz interesov za svoj obstanek morajo Mladočehi jako previdno postopati pri sklepanju političnih zvez. Vstopiti morejo le v tako zvezo, ki bode Čehom zares v kako korist.

Ker bi stranke morda sedaj rade čehe brez obveznih obljud vjele, je vsekako mogoče, da Mladočehi še ne bodo mogli podpirati bodoče vlade. Zaradi tega pa ni treba se Čehom bati. Govori se tudi o zvezi med Poljaki in levičarji. Poljaki se sedaj te zveze še ne veseli, a izključena pa le ni. Češki narod je pa preživel že hujše čase, in se torej tudi take vlade nima bati. Levica že pod Windischgrätzom ni imela posebne moči, tem manj jo bode še sedaj, ko se v njeni sredi kaže že jasen razpor in razpad. Obdržala bi se taka zveza še tako dolgo ne, kot se je koalicija, kajti zadela bi zopet na volilno reformo. Naposled bi pa le bili ravno tam, kot smo sedaj. Brez češkega naroda

ali pa proti njemu se trajno ne bode dalo vladati v Avstriji. Tega se bode kmalu preverila vsaka vlada in prej ali slej bode morala se s Čehi narediti sprava. Skušalo se je zatajiti in na razne načine udušiti češko vprašanje, a z vedno večjo silo zaheta rešitve. Dokler se to vprašanje ne reši, ne bode nobene stalnosti v Avstriji. Rešitev pride tem prej, čim odločneje bodo branili češki zastopniki svoje koristi in zatorej je le prav, če Mladočehi nikomur ne pojdejo na tlako.

Državni zbor.

Na Dunaji, 4. julija.

Poslanska zbornica je danes nadaljevala proračunsko razpravo, in sicer se je bavila s proračunom ministerstva notranjih del.

Posl. dr. Dvožak je govoril o sanitarnih in veterinarnih rečeh in takisto posl. Pless. Posl. Spinčić je tožil o političnem sistemu na Primorskem in ostro grajal Slovanom neprijetno postopanje koalicijsko vlade. Koalicijsko vlada je bila tako slabotna, da niti nekega uradnika ni mogla odpraviti s Primorskega, ker je prijatelj Lahov in laških poslancev in ker se je nemška levica vedno za Lahe potegovala. Govornik je zahteval ravnočravnost hravtskega jezika z laškim v isterskem deželnem zboru in konstatoval, da so slovanski poslanci v Poreču izpostavljeni osobnim napadom, katerih je mestna policija neče varovati. Končno je govornik predlagal resolucijo, s katero se vlada pozivlje, naj da po nepristranskih osebah preiskati isterske razmere in storiti, kar treba, da se tem nedostojnim razmeram konec naredi.

Posl. Promber je govoril o uradniških razmerah pri politični upravi, posl. Gessmann o zavarovalnih stvareh, posl. Ciani o nemškem uradovanju pri namestniškem oddelku v Tridentu. Posl. dr. Šamanek je ostro napadal namestnika grofa Thuna in svetoval, naj se nikar ne imenuje marki Bacquehem češkim namestnikom.

Minister grof Kielmansegg je stvarno pojasnjeval nekatere stvari in izjavil, da želi vlada, čim bodo to razmere dopustile, odpraviti izjemno

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

III.

(Dalje.)

Strnad je ostal, vsaj navidezno, popolnoma hladen in miren; zdelo se mi je celo, da je nevoljen in da mu le siloma prihajajo iz ust redke laskave besede. A kadar ga je naglo, z odprtim očesom pogledala, tedaj je hipno pobledel in vztrepetal.

Dasi je sicer veljal za dobrega biljardista, vendar je igral noco zelo slabo, morda iz galantnosti, ali pa mu je v resnici izginila poleg Marte iz rok vsaka gotovost.

Marta pa se je zvonko smejava in porogljivo so se jej vsikdar zakrožile bujne ustnice, kadar se je oglasil stotnik K., ki se je bil naveličal kibicirat pri kartačih in šahistikih, s hreščecim glasom: „Hej, krasno! — Elegantna buzara je bila to!“

Stotnik, ki je popil v naglici pet konjakov, se je že komaj vzdrževal na nogah; stekleno je gledal in se topo smejal butajoč s sabljo ob tla ter kričal in hreščal kakor sita šoga v jeseni.

Prisedel je k meni ter govoril: „Ej, to Vam

je ženska, da bi se hotel za njo tri dni mrevariti na dnu pekla! — Poglejte jo, divna, kaj? — In močna Vam je, ta igralka . . . tu, švrk! — in dobil sem jo po črepinji, da sem menil, da igra godba paradni marš; — kvarta, elegantna, visoka kvarta, — — pobila bi me bila kot vola, da jej nisem vsaj s sabljinim koncem odbil vdare!“

In zopet je zahreščal: „Izvrstno, divno, — to je bila kvarta, to!“ — Potem pa je nadaljeval: „Bili smo že v hotelu . . . ej, pili smo trojno vino, — pa le poglejte, igrá Vam, kot bi bila baš vstala iz pernic . . . brez sledi! — Divna ženska to, a nevarna kot nabita puška. Moj Bog . . .!“

Menda se je nečesa spomnil; vstal je, stopical k blagajničarki in zapored spil še dva konjaka.

Marta in Strnad, ki je partijo zgubil, sta končala.

„Steklenico šampanjca!“ — ukazala je Marta ter prisledila k mojej mizi. Tudi stotnik K. se je približal; sedaj pa je že trobil samó: „Hô, hô . . .!“

Častniki pri taroku in šahu so postali zelo glasni in prepirljivi. Prižgali smo si cigarete ter pili.

„Gospoda doktorja, nadejam se, da me tudi kmalu posetita v mojej vili“, — je dejala burškozno.

„Čast nama bode, gospica!“ — odgovoril sem za obo. „Pridruživa se o prvi priliki . . .“

„Gospod doktor, ali jahate?“

„Jaham“, — odgovoril je Strnad.

„In Vi?“

„Ne“, — sem odgovoril.

„Škoda. A vozite se pač na biciklu?“

„Tudi ne, a prijatelj se vozi . . .“

„Oh, to je lepo! Delali bomo skupno izlete!“

„Čast mi bode!“ — odvrnil je Strnad, a videnlo se mu je, da mu je nevšečno to povabilo, ter da nekako zavida mene, ki ne znam ničesar.

„Pa gotovo pridita, gospoda!“ — je dejala, potem pa pristavila: „Izvestno me obsojata radi moje obleke in mojega nastopa ob tej uri . . . toda obljubila sem storiti to gospodu nadporočniku pl. Zs . . ., ki mi je podaril čisto belega, komaj dva decimetra dolgega pinča!“

„Nò, kdo Vam more kaj očitati! Prosti ste!“ — odvrnil je Strnad nekam cinično pristavivši: „Odkar se je neka ruska knjeginja vozila v gigerlski opravi na strehi pariškega omnibusa, je postal tako kostumiranje itak skoro modno pri damah, ki se hotel pri jednakih odnošajih zabavati; igralke so začele, aristokratke pa jih sevje posnemajo i v tem!“

Govoril je z malomarnim glasom, kakor bi jo hotel tako še bolj užaliti. — Marta je najprej osupnila in lahno se zardela; stisnila je dolge trepalnice ter ga hipno pomerila od nog do glave, v kotu ust

stanje v Pragi ter uneto branil češkega namestnika Thuna.

Ko je še govoril posl. Demel, se je razprava zaključila.

Prihodnja seja bo jutri.

V Ljubljani, 5. julija.

Plener je odložil svoj mandat, to je novica, s katero se bavi vse avstrijsko časopisje. Povodov je ta vodja zjednjene levice imel več. On ni mogel nastopiti kot vodja opozicije, ker ga ni vrgla nasprotna stranka, temveč lastni pristaši. Nadejal se je, da ga bode levica podpirala vsaj tako dolgo, da reči davčno predlogo. Ž njo bi bil Plener proslavil svoje ime v državno-gospodarskem in političnem oziru. Desničarji bi bili prisiljeni potem privoliti v volilno reformo po želji levice, ker sicer bi bili petakarji popolnoma zgubili volilno pravico. Plener je bil že precej bližu svojemu smotru. To so posebno vedeli Mladočehi, ki so zaradi tega bili začeli najhujšo obstrukcijo. Vzlic vsemu uporu opozicije bi bil Plener morda le še dosegel svoj namen, da ga je levica podpirala kot jeden mož. Dipauli je res pretil, da desničarji glasujejo v tretjem branju proti davčnemu zakonu, a prav vsi bi gotovo tega ne bili storili, ker je nov davčni zakon za malega kmetovalca imel nekatere ugodnosti. Veleposestniki, Coroninjevci, in del Poljakov bi pa bili podpirali vlado v tej zadevi. Levico sta pa podosekova načrt volilne reforme in pa celjsko vprašanje bila tako zmeda, da se ni dalo več ž njo govoriti. Posebno se iz strahu pred nemškimi nacionalci ni dala pridobiti, da bi glasovala za Celje. Plener je vsled tega bil v največji zadregi. Kakor se je izvedelo, sta pri prvem posvetovanju v ministrskem svetu za celjsko postavko glasovala Plener in Wurmbrand, pri drugem pa grofa Wurmbranda ni bilo, Plener je pa še vedno glasoval z drugimi ministri za dvoječino gimnazijo. Celo cesarju se je Plener izrazil, da ni misliti, da bi levičarji glasovali zoper celjsko postavko. Ko ga je pa levica tako postavila na laž, Plener ne more drugače, da se umakne političnemu delovanju. Zgubil je vso veljavo, nikdo ga ne smatra več za dobrega politika, vse zaupanje v njegove velike finančne zmožnosti so zginile, ko niti v pol leta po novem letu ni mogel dognati rešitve budgeta v državnem zboru, ki je vendar podlaga rednega gospodarstva. Plener je v levici imel več nasprotnikov, zlasti dr. Russ in dr. Menger sta rovala proti njemu, ker bi bila rada ministra. S Plenerjem levica mnogo zgubi. On je bil jedini, ki je še vkupe držal različne elemente. Sedaj se bodo pa jeli cepiti. Liberalnejši življi ne bodo hoteli hoditi z veleposestniki in morda prestopijo k nemškim nacionalcem. Sploh je to zacetek razpadu nekdaj mogočne zjednjene levice, ki je že drugič pokazala, da ni zmožna za vladanje.

Davčna reforma. Levičarji hoteli so posebno z davčno reformo delati za-se reklamo. Trdili so, da je to vse delo Plenerjevo, ki ostane nepozabljivo. Če Plener ni reforme izvel, bode pa kdo drugi stvar dovršil, ki jo je vodja levice sprožil. Mi smo že stvar pojasnili, da Plener nima drugih zaslug, da je Steinbachov načrt davčne reforme ne-

pa se jej je zopet zazibal tisti porogljivi nasmej, kakor bi hotela reči: „Ti? — ti?!”

A le za trenotje; potem pa se je ozrla molčé na cigareto, ki jej je bila ugasnila. Brzo se je naginala k Strnadu ter prižigala svalčico ob njegovej, pri tem je pa globoko upilila svoje žarke oči v njegove; — črni njeni kodri, ki so gledali izpod graciozno nazaj pomaknjene čepice, so mu pobožali čelo.

Stotnik K. je potihnil tudi s svojim hō!-hō! in sedaj je že smrčal z vsemi registri.

Marta je potegnila iz svojega žepa uro: „Dve že, — treba iti!“

In vstala je, šla k blagajničarki ter vrivši se dejala glasno: „Lahko noč, gospodje!“

Častniki so planili na noge.

„Gospica, že odhajate?“

„Vas li čaka voz?“

„Ali ste ga naročili?“ — zarogala se je ona, — „Ko pride do kart, pozabite celo na svojo kavalirško . . .“

„Pardon, pardon!“ — In vti so hiteli opasovat sablje, da bi šli iskat voza za njo.

„Hvala, gospodje! Voz me čaka pred hotelom in gospod nadporočnik pl. Zs. bo tako uljuden, da . . .“

„Takoj, gospica!“ — odgovoril je nadporočnik ter zginil v temi.

koliko pokvaril. Pri budgetni debati je pa levičar dvorni svetnik Beer sam priznal, da je davčna reforma delo Steinbachovo, kateremu sta pomagala sedanji finančni minister Böhm-Bawerk in policijski načelniki Mayer. Beer sam je tako levičarje pripravil ob dobro reklamo.

Civilni zakon na Ogerskem se upelje s 1. dnem oktobra in ob jednem se upeljejo civilne matrike in stopi v veljavo zakon o verski odgoji otrok iz mešanih zakonov. Dotične izvrševalne naredbe so se že razglasile. Pri poročanju bode moral stanovski uradnik opomniti ženina in nevesto, da s civilno poroko še nista zadostila cerkveni dolžnosti. V gotovih slučajih bode poroka tudi lahko tajna, če bi morda se imeli ljudje vzgledovati nad starostjo, pohabljenostjo ženina ali neveste ali pa nad njuju preveliko razliko v starosti. Ravno tako se bodeta lahko tajno poročila, če so ženina in nevesto ljudje že poprej imeli za poročena. Poroka se bode vršila v madjarščini. Če ženin in nevesta ne znata madjarski, bode se privzel zaprisezen tolmač, kajti poročuječi uradnik ne bode smeli govoriti pri poročanju drugega jezika kot madjarskega. Na Reki bode pa poroka v italijanščini. Iz vsega se vidi, da ima civilni zakon na Ogerskem biti nekako sredstvo za madjarizacijo.

Ogerska vlada proti srbskemu patrijarhu. Sedanji srbski patrijarh Branković je prišel na to mesto le s pomočjo ogerske vlade. Ogerska vlada pa zaradi tega tudi zahteva, da patrijarh jo v vsem podpira. Branković je pa glasoval proti cerkvenopolitičnim predlogom in se zameril vladi. Zato sedaj premisljajo v Budimpešti, da bi ga odstranili in zamenili s kakim možem, ki bi brezpogojno vsemu ustregel, kar bi v Budimpešti želeli.

Ustaja v Makedoniji in Rusiji. V Rusiji se tako malo brigajo za dogodke v Makedoniji. Rusija posebno ustaje ne misli podpirati, ker si jo hočejo Bolgari izkoristiti. Za tiste kroge, ki sedaj vladajo v Bolgariji, pa v Rusiji ne kažejo nobenih simpatij. Če bi Rusija se umešala v makedonske zadeve, bi v prvi vrsti podpirala srbske in morda tudi grške težnje.

Novi položaj.

V generalno razpravo o državnem proračunu je posegel tudi posl. dr. Ferjančič. Njegov govor slote:

Visoka zbornica! Govoril bom kratko, da se ne potrati preveč časa; sicer pa bo letošnja proračunska razprava vsa drugačna, kakor v normalnih političnih razmerah.

To so voditelji strank povedali že včeraj pri dovolitvi budgetnega provizorija. V svoji skromnosti se nočemo usiljevati velikim strankam in hočemo zategadelj danes pojasniti svoje mnenje o položaju.

Vladno izjavo, da je vlada provizorna in da je nje poglavitna, skoro jedina naloga s pomočjo visoke zbornice dognati drž. proračun, smo vzeli na znanje. To in pa okolnost, da se vlada ni predstavila kot nositeljica političnih principov, bo tako pri drugih strankah, kakor pri nas prouzročilo, da bomo opustili politična razmotritvanja, nanašajoča se na vlado, in se držali samo stvarnih vprašanj, zakaj ministri so pač provizorni, ministerstva in uradniki pa so definitivni.

Častniki so jo obdali ter se poslavljali od nje vse vprek.

Nadejam se, da me kmalu posetite; sicer pa se vidimo pri regati na jezeru; na svidenje! — je dejala nudeč posamezniku svojo ozko ročico, katero so poljubljali. Potem se je obrnila k nama: „Torej do svidenja v mojoj vili!“ — še jedenkrat je ponudila prijatelju desnico, njen pogled pa se mi je zdel fascinirajoč nalik gadovemu pogledu, s katerim omami svojo žrto.

Gospica, Vaš ukaz sem izvršil!, — sporočil je tedaj nadporočnik pl. Zs., ki se je bil vrnil z vozom.

„Hvala!“ — koketno je pokimala z glavo na vse strani, poklonila se in zavrtivši se na desni peti brzo odšla iz kavarne. Častniki so drli k vratom in še ondi vikali: „Klanjam se! Poljubljam roko!“

Odpeljala se je. Tudi midva sva se poslovila ed tovarišev ter šla.

„Interesantna ženska!“ — zinil sem, ko sva stopala že par minut nemo roka v roki.

„Nesramna Kirka!“ — sknil je prijatelj.

„Ti ne pojdeš?“

„Nikdar! — Moj Bog, kak razloček mej to zapeljivo koketo in mojo nedolžno, blago Reziko! Ona je angelj! — Lahko noč!“

„Lahko noč!“

Ločila sva se vsak na svoj dom. (Da je prih.)

Če bom izrekel nekatere politične misli, ne bodo merile na vlado, nego na stranke v tej zbornici, zlasti na velike stranke. Če pogledam v minost, moram reči, da stojimo na konci politične perijode, katero zmatramo in smo vedno zmatrali za politično zmoto.

Pred nekaj dnevi se je razbila politična formacija, kateri se nismo pridružili in za katero nismo imeli nagnjenja vseh dvajset mesecov njenega obstanka. Koalicija strank ni nič nenavadnega, in pogostoma se primeri, da se ustanovi vlada v zmislu te koalicije in teh strank; toda naša koalicija je stopila v svet s posebnimi nameni, naša koalicija je hotela velika politična, narodna in verska vprašanja v kot potisnit, hotela je izvršiti volilno reformo, storiti gospodarska dela ter velike legislative.

Tu tisi zmota. Motila se je, ker je mislila, da bo izhajala, ne da bi se ozirala na tista vprašanja, katera je postavila v kot. Pri vsakem koraku, naj se je posvetovala o tej ali oni stvari, povsod je videla, da so te stvari v zvezi z vprašanjem, katera je hotela zapostaviti. Pokazalo se je, da so mogle koalirane stranke ostati združene le na ta način, da so zatajevale najvažnejše svoje principe. Vrh tega se okoli teh vprašanj, katere je bilo zapostaviti, suka vse naše duševno življenje, ona so gojnili sila v našem življenju in težko si je misliti, da bi se ta vprašanja dala odpraviti na navaden ukaz.

Žalostni razpad koalicije in okolnost, da ni dognala nobene tistih nalog, za katerih rešitev se je odločila, svedoči nasprotje. Toda o mrljih nečem slabo govoriti.

Dovolite mi, da pogledam nekaj v bodočnost. Obračam se na strank. Usoda koalicije je pokazala, da političnih narodnih in verskih vprašanj ni mogoče zapostavljati.

Ne vem, kaj se bo poskusilo, a prepričan sem, da se ravnonos ponesrečeni poskus ne bo obnovil. Morda brez koalicije v Avstriji sploh ni mogoče izhajati, in če se uvažujejo sile posamežnih strank, bi človek skoro verjel, da je res tako: Nobena stranka ni močna dovolj, da bi moga zavladati nad drugimi. Sodim, da je to od konca sedemdesetih let za vse čase v Avstriji nemogoče. Stranke so torej vezane druga na drugo in tako je koalicija sama po sebi potrebna.

Toda bodočnost in trajni obstanek bo imela v Avstriji samo tista koalicija, ki se bo brez zadržka odkrito in jasno postavila na podlago ustave in drž. osnovnih zakonov. (Jako res!)

Kaj pa je bila razpadla koalicija, če ne umeten poskus, po združitvi nekaterih strank vladati ne po zakonskih določbah nad drugimi.

Dovolj je uzrokov, da se v Avstriji vendar že postavimo na stališče zakona, na stališče ustawe in drž. osnovnih zakonov.

Narodi avstrijski se iz drž. osnovnih zakonov izvirajočih pravic tako zavedajo, da ni pričakovati, da bi se jim odpovedali. Narodi avstrijski pa so se tudi tako izobrazili, da bodo preprečili onemogočenje njih narodnega razvoja. Z nasprotovanjem se da nadaljnji narodni razvoj posamnih narodov pač zadržati, ne pa trajno preprečiti.

Na koaličnih tleh se je vzrodila gobica, imenovana posestno stanje. Ta pojem je starejši od koalicije; toda koalicija je že prej obstajala, dne 23. novembra 1893. l. se je le slovensko instalirala.

Ta zveza je bila že prej vidna, seveda ne tako jasno, a čim se je ustanovila, je prišla na dnevni red tudi posest.

Naglašanje posesti, zahtevanje, naj se vzdržuje, to je po moji sodbi zadnja etapa, s katere se je hotelo naravno, v zakonu utemeljeno napredovanje narodov zadržati. Posest se je proglašila za princip in tako tudi umevala. Tako se je, kar je bila največja smešnost, celo zahtevalo, če je kak uradnik umrl ali bil premeščen, da mora biti njegov naslednik istega mišlenja, kakor on. Tako je zahtevala posest.

Slovenci nismo take posesti nikdar priznavali. Tisti, ki nismo bili v koaliciji, smo neozirajo se na to politično kaprico, v odsekih in v zbornici oglašali svoje želje in pritožbe. Oglešali smo jih in extenso in skušali v javnosti kolikor mogoče razširiti.

Pa tudi naši tovariši v koaliciji niso mogli drugače, kakor da so zahtevali celjsko gimnazijo, zoper katero se je z nasprotno strani navajala posest. Ne ozirajo se pa na posest smo naglašali in kazali, kako se v šolah vseh vrst prikrajšuje pravica našega jezika.

Kazali smo, kako težko in dolgo že se mora naš narod boriti, da dobi za svoje otroke ljudske šole v materinem jeziku od pristojnih faktorjev.

Kazali smo, kako majhne pravice se našemu jeziku priznavajo v uradih, kazali na to, kar je za pravno državo tudi če bi ne bilo pozitivnih zakonov, naravnost sramotno, da se z našimi rojaki, naj se zaslišijo kot priče ali kot obtoženci, občuje v deželah, kjer so v manjšini, kakor na pr. na Koroškem s pomočjo tolmačev, tudi v najtežjih kriminalnih slučajih.

Nadalje smo kazali tudi na to, da vlada na Primorskem sistem, kateri je prouzročil upor in ustanek, da ga je bilo treba z oboroženo silo udušiti. Opozorjali smo na to, v kako nevarnost spravlja

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan srečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četr leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od štiristopne peti vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uradništvo in upravnost na Kongresnem trgu št. 12. Upravnost naj se blagovoljno posiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Ljudstvo slepe.

II.

Shod v Dobropoljah se je izrekel, da bi hipotečna banka morda naši deželi ne bila koristna, osobito če se po župnih ustanove Raiffeisnovi posojilnice. Ta „morda“ je tako karakterističen. Tudi naša katoliška stranka si ne upa naravnost reči, da bi hipotečna banka ne bila koristna in za to tudi nima nobenih razlogov. Povoljna je misel na osnovo hipotečne banke jedino zaradi tega ni, ker dotična ideja prihaja z narodne strani. Raiffeisnovi posojilnice so jim ugodnejše, ker jih imajo popolnoma v rokah, da jih lahko izrabijo v svoj namen. Trditev, da so Raiffeisnovi posojilnice popolnoma primerne za naše razmere, je pa pač še malo predzna. Te posojilnice so se dobro obnesle v Nemčiji, a pri nas so pa drugače razmere. V Avstriji kaj pogosto te posojilnice čutijo pomankanje denarja. Njih delovanje na Kranjskem je tako kratko, da se o njih uspehu še ne more govoriti. Njih delovanje je odvisno popolnoma od dobre volje kranjske hranilnice. Naj jim ta odreče podporo, pa so na suhem. Kranjska hranilica jih podpira pa le zaradi tega, da tako podpira klerikalce proti narodni stranki, kajti prepričljivo Slovenci je le našim Nemcem in nemškutarjem v korist. Ob jednem se s tem podpira nemško uradovanje, kajti dolžna pisma morajo se delati nemška, tako se s temi posojilnicami razdira slovensko uradovanje, za katero so se leta in leta borili najboljši slovenski možje. Naša klerikalna stranka je dobila podporo kranjske hranilnice le s tem, da je zatajila zastavo pokojnega Bleiweisa. Po tem takem tudi ni čudno, da nje pristaši na Notranjskem ne marajo se več priznavati za Slovence. Odkritosrečeni so kot njih vodje, kateri tudi nimajo več pravega narodnega čuta. Naj bi kaka taka posojilnica hotela izključno slovenski uradovati, torej imeti tudi slovenska dolžna pisma za denar, ki ga po nje posredovanju da kranjska hranilica, bi ji gospodje pri hranilnici hitro podporo odpovedali in prišla bi v največje finančne zadrege in pa do poloma.

Uumno se tako gospodarstvo ne more imenovati, ki je osnovano samo na dobro voljo nasprotiškega zavoda. Naj se razmere kdaj premene, da

gospodje kranjske hranilnice v političnem oziru ne bodo več potrebovali podpore naših klerikalcev, kako bodo pa potem izhajale te posojilnice. Zaradi tega pa ne sme klerikalna stranka biti preveč ponosna na to delo njenega nemčurskega zaveznosti. Ravno tako se utegne nekoga dne razrušiti gospodarsko prijateljstvo med njo in nemčurskimi liberalnimi vodnjaki kranjske hranilnice, kajtor se je politično prijateljstvo konzervativcev z liberalci na Dunaju.

Pri tem je pa omeniti, da naši konzervativci le ljudi slepi, če govore, da so le oni jeli misliti, kako se bi dobil po ceni kredit našemu kmetu. Omenili smo že, da se je narodna stranka prizadevala za osnovo hipotečne banke. Pa tudi na posojilnice je mislila. Osnovala je narodna stranka več posojilnic pod vse težavnejšimi razmerami, nego so dosedanje. Kdor pozna razmere denarnega trga, ko so jeli snovati prve slovenske posojilnice, ko je bil denar tako redki, da so državni vrednostni papirji bili za 15 do 20% nižji v kurzu nego sedaj, jedino ta more presoditi te prve napore. Snavali so posojilnice proti nemškemu kapitalu, da tako v gospodarskem oziru osvobode kmeta škodljivega tujega upliva. Klerikalna stranka pa še sedaj pri ugodnejših razmerah si ni znala drugače pomagati, kajtor z nemškim kapitalom, ali vsaj s kapitalom, s katerim razpolaga nemška stranka. Zaradi tega bodo pa tudi njeni uspehi le hipni in navidezni, v resnici pa bode jih, naj se le razmere nekoliko premene, sledil hud polom.

Na shodu v Dobropoljah se je trdilo, da je glavna stvar, da kmetje na zadolženo posestvo dobe ceno posojilo. Po našem mnenju to ni in ne more biti glavna stvar, temveč glavna stvar mora biti, da se kmetom pomaga iz dolgov. Še lani je bil „Slovenec“ drugačnega mnenja. Trdil je namreč, da nizke obresti le pripomorejo, da se kmet preveč zadolži. Vidi se torej, da naša klerikalna stranka ni povsem na jasnom v gospodarski politiki, kar pa ni čudno, ker so ji vodilo le strankarske koristi. Narodna stranka je že davno premisljala, kako bi pomagala našemu kmetu iz dolgov, a njena prizadevanja niso imela zaželenega uspeha, ker to ni drugače mogoče, kajtor z modrimi državnimi zakoni. Takih zakonov pa ni bilo mogoče doseči, ker na Dunaju sploh niso imeli pravega pojma za potrebe našega kmeta. Ovir pa niso delali le nemški libe-

ralci, temveč večkrat tudi konservativni veleposestniki, katerim tudi ugaja, če kmetje obubožajo, ker lahko potem pokupijo njih posestva. Prave pomoči v tem oziru ni pričakovati, dokler se ne preustroji volilna reforma in ne pridejo v zbor možje, ki bodo imeli več srca za blagor ljudstva.

Da je narodna stranka vedno skrbela za kmeta, to kaže vse njeno delovanje. Ko je prišla v večino v deželnem zboru, je takoj sklicala kmetijsko enketo in pozneje si je prizadevala uresničiti skele te enkete. To mora vsakdo priznati, kdor pozna njeno delovanje in hoče dati resnici čast.

Državni zbor.

Na Dunaji, 6. julija.

Poslanska zbornica je v današnji seji nadaljevala proračunska razprava.

Najprej je rešila proračun domobranskega ministerstva. Govorili so: poslanca Pergelt, Purghart, domobrani minister Welsersheimb, poslanci Sokolowski, Bendel, Tschernigg, Spindler in poročevalec Schwiegel.

Zbornica je vzprejela proračun domobranskega ministerstva in začela razpravo o proračunu načnega ministerstva.

Posl. Kurz je tožil, da se pospešujejo samo nemški kulturni interesi, slovanski pa se načeloma zanemarjajo, kar se vidi sosebno na Dunaji, kjer Čehi nimajo nobene javne ljudske šole.

Posl. dr. Roser je priporočal, naj se več storiti za pouk v ročnih delih.

Posl. Adamek je reklo, da je letošnja proračunska razprava prav za prav zapuščinska obravnavana po koaliciji in se potem bavil s češkimi razmerami in zahtevami.

Tržaški posl. Luzzatto je trdil, da se za kulturne interese italijanskega prebivalstva nič ne storiti, vsled česar tudi Lahom ni žal, da je koalicija razpadla, zakaj ta je hotela vzdržati posest, Italijani pa ničesar nimajo. Govornik je tudi povedal, da bo glasoval zoper celjsko postavko.

Posl. Schlesinger je zahteval, naj statistična centralna komisija svoje publikacije tako uredi, da bo dajala slike posamičnih narodnosti.

Posl. dr. Laginja je kritikoval srednješolske razmere na Primorskem in posebno v Istri ter za-

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

(Dalje.)

IV.

Jasno poletno nedeljsko popoludne plelo je svoje gorke solnčne žarke nad Vrbskim jezerom.

Trumoma so hiteli ljudje od vseh strani peš, v kočijah, omnibusih in tramvajih k temu biseru koroške zemlje sredi hribov in logov. Kakor brušen kristal se je svetila jezerska površina, po kateri so se podili z zastavicami odičeni lahni čolni; v njih pa so sedeče svetlo oblecene gospice v širokih slamnikih z vihajočimi trakovi in gospodiči nagih rok in meč, v tesnih belih ali marogastih plavalnih kostumih.

Sedaj pa sedaj je prihpel in prišumel parnik, na česar krovu se je kar trlo izletnikov in pred katerim so se razbegnile ladjice in čolniči kot piščanci, kadar se pojavi nad njihovimi glavami ujedna ptica.

Veslaški in plavaški klub „Albatros“, ki ima poleg „vojaškega kopališča“, služečega splošni potrabi, svojo koliko, priredil je danes regato. Tekmojoče ladjice so švigale sèm ter tjå varno in oprezzo se izogibajoč druga drugoj.

Na obrežji in na pomolu je gomazelo veselo kramljajočih radovednežev; po strehah in ograjah kopališča pa je kričala in vikala razposajena dečad v tankih plavalnih hlačicah ter grela svoje začrnelne slike ude v blagodejni topoti solnca kakor kušarji po razkopanih ozidjih vaških pokopališč.

V ženskem oddelku je bilo nenavadno živahno. Na terasi proti jezeru odprt, promeniralne so skupine glasno čebljajočih dam, koketno se ogledajoče v svojih pikantnih kostumih, ki so tesno objemali njihova polna telesa, dočim so se svetila njihova gola ramena in prosta bela meča nalik mramornim udom altarskih kipov.

Tudi damam je izredno godila prijetna, ne pregoča gorkota, in le one, katerim je neprijazna usoda naklonila medlo, suhotno telo ali pa jih je oblagodarila z negracijozno bujnostjo, zavijale so se v široke rjuhe ali do tal segajoče plašče.

Kakor na mrlavljišči so tekala sèm ter tjå;

nekatere so se zverale in pretegovale po terasnih drogh nad vodo, — druge so skakale raz prožnih desk na glavo ali na noge v vodo, vriščet in kričec nalik vrabcem v prosu; tretje so plavale, da se je videla le čipkasta čepica ali pa širokokrajni, fantastično zvihani slamnik nad vodo, dočim so se četrte potapljalne ali pa jahale na plavajočih hlodih ter se menj krikom in vikom dražile ter preobračale druga drugo; nekatere pa so nemarno ležale na tleh ob robu terase ter izpostavlje svoje ude solncu, hoteče dobiti temno polt.

Bil je pač gorak, svetel dan poln življenja in radosti. Kamor je pogledal človek, vrvelo je nadicenih ladje, čolničev, plavajočih ljudij, ob obrežji pa so migale legije solnčnikov, kril, klobukov, uniform v najrazličnejših bojah. Tu se je govorilo nemško, laško, francosko, ogersko, — pa tudi slovensko, češko, celo rusko, — in nad vsemi temi različnimi šetalci in izletniksi razpenjalo se je isto vedro nebo . . .

V ozkem, dolgem „potapljaču“ sedeča, veslala je Marta Sch... kot najspretnejša veslalka. V svetlem pisanim krilu, ki je segalo komaj do kolen in v širokem čipkastem klobuku na glavi bila

hteval, naj se vender že ustanovi toli potrebna hravatska gimnazija v Pazinu.

Razprava se je potem pretrgala. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

V Ljubljani, 8. julija.

Volitve na Dunaju. Volitve v mestni zbor na Dunaju še sedaj niso razpisane. Govori se pa, da se ne bodo vršile v avgustu, temveč bodo 30. septembra, 3. in 7. oktobra. Protisemitom to ni po volji, a tedaj so že bolj vsi volilci na Dunaju. Vidi se, da se protisemitje malo boje, da bi le utegnili podleči, ako vsi liberalci pridejo na volišče. Protisemitski listi se že hudejo nad vlado in prete z obstrukcijo pri proračunski debati, ako volitve ne bodo že avgusta. Po njih tolmačenju volilnega reda bi bilo nepostavno na poznejši čas razpisati volitve. Najbrž se pa vlada na želje protisemitorjev ne bode ozirala, ker v volilnem redu je le določeno, da se volitve morajo razpisati v šestih tednih, kdaj se imajo vršiti, pa ni nobenega jasnega določila. Če protisemitje poskusijo z obstrukcijo preprečiti redno rešitev budgeta, s tem najbrž ne bodo sebi koristili. Mej njih in mladočesko obstrukcijo bi bil važen razloček. Mladočehi so proti davčni predlogi le zaradi tega začeli obstrukcijo, ker redno državno gospodarstvo zahteva, da se o pravem času reši budget, a protisemitje bi pa z obstrukcijo ravno rešenje državnega proračuna ovirali.

Dominikanec Weiss, katerega je „Slovenec“ že nekajkrat proslavljal, je v „Linzer Theologische Quartalschrift“ priobčil neki spis, v katerem marsikaj kako pretirava, sicer pa ne pove dosti novega. Mej drugim piše, da je značaj Avstrije, da hitro in naglo deluje, da dosti ne premišlja, temveč kar udari in mu ta prenagljivost večkrat škoduje, če je nasprotnik močnejši. Avstrijec ima dobre lastnosti srca, a hladnokrvno premišljevanje ni njegova stvar. Če premišlja, ne pride do smotra, se poprej utrudi. Potem se pa nakrat razburi, pobere kopje in z zaprtimi očmi zaničuje smrt dere za sovražnikom. „Reichspost“, časopis, ki gotovo ni nasproten duhovščini, pravi, da Bavariči so surovi in na surov način povedo svoje mnenje. Pater Weiss je namreč Bavarec. Taktino pa od inozemca ni, če v tem tonu bere nam levite. Misliši se pač mora, da Avstrijeci, ce so že taki tepli ali bedaki, kakor jih je pater Weiss opisal, ne bodo, nasprotojujoč vsem veljavnim načelom psihjologije ali psihijatrije, najprej udarili, potem pa dober nauk vzprejeli. Mi Avstrijeci se ne damo radi brati v svoji hiši. Weiss tudi v Švici ni dobil priateljev, po zanesljivih poročilih ondu niso točili solz, ko je Weiss šel. Zgovornemu patru želimo vse dobro, a njegov nimbus se je izrabil, in nehvaležna Avstria za njim ne bode pretočila nič več solz, kakor jih je ob svojem času Švica.

Kriza v Srbiji. Radikalci nočajo prevzeti vlade. Simić je skušal sestaviti nekako koalicijsko vlado, a ni šlo. Naposled so se kralj in naprednjaki le sporazumeli in sestavilo se je nastopno ministerstvo: Stojan Novaković, predsednik in minister notranjih, general Franosović, minister unanjih stvari, Ljubomir Kaljević finančni, Marinković, pravosodni, Živko Andjelić, trgovinski in Ljubo Kovačević, učni minister.

je najdražestnejša mej veslalkami. Na dolgi palici konci „potapljača“ je vihrala krvavordeča zastavica z belo zvezdo. In za to zvezdo so se podili skoro vsi čolni ter jo obkroževali kakor sokoli golobico. Ona je pa izbegavala pred njimi in čolnici in ladvice so vršale za njo kot bi bila ona darilo, za katero jim je tekmovali.

Zvonko je odmevalo po jezeru koketno izvajajoče Martino smejanje, — veselo so vihrale raznoboje zastavice, frleli trakovi na damske klobučke in daleč so se svetile bele čepice Albatrošanov.

Tedaj pa je prihropel ponosni „Neptun“, boreč se s penečimi valovi in zibajoč se pod velikansko množico svojih izletnikov. Krov je bil dubkom poln in iz vseh oken so molele glave radovednežev, ki so z zanimanjem sledili tekmovalnemu preganjanju potapljača z rdečo zastavo in belo zvezdo.

Parnik je uravnal svojo smer baš v pristan vojaškega kopališča.

Marta, katere močne roke so v tej divji gonbi začele že omagovati, hotela je vender-le uiti preganjalcem in prispeti do onstranskega brega; to pa je hotela doseči z drznim manevrom. Sklenila je preiti „Neptunovo“ pot baš pod njegovim rilcem in

Kulturni boj v pruski zbornici poslancev. V petek je v pruski zbornici poslancev član katoliškega centra zahteval v neki interpelaciji, da bi se odpravil Falkov ukaz z dne 18. februarja 1876. leta, da se v šoli uči veronauk ravno tako kakor drugi predmeti po nalogu in pod nadzorstvom države. Interpelant je zahteval, da bi jedino cerkev imela pravico odločevati glede veronauka. Učni minister je rekel, da ne bodo razpravljali nasprotstev v načelih, samo odpravo Falkovega ukaza pa odklanja. To je vzbudilo malo razburjenosti mej katoliško stranko. Slišalo se je nekaj ostrih govorov, a vendar se je iz vseh govorov videlo, da do dobrega se pa le ne upajo spreti z vlado.

Baron Hammerstein, ki je igral važno ulogo v pruskih konservativnih krogih, je odstopil od uredništva „Kreuzzeitung“. Ob svojem času se je govorilo, da je Hammerstein zapravil 400 000 mark penzijskega zaklada. Sam je pozneje priznal, da je 120.000 mark od tega zaklada porabil v namene lista. Baron Hammerstein je vedno tajil, da bi bil zase kaj porabil, in celo nekatere liste zaradi tega tožil. Čudno je pa nekako, da sedaj popusti uredništvo, da si ima pogodbo, po kateri bi mu uredništvo ne mogli vzeti. Hammerstein naznana v listu, da pojde na počitnice in se torej pisma ne pošiljajo banj. Občno se pa govorji, da se po počitnicah več k listu ne povrne. Dr. Kropatschek, ki je bil zaradi Hammersteina izstopil iz uredništva, v je že zopet vstopil in bode najbrž vodil glavno uredništvo, naj bode podpisan tudi kak plemenitaš za urednika.

Dopisi.

Z Bleda, 4. junija. (R a z n o t e r o s t i.) Imovit tujec, ki je bival že po mnogih letoviščih in prehodil skoraj vso Švico, pravil mi je lansko leto, ko sva se seznanila na Bledu, da ni videl kmalu takoj krasnega kraja kakor je ta biser krajuške dežele. Le škoda, da je še tako malo znan in obiskan! Ko bi tu Švicarji bivali, potem bi videli, kako bi znali oni tā „biser“ izkoristiti, kako reklamo bi delali in kako vse drugače bi se promet s tujci oživil! Pač imamo „Curverein“ ali ta veliko premale deluje. „Deluje“ na Bledu samo jeden „zdravnik“, pa le za svoj žep. Sedaj svojim „pacientom“, in teh je veliko, niti ne dovoli, da bi smeli kje drugje stanovati, kakor v njegovih mnogobrojnih „vilah“. Vsled ljubljanskega potresa je pa več strank, ki so že poprej stanovanje naročile, zopet odpovedalo, ker menijo, da se na Bledu tako potresa, kakor v Ljubljani. Ali ravno na Bledu se razun velikonočnega potresa, kateri se je pa tudi le rahlo čutil a ni nikake škode provzročil, drugi sunki niti čutili niso. Ker pa občinstvo tega ne ve, zato bi bila prva dolžnost „letoviškega društva“, da po vseh večjih slovanskih nemških, ogerskih in laških časnikih objavi, da na Bledu ni potresa! Reklame za Bled je še prav malo; dobra reklama bi bila ta, da bi društvo dalo napraviti več lepih tablic s koloniranimi slikami o Bledu in okolici ter razposlalo večjim hotelom in železničnim postajam s prošnjo, da jih obesijo na vidne kraje itd. Pa na Bledu se tudi premale gleda na red. Tako je bilo ta dva praznika na glavni cesti za ped na debelo prahu in tuje, ki so došli, je bilo videti kakor mokarje. Čediti in škopiti samo okoli par hotelov, ni zadosti, temveč treba to povsod, kjer tuje stanujejo in plačujejo „kurtakso“! Pa še nekaj bi priporočal slavnemu „kurvereinu“: da za nočni mir bolj skribi! To je nezaslišano, ako se v takem letovišču po nekih gostilnah vse noči do 2. 3. ali celo 4. ure zjutraj popiva, pleše, razgraja itd. Ali ni nobene „policiske

upala, da bodo morale ostale ladjice, hiteče za njo komaj sto korakov, čakati, da se jim „Neptun“ zopet umakne, dočim bode ona mej tem časom že daleč spredaj.

To namerjajoča napela je vse svoje moči, da je letel „potapljač“ kakor bliskavica vrhu valov. In baš pred rilcem parnikovim je švignila njena ladjica, dočim so preganjalci mej krikom zaustavljeni svoje v polnem diru hiteče čolne. Tedaj pa se je zaplelo nekaj včel preblizu brzečih ladjic, da so trčile druga ob drugo in v naslednjem hipu se je preobrnilo troje čolničev.

Nastalo je veliko vpitje, a ponesrečenci — trije Albatrošani — so priplavali takoj na površje ter ročno zlezli v druge čolne.

Na parniku pa je nastalo splošno razburjenje; čeli so se ženski kriki, otroško plakanje in moški vzlikli: Na pomoč!

Vendar tega vznemirjenja niso provzročili oni prekopicieni čolni Albatrošanov, ki so vzbudili celo trenotno veselost in smejanje, ampak — „potapljač“ onstran „Neptuna“.

Marte ni bilo več v njem! —

(Dalje prih.)

ure“? — Opazil sem tudi, da se na Bledu primeroval veliko premale zida bodisi hiš ali vil. Pravijo, da ni lahko pravega prostora dobiti. Ako je to resnica, bi tudi tu lahko „letoviško društvo“ poseglo vmes in marsikaj dobrega storilo, prostora se ne manka, ako se ne reflektuje ravno na obali jezera, kjer je res težko dobiti primeren prostor. Lep prostor za zidanje vil bi bila na pr. planota v ozadji Svobodove vile, treba bi bilo le lepo široko cesto napraviti, katera naj bi se od ceste, ki drži v Ribno, cepila na desno in za Svobodovo vilu izpeljala do jezera. Preverjen sem, da ta lepi prostor, odprt premetu, bi bil kmalu zazidan z lepimi vilami. H koncu pa še nekaj! Ker na Bledu manjka senčnatih sečališč, je gotovo neumestno, da bogati posestniki zapirajo svoje velike parke. To ni lepo! Videl sem po družih letoviščih, kjer posestniki krasni parkov drugače ravnajo. Ali bi ne moglo tudi tu posredovati „letoviško društvo“? Torej na delo, saj ga je dovelj!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. julija.

— („Slovensko društvo v Ljubljani.“) Občni zbor našega političnega društva bo jutri dne 9. t. m. v prostorih narodne čitalnice. Začetek ob 7. uri.

— (Šepava obramba.) Sobotni „Slovenec“ pledira za nedolžnost svoje stranke pri starotrškem škandalu. Krivi niso kaplani, ki so priveli tolpo proti shodu discipliniranih ljudij, ampak krivi so gg. Hribar, Ferjančič in Majaron, ker so ugovarjali predsedniku, ki je dal besedo gospodu P. Kakó je vse poročilo „Slovenčeve“ jednostranska kombinacija, kaže najbolj to, da mej ugovarjatelji našteva tudi dra. Majarona, katerega pa v resnici niti ni bilo na zborovališči. Zborovalci pa tudi vsi vedo, da se je pričel in potem dolgo trajal klerikalni izgrad še pred omenjenim ugovaranjem. Kar se je torej prej godilo, tega si sam „Slovenec“ ne upa pisati naši stranki na rovaš. Jemljemo na znanje. Če sta konečno gg. Hribar in Ferjančič ugovarjala predsedniku, dajočemu besedo gospodu P., bila sta v pravici, ker se predsednik ni ravnal po programu sklicateljev, na podlagi katerega se bi jedino smelo vršiti zborovanje. Ali predsednik se ni oziral na ta utemeljen ugovor in je s tem izval odporn, kojega posledica je bil — zaželeni razpust. „Slovenec“ pa bo seveda trdil do sodnjega dne, da je njegova stranka ravnala na shodu „pogumno in pravilno“. „De gustibus non est disputandum“. — Tudi g. Koblarju se ni prepovedalo iti na shod, ampak — pravi „Slovenec“ — le gospod generalvikar mu je pisal „zasebno pismo, v katerem opozarja g. Koblarja na te (namreč starotrške) razmere, vsled katerih pričakuje od njega, da ne bo šel na shod.“ Zasebno pismo, a ne pismena prepoved škofijstva? No, pismo je pisal „generalni vikar“, ne zaseben človek, in ta „generalni vikar“ piše izrecno, da je njegova dolžnost „v odsotnosti prevzv. g. knezoškofa“ opozoriti g. Koblarja, da bi bilo „v veliko pohujšanje vsem dobromislečim“, če bi g. K. v Starem trgu nastopil kot govornik narodne stranke. Če je g. Koblar dobil takšno pismo, potem si je pač moral misli, koliko je ura bila, ne na pultu gosp. generalnega vikarja, ampak v škofijstvu! Ni bilo to prepoved, bilo je več, kajti bila je izražena „nadeja“. In kaj to pomeni dandanes pri sv. Nikolajiju, vemo vsi: kleriki in lajki!

— (Dva izleta na Dolenjskem.) Včeraj je bilo na dolenjski strani posebno živahno. Iz Novega mesta poletela sta „Dolenjski Sokol“ in „Dolenjsko pevsko društvo“ v prijazno Zatičino, iz Ljubljane pa telovadci in trobentaci „ljubljanskega Sokola“ in pevci „Slavca“ v Grosuplje. V obeh krajih je bila zabava prav živahna in se je telovadilo, prepevalo, tamburalo itd. V Zatičini je bila zbrana množica odličnih rodoljubov iz vse Dolenjske in tudi iz Ljubljane je prišlo primerno število izletnikov. Pevske točke vzporeda so vzbujale glasno odobravanje, posebno je pozdravljalo občinstvo tudi vrle tamburašice, ki so prav točno izvajale več točk. Telovadba članov Sokola je pokazala, da ima dolenjski Sokol dobre moči. Mej posamčnimi točkami je svirala novomeška godba. Postrežba gostilne Poličanski je bila prav izborna. Vas je bila bogato nakičena s slavoloki in zastavami. — V Grosupljem so se izletniki tudi zabavali prav dobro na vrtu pri Valentinci in pri Košaku.

— (Državno štipendijo) v znesku 1000 gl. je naučno ministerstvo dovolilo gimnaziskemu profesorju v Ljubljani g. Rajku Perušeku za potovanje v Italijo in na Grško in ga za letni tečaj v prihodnjem šolskem letu opristilo poučevanja.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan srečer, izimai nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Gladstone.

S političnega toriča je stopil mož, na katerega je ves svet gledal z največjimi simpatijami in občudovanju podobnim spoštovanjem. Gladstone je odložil svoj mandat in se umaknil v privatno življenje.

Angleška povestnica ne pozna državnika, ki bi bil tako kakor Gladstone deloval vse svoje življenje jedino le za pravico in pravičnost. Celih šestdeset let je bil upliven in veleuvraževan državnik, neštevilokrat je bil na krmilu, a vsa ta leta je doma in po širnem svetu porabljala svojo veljavno in svojo moč, da odpravi krivice, da se bori za zatiranca in pomaga do zmage pravici.

Kot triindvajsetleten mladenič je stopil Gladstone l. 1833. v angleški parlament in že leto pozneje mu je vlada podelila važno mesto v finančnem ministerstvu. Od tedaj je bil večkrat finančni minister in ministerski predsednik. Kadar je prišel na krmilo, lotil se je kake velike reforme in jo ali srečno dognal, ali pa vsaj dosegel, da je nje rešitev le vprašanje časa.

Gladstone je uredil zavožene finance angleške, dosegel je po budih bojih tako izdatno razširjenje volilne pravice, da ima Angleška danes skoraj splošno volilno pravico, in zavzel se je naposled za irsko vprašanje. Home-rule, vprašanje o administrativni neodvisnosti Iriske, je bilo največje delo, katerega se je lotil Gladstone. Leta 1867. je to vprašanje sprožil, dognati je, se mu ni posrečilo, ker ga je zapustil jeden del liberalne stranke. Zavzel se je za irske zahteve, ker je spoznal, da so vseskozi pravične, deloval je zanje z vsemi močmi in če stopi sedaj v privatno življenje, ne da bi bile zmagale, ga tolaži zavest, da se dolgo ugodna rešitev ne bo mogla odkladati.

Kakor doma tako je tudi v inozemstvu zastopal vedno pravico in pravičnost, tudi če je prišel v navskrije s tradicionalno politiko angleško in celo z interesu angleške države.

Bil je nasprotnik vse angleške kolonialne politike in deloval vedno na to, naj se sedanje an-

gleške kolonije, ti neizcrpni viri angleškega blagostanja, kolikor mogoče osamosvoje. Deloval je za združenje jonskih otokov z Grško, prouzročil, da je angleška vlada in vse evropsko javno mnenje pritisalo na neapoljskega krvoločnega kralja Ferdinanda in se zoperstavila njega počenjanju, deloval za osvobojenje balkanskih narodov in zoper turško vladanje v Evropi. Iz kratka: koderkoli je bila prilika, povsod je Gladstone pokazal, da jedino politično njegovo načelo je etika.

Gladstone je pravo nasprotje brutalnega, tiraničnega in brezvestnega Bismarcka in kakoršen je razloček med svetim solncem in motno bliščecimi zvezdami, tak je razloček med Gladstoneom in Bismarckom.

Gladstone si je pridobil nepozabljivih zaslug ne samo za angleško državo, nego za vse človeštvo in s tem najodličnejše mesto v angleški zgodovini. Vse njegovo delovanje je bilo posvečeno pravici in zato ga imenuje svet najrazsvitljenejšega državnika naše dobe.

Državni zbor.

Na Dunaji, 8. julija.

Minister Kielmansegg je v današnji seji presenetil mladočeve poslance. Odgovoril je na interpelacijo dra. Pacaka zaradi razpusta banketa, prirejenega na Kutni Hori dne 21. m. m. na čast amerikanskim Čehom. Vladni zastopnik je razpustil zbor, ker so se izrekle neke napitnice. Minister je izrecno obsodil postopanje vladnega zastopnika in obljudil personalne premembe, da se take reči ne bodo več dogajale.

Zbornica je potem nadaljevala razpravo o proračunu naučnega ministerstva.

Posl. Hauck je obžaloval, da se je vodstvo naučnega ministerstva zopet izročilo Poljaku in je zahteval, naj se v ljudski šoli ne ponučuje nič o svetega pisma stari zavezi ter svojo zahtevo na občno veselost utemeljeval precej obširno z vzgledi iz sv. pisma.

Vodja naučnega ministerstva dr. Rittner je najprej povdarjal, da je vlada provizorna in nepo-

litica, da se torej ne more ozirati na politične stvari, katere so se pri razpravi izrekle ali se še bodo. Vodja naučnega ministerstva se je potem bavil s posl. Wassilka izvajanjem glede črnovškega akadem. senata in je zavračal kot tendenciozna.

Posl. Sokolowski je govoril o galiških šolskih potrebah in je zahteval, naj se zniža šolnina.

Posl. Treuinfels je izrekel neke želje glede centralne komisije.

Posl. dr. Tuček je dokazoval, kako potrebno je, da se na Moravi ustanovi posebno vseučilišče s češkim učnim jezikom in da se ustanovi nekaj novih srednjih šol.

Posl. dr. Fournier je polemizoval z raznimi predgovorniki in rekel: Pri ustanavljanju slovanskih srednjih šol je treba največje previdnosti. Vsaka nova gimnazija pošlje nove moći na vseučilišče, to so aspirantje za službe in narodi, ki so omejeni na majhen teritorij, Čehi in Slovenci, naj premislijo, morejo-li zahtevam teh aspirantov tudi ugoditi. To je najbrž mogoče le na tuje troške.

Posl. grof Pininski je govoril o gojenju umetnosti v naši državi in hvalno omenjal delovanje bivšega naučnega ministra Madeyskega.

Posl. dr. Scheicher je razlagal, da katoliška cerkev v Avstriji ni tako svobodna, kakor protestantska ali židovska, ker je odvisna od vlade.

Zbornica je potem razpravljala o poglavju „bogočastje“.

Posl. Adamek je grajal, da se za restavracijo starih cerkv nič ne stori in da se na Dunaji češkim katoličanom niti češke propovedi ne prisvojijo.

Posl. Radinsky je govoril v istem zmislu.

Posl. dr. Kronawetter je pojasnjeval dohode duhovnikov, na kar mu je odgovarjal posl. Pastor.

Prihodnja seja bo jutri.

V Ljubljani, 9. julija.

Mladočeva politika. V nedeljo je v Lounah na Češkem bil mladočevski shod. Govorili so poslanci Jindrich, Kounie in dr. Edvard Gregr. Jindrich je

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

IV.

(Dalje.)

Jedno veslo je plaval po vodi, „potapljač“ pa je kazal svoj ozki trebuh.

Samo jeden hip še in Marta bi bila prekrižala srečno parnikov tek, tako pa je butnil njegov rilec baš v zadnji konec „potapljačev“, da je odletel v polkrog, trčil s prvim koncem ob parnikov bok ter se prevrnil.

Marta ni niti zinila, ko so jo zagrnili valovi. S krepkimi rokami je poskušala plavati, česar je bila vrlo vajena, a „Neptunovi“ vali zagrnili so jo popolnoma in jo obrnili parkrat okoli njene osi, da je izginila.

Ko je odpikal parnik s prostora nesreče, zaledali so izletniki zopet dvoje belih rok, ki sta krčevito pluskali po penastih valovih. Po jezerski gladini pa je plaval širok, čipkast klobuk.

Predno pa so razumeli preplašeni Albatrošani vso situacijo, skočil je raz „Neptunov“ krov na pol razpravljen vojak v jezero ter prišel na površje držec z jekleno roko Martino glavo nad vodo. Marta je bila že v nezavesti.

„Pomoč!“ — je zaupil pogumni rešitelj, Albatrošani pa so bili v istem hipu že pri njem ter mu odvzeli rešenko, potegnjivši še njega v čoln.

Bleda in brez diha ležala je Marta v čolnu vznak; črni lasje so jej padali po čelu in licu in premočena obleka se je ovijala njenih udov.

„V kolib!“ — velel je rešitelj, kar se je poobliskovo izvršilo.

Regata je bila skažena in nenadejano skončana; vsi čolni so hiteli v pristan, kjer je nastala silna gnječa.

Ljudstvo je bilo vznemirjeno; jedni so glasno izražali svojo nevoljo nad pregnajočimi čolni, drugi so pomilovali ponesrečenko, nekatere ženske so celo plakale, ko se je raznesla vest, da je Marta utonila; večina pa je radovedno pozvedovala ime pogumnega rešilca.

„Častnik je“, dejali so jedni.

„Ne, jednoleten prostovoljec“, — trdili so drugi.

Tedaj je prinesel nekdo raz „Neptunov“ krov, ki se je ondi vsidril, častniško sabljo in višnjevo suknjo z dvovrstnimi gombi ter izginil v kolibi.

„Vojški zdravnik-prostovoljec!“ — dejali so tretji, prepričani, da sodijo jedino prav.

V kolibi pa je položil rešitelj Marto na zobe ter pokril s plahtami. Odpravivši vse radovedneže, pridržal je samo dve dami, katerima je velel Marto

sleči ter jo drgniti po udih s platnenimi cunjadi.

— Nato je začel z unetno respiracijo in po nekolicin minutah je začela Marta pravilno dihati. Mejtem je poslal jedno gospico v sosednji hotel po sveža krila.

Kmalu na to je Marta spregledala, a zopet zamižala.

„Nobene nevarnosti več“, — dejal je tedaj ter pristavil: „Izvolite ostati še toliko časa tu, da se vrnem s kočijo.“

Oblekel je svojo uniformo, opasal sabljo ter šel iz kolibe po voz.

Zunaj je bilo še vedno polno nestrnih radovedneže.

„Oprostite, gospod doktor, ali živi gospica?“ — držnil se ga je vprašati star gospod.

„Živi in se že zaveda!“

Tedaj pa sta se prerila skozi množico stotnik K. in nadporočnik pl. Zs. . .

„Torej ste jo rešili?“

„Junak ste, gospod doktor!“

Stiskala sta mu roke, z obrazov pa jima je zginjala bledota in plašnost.

„Po voz moram, dasi sem sam moker . . .“

„O, voz imava . . . pripeljala sva se baš, — v Celovci že vse govori o nesrečni Marti in o srečnem dr. Strnadu!“ — govoril je nadporočnik

odločno zagovarjal občno in jednakov volilno pravico, in je napadal kmetsko stranko, ki dela razkol med češkimi kmeti v veliko veselje klerikalcev in Stročehov. Dr. Kounic je dokazoval, da je zasluga Mladočehov, da se je zrušila koalicija. Dr. Gregr je pa napadal konservativno plemstvo, ki ni narodno. Mladočehi ne misijo bratiti se s Stročehi in konservativci in podpirati vlade. Ostanajo tako dolgo v opoziciji, da se izvrši samostojnost češke krone. Na shodu je bilo nad 1000 oseb, ki so vsi izrekli zaupanje mladočehškim poslancem. — Ti govori pač dajo malo upanja, da bi Mladočehi vstopili v novo večino. Posebno dr. Gregr preveč postavlja državno pravo v prvo vrsto. Posebno pa je malo nade, da bi Mladočehi stopili v kako zvezo s konservativnimi veleposestniki. Zastonj bodo vabljive besede kneza Schwarzenberga. Sicer pa baš prevzetni Schwarzenberg ni kaj pripravna oseba za napravo sprave mej strankami.

Plener ne misli nič več na parlamentarno življenje. V kratkem bode imenovan predsednikom skupnemu najvišemu računišču in kot tak ne more biti poslanec. Plenerju se je to mesto ob svojem času že ponujalo, ali ga ni hotel vzprejeti, ker je imel nade, da postane finančni minister. Sedaj je obministroval in se prepričal, da nima za ministersko mesto potrebnih sposobnosti, pa tudi ne upanja, da bi še kedaj v ministerstvo prišel, zato je pa le vesel, da je to mesto zopet prazno. Poprej mu je tudi levica branila, da naj ne nastopi te službe, a sedaj se pa kaže, da ga bode radovoljno pustila. Spoznala je, da je nanj stavljala prevelike nade. Nekateri levičarski udje so celo veseli, da se ga znebe.

Rusija in Bolgarija. Minister vnanjih stvari Lobanov je vzprejel vodjo bolgarske deputacije metropolita Klementa. Pri tej avdijenciji se je metropolit baje prepričal, da je nekaj upanja, da car vzprejme bolgarsko odposlanstvo in se tudi na pravi sprava meji Rusi in Bolgari. Kot glavni pogoj se stavla baje v Peterburgu to, da se bolgarski prestolonaslednik odgoji v pravoslavnici veri.

Novo srbsko ministerstvo je čisto naprednjaško. Predsednik mu Stojan Novaković je vodja stranke v nenavzočnosti Garašanina. On je učen zgodovinar in jezikoslovec. Leta 1874. je bil učni minister in od tega časa je še večkrat vodil učno upravo. Kot učni minister v Piročančevem ministerstvu leta 1882. je bil dognač, da se je odstavil metropolit Mihael. V poznejšem Garašaninovem ministerstvu je bil minister notranjih stvari in se je bolj jel baviti s politiko. Leta 1886. je šel za srbskega poslanika v Carigrad, kjer je ostal, dokler se ni odpovedal kralj Milan. Ko so se radikalci odoklicali, je šel kot državni svetnik v pokoj. Ko je kralj odslovil radikalce, je Novaković prevzel vodstvo napredne stranke in bil imenovan predsednikom državnemu svetu. Miha Marinković nov minister notranjih stvari je bil že v Garašaninovem ministerstvu. Znan je kot skušen jurist in sodec. Finančni minister Popović ni novinac na tem mestu, a imel bode težavno stališče, ker bodo radikalci hudo napadali novo pogodbo glede posojila. General Franasović je bil že večkrat minister vnanjih stvari

pl. Zs . . . , ter pomignil fijakarju, naj se z vozom približa kolibi.

Prinesli so spečo Marto, katero je premagala utrujenost, in jo položili v kočijo.

„Ko prespi, bo zopet zdrava. — Klanjam se, gospoda!“ — dejal je Strnad, hoteč zapreti kočijo, kamor sta že zlezla stotnik in nadporočnik.

„Vi ne greste z nama, gospod doktor?“ — z čudil se je stotnik.

„Ni me treba več! — Hiteti moram v Celovec, preobleč se, da se sam ne prehladim!“

Torej do svidenja, gospod doktor!“

Kočija je naglo oddrdrala proti Porečam, Strnad pa se je oziral, kje je kak voz, da bi prišel čim preje domov.

Ljudstvo, ki je bilo priča zadnjega prizora ter je čulo vsako besedo, umikalo se je spoštljivo Strnadu; sèm ter tja je začul glasno priznalno besedo in nekateri moški so se mu odkrili.

Tedaj pa je pristopil k njemu znan celovški moščan.

„Gospod doktor, mokri ste . . . ako Vam drago, popeljite se z manoj domov!“

„Z radostjo!“

Pred hotelom je stala dvouprežna kočija, v katero sta stopila ter se odpeljala. (Dalje prih.)

in vojni minister in je posebni zaupnik kraljev. Na novo so v ministerstvo stopili kot učni minister kasacijski svetnik Ninčić, ki je znamenit jurist, Petković kot stavbeni in Kovačević kot just. minister, ki sta pa malo znana v politiki. Prvi je železniški ravnatelj v pokolu, drugi pa profesor zgodovine na veliki šoli.

Volitve za angleški parlament začeno se dne 13. t. m. Konservativci morajo pridobiti 14 sedežev, da imajo večino, upajo pa, da jih dobič nad 50. Nova vlada obeta v svojem programu kako veliko. V vnanjih vprašanjih bodo odločno postopala, pospeševala angleške koristi v Afriki, skrbela za boljše zveze s kolonijami. Obeta se kako mnogo socijalnih zboljšanj, tako reforma preskrbovanja ubozih, preskrbovanja v starosti, urno in lahko prepisovanje zemljišč, zboljšanje delavskih stanovanj, omejenje priseljevanja ubožnejših ljudij in uvoza kaznilniških izdelkov, popolnjenje odgovornosti podjetij za delavce. Tudi agrarnega vprašanja se misli lotiti nova vlada, in sicer bodo poskušala pomnožiti število manjših samostojnih kmetij in gledala, da zmanjša kmetska bremena. Vidi se, da vlada veliko obeta in v tem prav spominja na avstrijsko koalično vlado. Kdo ve, če ne bodo končni uspehi tudi tako majhni, kakor so bili v Avstriji. V armenskem vprašanju bodo nova vlada nadaljevala politiko Roseberyjevo, makedonskega gibanja pa ne misli nikakor podpirati. Svetovala bodo Bolgarom, najmirujejo.

Egiptsko vprašanje. Francozi so posebno nevoljni, da Angleži sami gospodarijo v Egiptu. Dasi je mir ob Nilu, vendar v Angliji niti ne misijo na to, da bi ostavili Egipt. Sodi se, da se za Armenijo in pa za Makedonijo Angleži le zaradi tega zanimajo, da odvrnejo pozornost evropskih vlevlastij od Egipta. Ruski listi sedaj začenjajo spominjati na egiptsko vprašanje. Po njih mnenju mora Rusija že zaradi prijateljstva s Francijo tukaj porabiti ves svoj upliv. Če se tako sproži še egiptsko vprašanje, bodoemo kmalu celo orijentsko vprašanje imeli na dnevnem redu.

Dopisi.

Iz Mokronoga, 8. julija. (Dolenjsko k. t. politično društvo) je imelo včeraj svoj shod v Mokronogu, na katerem so poročali poslanci dr. Papež, Povše in Žitnik. Prostega ljudstva nabralo se je veliko število — toda mej njimi gotovo polovica nepozvanih in žensk, — katere so iz same radovednosti poslušale. Tudi otroci so postali lepo število svojih jedno do šestletnih zastopnikov. Kot prvi govornik nastopil je dr. Papež, kateri je v dolzh potezah poročal o delovanju deželnega odbora — in poročal posebno o stvareh — zadevajočih Mokronoški okraj. Tudi govor g. Povšeta, kateri je o davčni reformi, o domovinski pravici, o podržavljenju zavarovalnic in drugih rečeh poročal, je bil z odobravljaj sprejet, in pripoznati je, da sta obadvaj govornika taktno postopala in da je bil njih namen, ljudstvu kaj koristnega povedati. Vse drugače pa je tretji govornik Žitnik začel. Prve besede so bile že napad na Hribarja, dr. Tavčarja in „Slov. Narod“. To trojico ponavljaj je Žitnik v vsakem stavku in v resnici nam je bilo žal, da se nam niso mogli smiliti ti ubogi Hribar-Tavčar-„Narod“. Hribar in drugi deželnici očetje so zazidali osemstotisoč v bolnišnico, veliko stotisoč v gledališče, v katerem se le pregrešne igre ljudstvu predstavljajo in tako nadalje — naštrel je Hribarju in drugim strašansko veliko stotisočev — in ves ta denar je zgubljen! Seveda v svojem govoru ni pozabil notarjev — teh oderuhov ljudstva! (Ne omenjam drugih njegovih psov, katere so zmiraj jedne in iste.) Nekaj novega nam pa je povedal, in tudi škof Missia mu ne bode hvaljen, da ga je pričo toliko ljudstva tako grdo zadel! Povedal je, da je v Ljubljani nekoliko štajerskih priklatenecv, kateri imajo povsod prvo besedo in katerih namen je, mirno ljudstvo razdvojiti, razprtijo delati. Imena sicer ni hotel povedati ali saj so vsem znana imena teh, tako je povdarjal g. Žitnik. Ali, kako si, g. Žitnik, vi upate Štajerce tako obrekovati, ko je Vaš najvišji sam Štajerec? Kolikor bolj mu je jezik tekel, toliko ostude ne je ta govornik grdl može, kateri so si na narodnem polju že veliko zaslug poprej pridobili — predno je Žitnik na svet prišel — ali kakor je sam v svojem govoru ljudstvu povedal — predno se je on „zlegel“. Klical je kakor na dvoboje: „kdo se upa meni oporekati, sedaj naj govor!“ — Gosp. Žitnik, kdo se pa bode z Vami kregal, z Vami, kateri imate najostudnejše psovke zoper Vaše nasprotnike, kateri se upate prostemu ljudstvu — može katerih ljudstvo le malo pozna — tako grdo obrekovati, kot bi bili največji goljufi sveta in bi delali vedno le za svoj žep! To obrekovanje je segalo tako daleč, da je mnogo izmej poslušalcev začelo mrmati in celo jeden duhovnik sam je reklo: „to je preveč, tako hudo pa le ni!“ Pa kaj hočemo — vino je govorilo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. julija.

— (Deželni zbor kranjski) Javljajo se nam: Ako bo državni zbor do 20. t. m. dogra proračun, se snide kranjski deželni zbor dne 24. t. m.

— (Veledušna oporoka.) V tork, dn. 2. julija, je umrl v Ljubljani v pokojenih beneficijat g. Feliks Knific, star 57 let. Glavnim dedičem vsega svojega imetja je postavil pokojnik ljubljansko „Marijanische“, katero mora izplačati naslednje legate: „Glasbeni Matici“, „družbi sv. Cirila in Metoda“, „Matici Slovenski“, „družbi sv. Mohorja“, „Narodnemu domu“ v Ljubljani po 100 gld., „Narodnemu domu“ v Novem mestu 200 gld., mestni godbi v Novem mestu 200 gld., mestnim revetem novomeškim in ljubljanskim po 100 gld., revnim dijakom in dijaški kuhinji v Novem mestu po 100 gld., vrb teh pa je še določil 2700 gld. za razne duhovniške zavode in za maše, ter tudi svojih sorodnikov ni pozabil. „Marijanische“ dobi okoli 8000 gld.

— (Vsesokolska slavnost v Pragi.) Našemu kratkemu poročilu o vsesokolskem shodu v Pragi imamo še dostaviti, da je bil zastopan tudi „Postojinski Sokol“ po deputaciji, v kateri so bili starosta dr. Treo in člani Jurca, Šebert in Valentinci. Pri javni telovadbi je letos v prvici nastopil „dorost“ sokolski, to je naračaj iz telovadnih šol sokolskih društev. Mladi sokolci, katerih je bilo blizu 1000, so v prostih vajah telovadili prav izborni in vzbujali občno pozornost. Izmej slovenskih sokolov so se natecanj udeležili trije člani, namreč gg. Kanare in Murnik od ljubljanskega in Benčan od celjskega Sokola.

— (Razdelitev živil) Te dni se je končala razdelitev živil, katere so dobili namestu javno brezplačno deljene hrane po potresu prizadeti siromaki. Razdelitev se je pričela dne 16. m. m. v Udmatu, kjer so dobitne 104 stranke živila (riža, moko, kave, sladkorja itd.) za 393 gld. Dne 20. m. m. je dobitno na Tržaški cesti 139 strank živil za 367 gld.; dne 25. in 27. m. m. v Trnovem in na Operkarski cesti 243 strank živil za 823 gld.; dne 28. m. m. pri trnovski kuhinji za silo 160 strank živil za 560 gld. in dne 2. in 3. julija na Kongresnem trgu 341 strank živil za 1067 gld. Kakih 100 strank bodo še dobitno živil za 340 gld.

— (Orgljarska šola v Ljubljani) bodo končala šolsko leto v četrtek dne 11. t. m.

— (Kres na Drenikovem vrhu,) ki sta ga pričgali v nedeljo večer čitalnica in pa družbina podružnica v Šiški v proslavo godu sv. blagovestnikov Cirila in Metoda je privabil obilo rodoljubnih čestilcev. Mej pokanjem topičev in petjem mešanega zabora šišenske čitalnice pričgal se je tudi umetnini ogenj. Tudi v okolici je bilo videti nekaj kresov.

— (Ubegli prisiljenec,) ki je utekel od oddelka, kateri dela pri novi bolnici, je 17letni korigend Jakob Wasserman iz Mavtna v Šmohorskem okraju na Koroškem. Dozdaj ga še niso zasačili.

— (Policiske vesti.) Žepni tat Anton Pöppan iz Bukovca na Hrvatskem bil je včeraj na tukajnjem živinskem sejmišču zasačen in aretovan, ko je ravno hotel izprazniti žep nekega posestnika. V njegovi posesti našlo se je 8 gld. gotovine in srebrna žepna ura, katero pa je hotel v stražnici skriti pod omaro. Tatu izročila je policija deželnemu sodišču. — Delavca Franc Korb in Josip Rabe, ki delata pri zgradbi dr. Gregoričeve hiše na Resljevi cesti, stepla sta se včeraj pri delu ter metalna opeko jeden v drugega. Oba bila sta težko ranjena.

— (Na semenj) dne 8. julija se je prigralo 538 konj in volov, 245 krav in 60 telet, skupaj 843 glav. Kupčija je bila, dasi ni bilo zunanjega kupca, precej živahna in cena visoka; s konji bila je kupčija srednja.

— (Občinska volitev v Tržiči) se je bila zvršila dne 28. majnika t. l. Svoj čas so slovenski listi poročali, kakó se je pri pripravah volitve, tretje v 10 mesecih, postopalo, da bi se preprečila zmaga stranke redú, katera je zaradi tega vložila pritožbe do upravnega sodišča. Volitev je pa vendarje bila in stranka redú pa je zmagala v tretjem razredu, pravpadla pa za jeden glas v drugem. Zoper volitev samo je stranka po svojem zastopniku, odvetniku dru. Majaronu vložila ugovore, katerim je deželna vlada sedaj ugodila tako, da je spoznala neveljavnim glas istega Karla Pollaka iz Ljubljane, kateri je še celo v našem lista

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan zvezber, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta — Za tujdežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Celjska postavka v državnem zboru.

Na Dunaji, 9. julija.

Po dvajsetmesečnih borbah in pogajanjih je prišla celjska postavka končno pred poslansko zbornico in jutri se bodo o njej glasovali. Nemci zastavljajo vse svoje sile, da pregovorje nasprotnike, naj bi odjenjali. Danes so iz nasprotnikov govorili dr. Haase, dr. Hallwich, Polzhofer in dr. Kraus, za postavko pa je govoril posl. Vošnjak. Argumenti, katere navajajo nasprotniki, so tako revni, da se je kar čuditi, kako se jih upajo navajati zoper slovensko zahtevo.

Začetkom seje se je bavila poslanska zbornica s poglavjem „visoke šole“; ko je to rešila, začela je razpravljati o poglavju „srednje šole“.

Posl. dr. Haase kot poročevalec minoritetnega predloga je reklo, da ne zahteva njegova stranka nič nepravičnega, da s svojim minoritetnim predlogom neče nikogar napasti ali žaliti, nego le prosi, naj se jemljejo nanjo tisti oziri, kakor se jemljejo na druge stranke. Mi spoštujemo slovenski narod, priznavamo velikansko delavnost in odločnost pozrtvovalno vnemo, s katero se slovenski narod trudi, razviti svoj jezik in pridobiti izobraževalna sredstva za svojo mladino. Priznavamo, da ima slovenski narod pravico zahtevati, varstva in sredstev za izobraženje. Če pa je kaka posamična narodnost s svojega posebnega stališča spoznala kaj za koristno, potrebno in primerno, tako še ne sledi, da bi se to moralo kot potrebno priznati z državnega stališča. Država in parlament se ne smeta postaviti na stališče moža, ki na vsako zahtevo svoje žene vedno le odgovarja z da! da! tudi če izpolnivši želje svoje žene pride v navskrije s svojo dolžnostjo in svojo vestjo. Zastopniki slovenskega naroda so mislili, da so potrebni nove male gimnazije, dasi se je njih željam glede gojenja materinega jezika ustreglo s posebnimi uredbami na gimnazijah v Ljubljani, v Kranju in v Mariboru. Nečemo preiskovati, je li z ozirom na utrakovistične uredbe na mariborski gimnaziji, z ozirom na število slovenskega prebivalstva in njega naobrazbo

zahteva glede nove gimnazije skromna, pravična in nujna. Preiskovati tega nečemo, mi concedujemo zahtevano gimnazijo, ne, ker uvidimo nje potrebo, ampak ker slovensko prebivalstvo trdi, da je potrebna. Slovenci pa niso zadovoljni s tem, da dobre gimnazije, zahtevajo tudi, da se ustanovi v nemškem mestu, v Celju. Zakaj ravno v Celju? Ali ni na Štajerskem drugega kraja, kjer bi se mogla ta šola ustanoviti? Kje na svetu je navada, da iskašec ne vstopi v hišo, kjer so vrata odprta in kamor ga vabijo, nego da hoče siloma v hišo, kjer ga ne marajo. Konsekventna nepopustnost glede Celja mora obudititi mnenje, da tu ne gre toliko za učni zavod, nego da je gojenje materinega jezika in pridobitev izobraževalnega zavoda le navidezni uzrok, namen pa ves drugačen. (Pritrjevanje na levici, viharno ugovarjanje mej Slovenc.) Tudi druge okolnosti, tako ta, da se ni vprašal deželní šolski svet, svedočijo, da tu ne gre za naučno stvar, nego za politično, zato pa ne spada celjska postavka v naučni budget, ampak kam drugam. (Pritrjevanje in ugovarjanje, posl. Morre: Tako je, gospoda na poljskih klopeh.) Pravi se, da je razburjenost Nemcev na Štajerskem in drugod povsem neopravičena, zlasti ker ni v nobenem razmerji z uzrokom te razburjenosti. V politiki bolj ko v življenju proučajo časih malenkostne stvari velike dogodbe. Narodna občutnost se ne razvija po določenih pravilih; matematično se da preračunati, kako se bodo sukale zvezde, ne pa bolest in srd ljudske duše. Ali mislite, da je koristno, umestno, oportuno, da bode pospeševalo mir v deželi in državi, če boste rekli: gimnazija se bo ustanovila, ker mi to hočemo in mi imamo večino. Težko je, proučiti v tej zadnji uri premembo mišljenja in čustvovanja, premembo sklepov. A kaj, če bi se vendar še odločili ugrediti višji misiji. Recite pri Celju: Ne! Stavite še v tem zasedanju nujni predlog, naj vlada v kakem slovenskem kraju na Spodnjem Štajerskem ustanovi zahtevano gimnazijo — vsi bomo za ta predlog glasovali; zahtevajte, naj vlada takoj prosi dotičnih kreditov — vsi bomo za to glasovali. Ako želite, bomo to mi predlagali. Tak predlog

bo se soglasno vzprejel, bojna zastava, ki se je na Štajerskem razvila, bi se zopet spravila in z vseh stolpov v slovenskih in nemških občinah bi vihrala mirovna zastava. (Smeh.) Odločite se, kakor mislite, po svojem prepričanju, a bodite tudi odgovorni, če posledica glasovanja ne bo mir. (Klici: To bi bil lep mir!)

Podpredsednik dr. Kathrein: Prosim, go-spodje, ne razburjajte se. Za besedo so se oglašili contra: Hallwich, Kraus, Kokoschnegg, Foregger, Hofmann-Wellenhof, Demel, Russ, Hackelberg, Mo-scon, Forcher, Lorber, Ludwig, Habermann, Fournier, Hauck, Bendel, Morre, Menger, pro: Polzhofer, Vošnjak, Kurz, Kaltenegger, Vahnjanin, Šil, Adamek, Ladinja, Robič, Spinčić, Pfeifer, Gregorec, Višnikar, Nabergoj, Klun.

Posl. dr. Hallwich je ponavljal, kar je bil o stvari rekel že v proračunskega odseku, da so se namreč avtonomna oblastva izrekla zoper slovensko zahtevo in se čudil, da so se te izjave prezirljivo odbijale prav od strani tistih, ki so sicer za izjave avtonomnih oblastev jako dozvetni. Dr. Herold je celo v teh izjavah govoril o „svojevoljnih trditvah duševno omejenega občinskega predstojnika“. Zagovornik avtonomije jo zaničuje, kjer je ne more porabiti za slovenjenje. Posl. Klun je bil bolj navihan. Za izjave dež. zpora in celjskega mesta se še zmenil ni. Obžaloval je narodnostni boj in obžaloval, da vlada že lani ni naredila konca temu vprašanju. Rekel je, da se je celjsko vprašanje napihnilo na umeten način; seveda so to storili hudobni Nemci. Tudi taki so se našli, ki temu pritrujejo in nas dolže, da smo krivi, da se proračunska razprava ni prej vršila. Nasprotniki so neodkritosrčni in Klun je celo rekel, da nas še vedno navdaja duh nepravičnosti in zatiranja, ki se bo v vsi svoji ostundnosti pokazal. To je zavijanje, žaljenje. V imeni svoje stranke je zavračam z vso odločnostjo. Govornik je na to polemizoval z Gregrom in s Heroldem ter rekel, da ni misliti na spravo mej Čehi in Nemci pod pogoji, katere je imenoval Gregr. Prašam gospode nasprotnike, bi-li ne zmatrali za svojo častno nalogo, braniti staro kulturno mesto,

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

(Dalje.)

V.

Minula sta za temi dogodki že skoro dva meseca

Marsikaj se je spremenilo, a gospica Marta Sch... je še vedno bivala v svoji vili, v tisti židovski koloniji poreški.

Nadporočnik pl. Zs... in stotnik K. pa, ki sta si bila, odkar pomnijo njuni tovariši, dobra prijatelja in neločljiva delilca lepih in čmrnih dñij, sta se bila hudo sprla in prav grdo stepla.

Kako se je to zgodilo?

Že dalje časa sta tekmovala mej sabo nevede za večjo Martino naklonjenost in ne da bi zaupala drug drugemu odkritosrčno svoje namere in uspehe. Skupno sta jahala navadno v Poreče, prinašala jej najdražje cvetke, spremljala jo povsod in vedno kakor senci.

Kmalu pa sta opazila, da imata iste nakane, ker se njune želje združijo v istej osebi: da sta oba zaljubljena v isto Marto.

Hudo jima je bilo, ker sta bila vedno dobra

prijatelja; vendar sta molčala ter še bolj prikrivala svojo srčno skrivnost.

Mej njuno prijateljstvo se je utepla nezaupnost in ljubosumnost. — —

Nekega opoludne sta sedela v častniški menazi sirotišniške vojašnice — bila sta pri različnih bataljonih — ter pila vino. In tedaj je zinil stotnik: „Popoludne pojašem v Poreče. Pojděš li z manoj?“

„Žal, ne morem!“ — odgovoril je nadporočnik. „Povabljen sem drugam.“

Nato sta molčala misleča in ugibajoča, koga vidi gospica Marta rajša v svojem boudoirji. — Stotnik se je v duhu ponašal s svojo višjo šarzo, ki se bodo spomladi povišala že v majorsko; — nadporočnik pa si je domisljeval, da mora imeti na Martino srce gotovo večji vpliv, ker je mlajši, lepsi, najboljši jezdec svojega polka in — plemenitaš.

Oba pa sta bila jednakata v tem, da sta imela velikanske dolgove, katere sta hotela pokriti z Martino doto; saj se je splošno govorilo, da je bogata, da jej ni para v Celovcu. —

Ko je pa prijal popoludne starikavi stotnik na svoji beli kobilici „Vandi“ pred Martino vilo ter jo oddal hišniku, da mu jo drži in vodi, opazil je v veži eleganten, pnevmatički bicikelj.

Kri mu je žinila v glavo. Torej je že nekdo

pri njej? — In vendar je upal, da ga vsaj današnje popoludne ne bo nihče motil, da bo sam ž njo preživel nekaj lepih uric. — Kdo bi neki to bil?

Nadporočnik Zs...? — Ej, ta je na veliko njeovo veselje odklonil povabilo, da ga spremi!

Naj se li vrne? „Ah kaj! — Najnevarnejšega tekmeča ni tu, si je mislil stotnik, drugega se mi pa niti malo ni bat!“ —

Pogumno je torej potkal ter vstopil. V salonu ni bilo žive duše. Odložil je svojo čepico in sabljo, stopil pred do tal segajoče zrcalo, popravil skrbne nazaj počesljane lase, ki so postajali vrhu temena že opasno redki, pokrtačil še jedenkrat svoje dolge, rmene brke, odpihnil dva tri praške s svoje suknje, pokašljal, potem odgrnil tapetne duri v sosednjo sobo; a tudi ta je bila prazna.

Ahà, v boudoirji je! — Približal se je po prstih vhodu, katerega sta zastirala dva debela zastora ter vlekel na uho. Razločno je čul vsako besedico.

Zdaj se je glasno zasmehala Marta; obiskvalec je moral nekaj pošepniti, česar stotnik ni čul.

„Ah, Vi pretkanec, Vi pretkanec!“ — slišal je reči Mario mej smehom. „To ni bilo lepo, gospod nadporočnik! — Kaj si bo mislil, ko Vas nenadoma zagleda?“

„Malo me briga! — Veste gospica, — ljubo-sumen je na-mé in to me zabava!“

katero so si s težavo ohranili vzlic nasprotni vlad, in agitatorični, sovražni duhovščini. Že to, da osem milijonov Nemcov se ne more ubraniti maloštevilnega nasprotnika, nas more žaliti, tembolj, ker Slovence podpirajo tudi Nemci, konservativni, o katerih je grof Pininski rekel, da jim „vendar ni odrekati narodne zavednosti.“ Bog blagoslovi to narodno zavednost! V desetih letih bodo ti gospodje spoznali, da dobri nemški stvari niso dobro služili, a takrat bo že prepozno.

Posl. Polzhofer je izjavil, da bode glasoval zoper postavko, ker noben Nemec ne more pripustiti naskoka na nemško posest.

Posl. dr. Kraus je rekel glede Celja, da govorje Slovani pri vsaki priliki o pravičnosti, pri tem pa zahtevajo, naj Nemci vedno odnehatajo, dočim sami ta princip pri vsaki priliki krše. Slovenska nižja duhovščina agituje zoper Nemce, tako da je težko misliti na vspešno sodelovanje cerkve s šolo. Slovenci nimajo uzroka tožiti na Nemce in ravnajo nepravično, če jih žalijo s takim naskokom. Neumnevno je, da se konservativci pri taki stvari ne pridružijo svojim nemškim bratom.

Posl. Vošnjak je rekel: Celjsko vprašanje je v prvi vrsti pedagoško. Če se bo smatralo za politično, se glede njega ne bo moči nikdar porazumeti. Menger je v proračunskem odseku govoril o poslovenjenju okrajnega zastopa. Zgodilo se je to pravilnim potem. Reklo se je tudi, da sta oba notarja v Celju Slovenca. Mej slovenskim in nemškim notarjem kot notarjem ni razločka. Notar, ki ni slovenščine zmožen, bi moral v Celju ob kruhu in vodi živeti. Vsak javen funkcionar bodi obeh deželnih jezikov zmožen. Južnoštajerska hranilnica se je ustanovila, ker je nemška hranilnica odklanjala vse prošnje za posojila, ne samo če so bile slovenski podpisane, ampak če so se sploh opremile s kako slovensko prilogom. (Čujte! Čujte!) Trdilo se je, da so bili zadnji čas za Celje imenovani sami slovenski uradniki. Ravno narobe. Haase je same fraze sipal okoli sebe, parlament pa za to ni pravo mesto. V štajerskem dež. šolskem svetu ni ne jednega Slovenca. (Posl. Kokoschegg: Mariborski kanonik.) Ta sedi tam kot zastopnik cerkve. Kazalo se je tudi na sklep štajerskega deželnega zbora. Tam so bili gospodje sami mejsabot. (Klici: Zakaj ste pa izstopili?) Ker se ne damo terorizovati. V Pragi zahtevate ustanovitev kurij. Zakaj jih nam ne daste? V Pragi ste izposlovali ločitev dež. šolskega sveta. Zakaj tega nam ne daste? Slovenci, katerih je tretjina vsega prebivalstva na Štajerskem, nimajo nobenega zastopnika v dež. odboru. (Klici: Schmiderer je vaš zastopnik!) V Žalcu se ni spisala nobena peticija za ustanovitev gimnazije, v Št. Juriju se je pač sestavila, pa se ni odposlala, ko se je dotičnim gospodom povedalo, da je to manever okrajnega glavarja. Reklo se je, da je Celje srčna zadeva nemškega naroda. Mi Slovenci imamo mnogo srčnih zadev, na katere pa se nihče ne ozira. Naša naloga ni, izpolnjevati take želje, nego skrbeti za opravičene narodne in gospodarske potrebe. Celje

Bil je glas nadporočnika pl. Zs. . . ! Ta se je torej delal odkritosrčnega prijatelja, — a v resnici se mu laže v obraz ter se iz njega pri tej ženski celo norčuje! — Kakor ris je hotel planiti mej ona dva ter se ljuto maščevati nad tolikim izdajstvom, a tu je začul zopet Martin glas.

„Ljubosumen, na Vas?“ — se je začudila. „Saj nima vzroka!“

Stotnikovo srce je veselja poskočilo.

„O gospica, dajte mu ta vzrok, saj jaz Vas ljubim, tako ljubim!“

„To ste mi že večkrat povedali in še mnogi drugi!“

„Tudi stotnik K.?“

„Tudi. Ha, ha, ha!“

„In Vi gospica, me ne morete ljubiti? Vaš suženj . . .“

„Dà, dà . . . tudi drugi tako govoré! — Gospod nadporočnik, bodite pametni! — Ostanite mi še dalje naklonjeni, hvaležna Vam bom, — a sedaj me zapustite takoj, če hočete, da ostaneva . . .“

„Vi pričakujete gospoda stotnika, gospica?“ — prašal je z bolestnim naglasom nadporočnik.

„Ne, gospoda stotnika ne morem danes sprejeti; še Vi mi niste bili dobro došli! — Z Bogom!“

„A kdo je, kogar . . .?“

„Ej, sedaj je pa gospod nadporočnik ljubosumen! Hà, hà!“ — rogala se je Marta.

je bilo za časa celjskih grofov slovensko, kompenzacijске ponudbe glede Celja so bile žaljive. Ponujale so se rokodelske šole. Ali naj bodo Slovenci vedno hlapci? Nemci imajo svoje kompenzacije že v žepu. Deželni šolski nadzornik se je moral umakniti in na njegovo mesto je prišel pristaš nemško-liberalne stranke. Tudi mesto referenta o srednjih šolah v naučnem ministerstvu se je dalo nemško-liberalnemu Štajercu. Tudi to je kompenzacija. V atrakcijskem okrožju Celjske gimnazije biva 10.155 Nemcov in 185 000 Slovencev. Na vsem Spodnjem Štajerskem je 47.000 Nemcov in ti imajo dve popolni nemški gimnaziji, jedno malo gimnazijo, jedno popolno realko in dve meščanski šoli. 385.300 Slovencev pa ima to, da se v štirih nižjih razredih trije predmeti slovenski uče. (Čujte! Čujte!) Od svoje zahteve ne moremo odnehati, sicer bi se nam očitalo, da nismo nikaki zastopniki narodnih pravic.

Razprava se je potem pretrgala.

V večerni seji se je začela generalna debata o civilnopravdnem redu in njega uvajalnem zakonu ter o jurisdikcijski normi ter nje uvajalnem zakonu. Govorili so poročalec Abrahamowicz, vodja pravosodnega ministerstva Kall in poslanca Slavik in Nitsche.

V Ljubljani, 10. julija.

Mladočeški odgovor knezu Schwarzenbergu. „Narodni Listy“ odgovorili so že knezu Schwarzenbergu, pod kakimi pogoji bi Mladočeški popustili opozicijo in sodelovali z veleposestniki. To so Mladočeški že lani v nimburški izjavi označili. Tega se hoče stranka vedno držati. Mladočeški se bore za obnovljenje češke države v avstrijski federaciji, v kateri naj bi bil skupni parlament le za zares skupne zadeve. Ta parlament naj bi bil sezavljhen iz dveh zbornic, iz spodnje zbornice in senata. Prva zbornica naj bi se volila po občni volilni pravici, v drugo naj bi poslali zastopnike deželni zbori. Ta državni in ustavni ideal skušajo doseči Mladočeški, nočejo pa niti slišati o kurijah in predpravicah veleposestnikov. — Po tem glasu je pač spoznal Schwarzenberg, da je njegov vabiljiv klic bil zamen. Po znanem Liechtensteinovem govoru v državnem zboru je knez Schwarzenberg mislil, da so češki veleposestniki zares rojeni voditelji češkega naroda. Čehi se pa Schwarzenbergu in njegovim stanovskim sovrstnikom nikakor ne mislijo pustiti voditi, kakor se dunajski krščanski socialisti knezu Liechtensteinu. Mej Dunajčani in Čehi, pa tudi mej knezom Liechtensteinom in knezem Schwarzenbergom je razlika.

Tabor v Šumli. Dočim bolgarska vlada zagotavlja, da nikakor ne pospešuje ustaje v Makedoniji, se pa bolgarski narod vedno bolj zanimlje za to stvar. Dne 30. m. m. je bil v Šumli tabor. Na tem shodu se je vzprejela neka resolucija, v kateri se naglaša, 1. da Turčija ni spolnila mejuarodnih obvezanosti in slovesno danih obljub proti krščanskim svojim podložnikom, 2. da se poslednji čas še dogajajo strašne grozovitosti in nasilstva v turški državi, ne da bi bila vlada kaj storila proti temu, 3. da zgodovina dokazuje, da Turčija iz svoje ini-

„Da, divje sem ljubosumen, gospica! — Kdo je oni?“

„Moj rešitelj, g. dr. Strnad. — Sedaj pa pojte, ne bodite več ljubosumni, pa recite gospodu stotniku, ko ga srečate, da me ni doma!“

Stotnik K. je v tem že sedel na svoji Vandter drl proti Čelovcu nazaj. Ko pa je prispel do obcestnega loga, skočil je s kobilice ter počakal svojega tekmeca. Razkačen, užaljen do dna svoje duše je bil po tem, kar je ravnakar slišal; po maščevanji je hlepel, pozabil bil je, da je bil pl. Zs. njegov prijatelj; — ljubezen je slepa, kruta! —

In kmalu je pridržkal po beli poti sem dolil nadporočnik pl. Zs. Začudil se je, videč svojega prijatelja mirno stoječega poleg kobile Vande, skečil z biciklja ter se mu s prijaznim nasmehom na ustnih približal.

„Odkod? Nisi li povabljen nekam drugam? — nagovoril ga je stotnik navidezno miren.

„Odpovedal sem. Bil sem že v vili gospice Marte, misleč, da Te najdem ondi, a . . .“

„Nò nò . . . in si se zabaval dobro, priatelj?“

Starikavo lice stotnikovo je bilo jeze kar zeleno, in razkačeno je vlekel svoje dolge rumene brke.

„Kako čudno vprašuješ! Ali si hud? Oprosti, mislil sem, da Ti bo celo draga, če se Ti pri-

cijative ne more izvesti nobenih naprednih in humanih reform, 4. da je potreba v Makedoniji obširnejših in liberalnejših reform, kakor jih je priporedil pred 17 leti berolinski kongres, 5. da Makedonci niso varni svojega življenja in imena in da se jim kratejo naravne pravice, 6. da je Turčija z odrekanjem vseh političnih pravic in naravnih svobodčin potrgala vse veri z Makedonci in je ustaja le naravna posledica in da torej ustaja ne sme prej nehati, da dosežejo Makedonci drugačno socijalno organizacijo, 7. da je v interesu miru, da se upeljejo v Armeniji in Makedoniji človekoljubne in napredne politične reforme; 8. da bolgarski narod ne sme mirno gledati zatiranja kristjanov v Turčiji. Zaradi tega pa šumensko prebivalstvo z navdušenjem pozdravlja ustajo v Makedoniji, pozivlja narod, vladu in kneza, da stori svojo dolžnost. Prosijo se zastopniki veleni vlastij, da se potegujejo za bolgarsko stvar v Makedoniji, da ne pride v nevarnost evropski mir. Časopisi naj tudi podpirajo po možnosti težje makedonskih Bolgarov.

Rusija in Bolgrija. Bolgarska deputacija ima baje od kneza nalog, da vsekako skuša spraviti Bolgare z Rusijo. Knezu je baje svetoval princ Aumallski, da naj se za vsako ceno spravi z Rusijo, kajti drugače se ne bode obdržali na prestolu. Pobljastil je deputacijo, da naznani v Rusiji, da je on pripravljen z vso svojo družino prestopiti v pravoslavlje, da prepusti Bolgrija Rusiji vodstvo njenih vnanjih stvari in pa razpolaganje z bolgarsko vojsko. Ruski ladijam bole dovoljen svoboden prihod v bolgarska pristanišča. Tako poroča ruski časopis „Novosti“, ki presrčno pozdravlja bolgarsko deputacijo. Ta list misli, da se v tem desetletju lahko popravi, kar se je v prejšnjem razrušilo. Nam se zdi, da ruski list ni povsem dobro poučen, če tudi ne dvomimo, da je Koburžan pripravljen mnogo prijenjati Rusiji. Tudi se ne ve, če bi Rusija sploh hotela spraviti se s Koburžanom.

Grki in Makedonija. Grki se že boje, da Bolgari kaj pridobe v Makedoniji. Posebno jih jezi, da celo nekateri francoski listi turški vladi svetujejo, naj ustreže bolgarskim težnjam. Grški vladni listi prete, da bode Grška z uplivnimi sredstvi dokazala številno in moralno prvenstvo Grkov v Makedoniji. To je pa pač le širokoustenje, ker večkrat smo imeli priložnost se prepričati, da so Grki le pogumni v besedah, a jako boječi v dejanjih. Zato se pa pač za njih pretenje nikdo ne bode zmenil. Sicer pa tudi finančne zadeve grške države niso take, da bi se mogla kaj vmešavati. Seveda gospodovali bi Grki radi v Makedoniji.

Politični položaj.

V poslanski zbornici dne 3. julija je govoril posl. dr. Lavoslav Gregorec to-le:

Visoka zbornica! Stara navada je, da se pri posvetovanju o dispozicijskem fondu govori o političnem položaju. Vsled te navade bom tudi jaz govoril o splošnem političnem položaju, in sicer s

Dalje v prilogi.

družim . . . na vso srečo ni bilo gospice Marte doma.“

„Ne doma?!“ — vzklopil je K. ter pogledal tako divje nadporočnika, da je kar obstal.

„Odpeljala se je z vlakom v Beljak,“ — dejal je še pl. Zs., a toliko nesramnih lažj je bilo stotniku konečno preveč. Razkoračil se je pred prijateljem, zapičil pesti v svoja boka ter zatulil: „Lažnjivec!“

Nadporočnik je odskočil kot bi ga pičil modras in ječjal: „Kaj, kaj? — Ponovi!“

Stotnik pa je vpil:

„Dà, nesramno lažeš! — Nikamor drugam nisi bil vablen, pač pa si me zalezoval, slinil se okoli one igralke, ki Ti pa je dala zasluženo košarico . . . vse sem čul na lastna ušesa!“

„Ti si me zalazoval in posluškoval si kakor radovedna baba? — Pfej!“

Nadporočnik je skočil na svoj bicikelj ter oddirajoč zavpil še: „Naprej bomo pa govorili o tem še kako drugače!“

„Dà, in premlatim Ti kosti, da Te bo za večno minulo veselje igrati izdajalsko ulogo!“ — vpil je za njim stotnik. — Potem pa je zajahal Vando ter počasi jezdil v Čelovec.

(Dalje prih.)

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan zvezter, izimski nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenje je na Kongresnem trgu št. 12.
Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Ljudstvo slepé.

III.

Tudi na Dolenjem Avstrijskem imajo posojilnice po Raiffeisenovem sistemu, a to vendar ne more rešiti tamožnjega kmetskega stanu. To vidimo iz poročila, ki se je letos predložilo deželnemu zboru. Iz tega poročila razvidimo, da se je poslednjih deset let v tej deželi 1361 kmetskih posestev prodalo na javni dražbi. Nad 3000 posestev prodali so pa kmetje prostovoljno, videč, da ne morejo več izhajati, nekaj pa se jih je prodalo pri dedičinah. Kakšne so razmere pri nas na Kranjskem, za to nimamo baš sedaj podatkov pri rokah, a dosti boljši gotovo ne.

Jako resno vprašanje vsakemu politiku, če mu je blagor prebivalstva na srcu, mora biti, kako bi se dale preprečiti eksekutivne prodaje posestev, ker sicer naposlед sedanji posestniki postanejo berači, in njih posestva pokujo razni bogatini. Tudi v Avstriji bližamo se razmeram, kakerše so v Angliji, zlasti na Irskem, kjer ni srednjega in malega samostojnega kmetskega stanu, temveč samo najemniki. V Angliji si sedaj konservativni in liberalni državniki belijo glave, kako bi obnovili srednji kmetski stan, a noče se jim posrečiti in bode za to potreba na stotine milijonov državnega denarja. Vsekako je pa še ložje pešajoč kmetski stan ohraniti, nego pa propalega zopet rešiti.

Na shodu v Dobrepolju se je tudi nekaj o tem govorilo namreč o organizaciji kmetskega stanu. Toda za nas ni merodajno to, kar gospodje ljudstvu govore po shodih, temveč, kar store v postavodajnih zastopih. Minister grof Falkenhayn je bil predložil dva zakona o organizaciji kmetskega stanu in bi baš zakon o rentnih domovih bil obvaroval posestva sedanjam posestnikom, ko bi bil kedaj veljavno zabolj. Po židovskih in nemško-liberalnih glasilih je bil nastal zaradi teh dveh predlog silen hrup, ker bi se že njima omejilo svobodno razpolaganje s posestvi. V resnici je pa vsa jeza prihajala od tod, ker bi potem kapitalisti ne mogli več po nizki ceni

pri javnih dražbah nakupovati posestev. Poslednja leta namreč židovski kapital posebno preži na zemljišča, ker vidi v teh največjo varnost. Že iz pisave liberalnih glasil je vsakdo lahko spoznal, da ti dve predlogi nikdar zakona ne postaneta, ako liberalci dobe večji upliv v naši državi. Tudi konservativni slovenski poslanci so to dobro vedeli, kajti za tako nerazsodne jih nimamo, da bi ne bili spoznali, kakšne posledice mora imeti v tem oziru zveza z liberalci.

Če bi le desetino tiste skrbi naša konservativna ali katoliška stranka imela za kmeta, kakor jo kaže po shodih, gotovo bi nikdar ne bila vstopila v koalicijo, ker je vedela, da s tem onemogoči postavodajo v prid kmetijskemu stanu. Toda gospodje skrbe za kmeta le po shodih, na Dunaju pa le preradi nanj pozabijo. Ravno pri sklepanju koalicije so pokazali, da so jim strankarski interesi in skrb za mandate prva, skrb za kmeta pa postranska, da ne rečemo zadnja stvar. Ni jih oviralo vstopiti v koalicijo to, da so dobro vedeli, da na tisoče kmetskih posestev v Avstriji še pride na boben, ako se vsled zvezze z liberalci zavleče postavodaja v ohranitev kmetskega stanu za nekaj let.

Pri tem pa moramo omeniti, da je slovenska narodna stranka se že dolgo let poganjala za to, da se zabrani prosta prodaja posestev, zlasti po dražbi. Posebno je omeniti v tem oziru delovanje gosp. dr. Jos. Vošnjaka, ki se je poganjal za osnovo kmetskih domov, ki bi se ne smeli niti prodati niti razkosati, ko se tisti gospodje, ki sedaj tako močno govorijo po shodih za blagor kmeta, za vso stvar še zmenili niso. Da stvar ni tako dolgo dozorela, so krive nengodne politične razmere. Mej drugim tudi bivši finančni minister Dunajewski pri vseh velikih zaslugah, ki jih je pridobil za državo, ni bil prijatelj kacih socijalnih reform. Ko je nekoč grof Falkenhayn bil v nekem govoru omenil neke take stvari, ga je pri bližnji priliki Dunajewski v lepo gladki besedi zatajil. Gospoda sta si bila nasprotnika, dasi sta sedela v jednem in istem mini-

sterstu. Mehki Falkenhayn seveda ni nič opravil proti neupogljivemu Dunajewskemu.

Razmere so se bistveno premenile, ko je prišel namesto Dunajevskega minister Steinbach, ki je imel več zmisla za novodobne socijalne potrebe. Falkenhayn v njem ni več imel nasprotnika, temveč dobrega pomočnika. Čas za socijalno zakonodajo, zlasti za zboljšanje položaja kmetskega stanu je bil ugoden. Levica bi ne bila mogla delati ovir, da bi le konservativci bili jedini, kajti nemški nacionalci bi bili podpirali v tacih stvareh vlado. Ko je bila stvar v tako lepem tiru in se je grof Taaffe ravno pripravljal, da priloži smrtni udarec zjednjeni levici, in je bilo pričakovati, da v kratkem nastopijo za kmetijski stan boljši časi, so se zavezali konservativci z levičarji in tako so vse spridili. Odločilno besedo so pa pri tem imeli baš slovenski konservativni poslanci. Dasi je bilo očvidno, da je to postopanje pogubljivo našemu kmetijskemu stanu, ni bilo najti v naši katoliški stranki mož, ki bi se bili uprli poslancem. Tedaj ni bilo sluti tiste skrbi za kmeta, ki je sedaj povsod po shodih tako kažejo. Iz tega pač vsakdo lahko posname, da tista velika skrb za kmeta naše katoliške stranke je le slepljenje ljudstva.

Državni zbor.

Na Dunaji, 11. julija.

Proračunska razprava je dosegla pri včeraj dognani celjski postavki vrhunc in vse kaže, da bo v jednem tednu do cela dognana. Danes se je zbornica bavila z naučnega proračuna poglavji „obrtno šolstvo“ in „ljudsko šolstvo“.

Pri prvem poglavju so govorili poslanci Březnovsky, Palffy, Kramar, Ghon, Hallwisch, Gross in Spinčič, kateri je vladu toplo priporočal, naj obrgne šole na Primorskem jezikovno tako urede, da bodo tudi Slovencem in Hrvatom pristopne.

Pri poglavju „ljudske šole“ je govoril tudi posl. Klun, in sicer se je lotil krščansko-socijalne stranke.

Le v njenem boudoirji, ko je plula razburkana kri po vseh njegovih žilah, dočim je bila pred njim ta divna ženska hladna kot led, le tedaj je bil srečen. Zdelo se mu je, da diha v Martini prisotnosti vsaka stvar ljubezen in srečo.

Povsod je bil ob njeni strani, in tudi ona je ljubila njegovo spremstvo, saj je bil lepši, elegantnejši in prikljujejši od vseh drugih; on pa jo je tudi jedini resnično ljubil brez sebičnih namenov in nakan.

Dolgo časa i njemu ni zaupala popolnoma; igrala se je ter se zabavala že njim kakor z ostalimi, dajala mu kratke sestanke v svojem boudoirji, dovolila mu, da jej pomaga na konja ali pa spremja sam na biciklu po izletih v lepi celovški okolici. Ko se je pa pridružilo k osebni simpatiji in hvaležnosti za rešitev življenja še trdno uverjenje, da je Strnadova strast tako globoka, da zavzemlje vse njegovo čutenje in življenje, da se ne zadovoljuje samo s hipnim potolaženjem vzburenih čutnic, s poljubom in objemom, pri katerem ni sama občutila ničesar razven zadovoljstva, da se je že njim zopet odkrižala vse nadaljnje hvaležnosti, ko se je preverila o tem, tedaj se je začelo gibati i v njenem srci nekaj, česar do tedaj še ni poznala. Je li bila ljubezen? — Morda, ona si celo sami ni verovala in zaupala takoj, ampak je hotela šele počasi in previdno preiskati ta čut in potem šele odločiti se.

(Dalje prih.)

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

(Dalje.)

VI.

Ležala je na nizki, rdečbaržunasti chaise-longue s prekrižanimi nogami; levico, ki je bila tja preko komolca, je imela pod črnolaso glavico, z desnico pa se je igrala z vonjavo cigareto in pušila. Zavita je bila v temnozelen svilen nočni plašč.

Poleg nje, v širokem naslonjaču pa je sedel dr. Strnad.

Molčala sta. — V boudoirji, česar visoka okna sta skoro popolnoma zastirala dva težka zastora, je bila na pol tema. Le dvoje troje solnčnih žarkov se je prikralo v to skrivnostno sobico, zatrepetalo ondi na širokem okviru velikega zrcala, preskočilo na ono perzijsko mizico s celo množico tistih drobnjav in priprav, ki razveseljujejo žensko srce, od ondi pa je palo na Marto poljubljuje njen razkrito, okroglo ročico in alabastrovo čelo, pa prešlo na snežnobelega pinča, ki je ležal liki svitku na mehki, pisani preprogi na tleh.

Molčala sta še vedno. Strnad je občudoval njen vitki stas ter bil — srečen.

Sam ni videl, kako je prišla nadenj ta silna, uničujoča strast, ki ga je storila sužnjem ženske, ki ga odbija in privleka, za katero pa bi dal zadnjo srago srčne krvi.

Bal se je je kot demona, bežal pred njo, odklanjal vsa povabilo odločno. A vender! Sedaj je njen, ves njen . . . Koliko se je boril zoper to svojo blazno ljubezen, pomagalo ni vse nič; k njej ga je vodila vsaka pot, tudi tista, po kateri je bežal prvič, prvič od nje . . .

Spočetka, ko se je začela porajati ta strast, zatekal se je k prijatelju ter mu britko tožil, kako slab postaja, kako sanja po noči in po dnevi vedno le o njej, o Marti. Pisal je vsaki dan svoji zaročenki v Ljubljani najljubeznivejša pisma, prebiral vedno in vedno njena ljubka pismeca, ki so dehtela najnedolžnejše, najčistejše ljubezni in hrepenenja. Zaman! — Pisma, namenjena Reziki, govorila so le o ljubezni, ki je izvirala v Martinih ogljenočrnih očeh; — njo je prosil srca, njej obljudbljal svojo zvestobo, svoje žitje in bitje, svoje vse! — In zgrozil se je pri tem početji ter prenehjal s pismi, ki so le varala najblažje bitje ter onečaščala njegov značaj z vedno novimi madeži.

Spomin na oni trenotek, ko je držal v svojih rokah njen onesveščeno telo, privijajoč je kot največji zaklad, katerega je otel valovom, na svoje prsi, ta spomin ga je z vsakim novim dnem močnejše prikonal na njen družbo.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanipla plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiaka, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vracajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zmage dan.

V sredo je državni zbor rešil budget za srednje šole in pri tem vzprejel celjsko postavko s 30 glasovi večine. Imenovati moramo to večino še znatno, ako pomislimo, s kako silo delali so naši nasprot-niki. Že ves ta boj kaže, da tukaj ni šlo za Celje, temveč za vse kaj druga, za važno načelo, za to namreč, če naš postavodajni zastop priznava pravico narodne posesti v tem zmislu, kakor jo tolmačijo Nemci in Italijani. Po mnenju Nemcev ne bi se smelo osnovati nobene slovenske srednje šole v kraju, kjer so dosedaj samo nemške ali pa italijanske šole, da niti ne smel bi se na kaki obstoječi učilnici uvesti slovenski učni jezik. Po tem takem bi se Slovenci morali odreči za zmiraj nad, da bi kedaj dobili kako slovensko srednjo šolo v Celovcu, Gorici ali Trstu, ker srednje šolstvo v teh mestih je nemška oziroma italijanska posest. K večemu v kaki vasi bi se nam še kaka srednja šola dovolila, pa se ve da le tedaj, če bi Nemci bili prepričani, da ne bode vspevala.

Nemci strašno kriče, da se jim godi krvica, ko se jim tako krati posest. To kričanje priča najbolje, kakšno je to nemško pravicoljubje. Dasi so v celjskem okrajnem glavarstvu skoro sami Slovenci, vendar zaradi par tisoč celjskih Nemcev ne dovolijo Slovencem še jedne srednje šole. Posebno hinarski postopajo liberalci. Sedaj očitajo Slovencem, da kratijo Nemcem njih posest, če tudi zahtevajo le to, kar so sami načelno že nam privolili v ustavi. Član XIX. veli, da se morajo v vsaki deželi šole tako urediti, da vsak narod dobi potrebna sredstva izobraziti se v svojem jeziku. Celjski Slovenci nič druzega tudi niso zahtevali. Če je to napad na nemško posest, potem so prvi storili ta napad nemški liberalci sami, ko so skovali sedanje ustavo, s katero so se že tudi silno ponašali. Tedaj so bile v naši državi srednje šole še največ nemške in liberalci so morali vedeti, da se te stvari premene, ako se ustava izvede, da se torej oškoduje nemška posest, kakor jo oni tolmačijo!

Nemci so se dolgo nadejali, da Poljake presele, da bodo ž njimi glasovali. To bi se jim bilo morda tudi posrečilo, ker Poljaki ne poznajo naših

razmer, da jim Nemci v Šleziji ne delajo vseh mogičnih ovir osnovi jedne poljske gimnazije v tej deželi in ravno tako kriče o nevarnosti nemške posesti. To je pa Poljakom odrlo oči, in pokazali so, da se ne bodo dali od Nemcov ustrašiti in se tudi ne odrekli svojim pravicam v Šleziji.

Večina državnega zpora je s tem pokazala trdno voljo, da se v Avstriji jedenkrat izvede narodna jednakopravnost. Ni se dala strahovati nemško-liberalnim in nacionalnim razgrajačem. Kar je levica počenjala pri govoru gospoda Kalteneggerja, presega vse meje dostenosti. Kolikokrat je tožila nemška levica zaradi podivjanja parlamenta, a sedaj je pa pokazala, da v razgrajanju ga jej ni para in se mora meriti z vsako pijano ulično druhaljo. Ta seja našega državnega zpora je nam pokazala nemško židovsko kulturo v vsej nagoti in reči moramo, da je to dobro, da jo bolje spoznajo višji krogi in je ne bodo več šteli k stranki reda.

Slovani avstrijski smo imeli priliko spoznati, da od levičarjev nimamo nikdar pričakovati pravice, da torej tudi ž njimi paktirati ne moremo. O nemških nacionalcih niti ne govorimo. Ta dan je pa nam še neko drugo stranko pokazal v pravilu, namreč krščansko-socijalno. Glasilo te stranke „Reichspost“ se je še nedavno kazalo Slovencem prijazno in o celjski postavki je do zadnjega časa tako pisalo, kakor bi mislili krščanski socialisti glasovati za celjsko gimnazijo. Njih glasovanju se mi ne čudimo. Ko bi bili glasovali za Celje, bi naposled ne bili mogli dolgo, da ne bi na Dunaju tudi Čehom priznali pravice vsaj do čeških ljudskih šol. Tako daleč pa pravicoljubje teh ljudij ne sega. Pomenljivo je pa glasovanje te stranke vsekakor.

Pri nas se od neke strani zatrjuje, da razširjenje katoliške ali krščanske ideje v Avstriji more privesti do narodne jednakopravnosti. Ko bodo ta ideja se razširila, pa ne bodo noben narod več družemu kralil pravice. Baš krščanski socialisti na Dunaju se radi ponašajo s svojim krščanstvom, a vendar niso bili toliko pravični, da bi glasovali za celjsko gimnazijo. Kdo morda poreče, da iz ozira na bližajoče se volitve na Dunaju tega ne morejo storiti. Po našem mnenju zares pravičen možne bode zarad ljudstva zatajil pravice. Sicer se pa

mnogo piše in govorji, da se je krščanska ali kato- liška ideja razširila mej ljudstvom na Dunaju, torej bi tudi dunajsko prebivalstvo bilo moralno pravičnejše postati in ne bi smelo zameriti svojim poslancem, če glasujejo za pravično stvar. S sklicevanjem na to, da zaradi volilcev niso mogli glasovati za celjsko gimnazijo, nam le dokazuje, da v narodnih ozirih nemški krščansko-socijalni Dunaj ni za pičico boljši od nemško-liberalnega ali židovskega. „Reichspost“ sedaj toži, da se je toliko časa po tratilo s tako malo važno zadevo kot je celjska gimnazija in se zgublja čas, ki bi se dal porabiti za socijalno reformo. Dunajski krščanski socialisti morda mislijo, da je dvojezična gimnazija malo važna stvar, a za Slovence je to stvar narodnega obstanka, ob jednem je pa stvar pravice.

Sicer pa krščansko-socijalnemu listu že danes povemo, da celjska gimnazija ni zadnja taka šola v dolgi verigi slovanskih narodnih zadev. Narodni boji se bodo ponavljali, dokler se v resnici v Avstriji ne izvede narodna jednakopravnost. Če je krščanskim socialistom kaj na tem, da se s takimi stvarmi ne bode trtil čas, naj po svojih močeh pripomorejo, da se prej izvede narodna jednakopravnost; seveda ne smejo postopati tako, kot so v vprašanju celjske gimnazije.

Ves boj za celjsko gimnazijo je nas poučil, da moramo Slovani zanašati se le na slovansko pomoč, da pa moramo biti jako previdni, ako imamo opraviti z Nemcem, naj že pripada tej ali oni stranki; da bode tudi nam še treba hudi naporov, predno si priborimo vse, kar nam po veljavnih zakonih gre. Ta boj bodemo le mogli prebiti, ako bodemo skrbno gojili našo narodno zavest in bodo neizprosn in jekleni. Z lepa ne dosežemo najmanje stvari, to je gotovo. Zmaga v celjskem vprašanju pa naj nas navdaja z upanjem, da naposled pravica vselej zmaga.

Za slovenski Štajer je dan 10. julija letošnjega leta pravi zmage dan, kajti ž njim se začenja zanj nova kulturna doba, katera utrdi slovenstvo tudi v mestih in le vprašanje časa je, kdaj do sedaj nemško Celje dobi popoloma slovenski naroden značaj, kakor ga ima okolica njegova.

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

VI.

(Dalje.)

Marta je bila preskušena ženska, ki je poznala vse stopinje strasti ter dobro, predobro vedela, da zamrè za vselej i najhujša strast, ako ima svoj izvir le v krvi in ne tudi v duši. — Bila pa je tudi prepraktika, da bi zamenjala za sicer prekrasni čut ljubezni svoje sedanje preugodno financijsko položenje.

Hotela je biti torej pri svojem najodločilnejšem koraku previdna; za to pa je trebalo še zadostne priprave. — Prvo, kar je storila, je bilo, da se je Strnadu na ljubo po možnosti odtegnila družbi, v katerej je bila toliko mesecev središče; — potem je odbila odločno vsako nadaljnjo ljubkovanje z bivšimi svojimi čestilci ter se oklenila samo Strnada.

Še vedno je sicer hodila na javne zabave, a veikal le v spremstvu Strnadovem. Na svojo zunanjost pa je sedaj po možnosti še bolj pazila.

Vedno se je umela napraviti zanimivo in pikantno, dasi je navidezno ostala vedno le v okvira svoje družbe ali svojega opravka, bodisi da je potem ž njim promenirala v francoski toilet tenka čez pas in široka čez pleča; ali naj je v klobuku z ruševskim peresom na glavi, v zelenopošitem kratkem krilci in dokolenskih pantalonih ter s puško na rami lazila ž njim preko njiv in polja z lovskim psom za jerebicami in prepelicami, — bodisi da je v vihajoči črni obleki in s cilindrom dirjala na iskrem konji, — ali pa šwigala v sivej na pol moškej obleki z bicikljem, — ali pa naj je v pisani orientalski tuniki, z biseri v temnih laseh ležala v svojej vili na otomani; vedno je ugajala Strnadu ter mnoga njegovo ljubezensko strast.

Marta je bila pač nenavadna umetnica v toilet; s parom nizkih, globoko izrezanih cipelij ali pa z originalnimi gubami na svojem krilu znala je napraviti vedno novo zanimivost na sebi. — Ženska pa, ki zna biti zanimiva, je vedno lepa, posebno za moderne pokvarjenca, kateremu je itak toilet skoraj več od ženske same. Klasična lepota in preprosta, lična obleka ga ne ogreje več, dočim ga svoje lice, s pergamentom prepete kosti v novo-

modni toileti, ki diši po vseh cvetlicah in živalih, navdušuje in omamlja . . .

Taka je bila Marta in tak je bil dr. Strnad.

„Torej stotnik K. in nadporočnik pl. Zs . . . sta se dvobojevala radi meni, pravite?“

„Povedal sem Vam že. Včeraj zjutraj tik vežbališča v logu sta se pobijala, in stotnika so odnesli z nevarno rano na desni roki.“

„Tepca. Bila sta vendar tako prijatelja; žal mi je, dala jima nisem povoda!“

„Marta, je li bilo treba tega! Ljubim Vas iz vse duše; vse sem Vam pripravljen žrtvovati, najkrasnejšo bodočnost Vam hočem vstvariti, a Vi nočete! Marta, Marta!“

Prijel jo je za desnico.

„Rekla sem Vam že, da še nisem nikdar ljubila resnično, da mi je do sedaj neznana zvestoba, da sem nekak ženski Ahasver, ki menja vedno svoje bivališče ter odlaga in zametava s starim krilom tudi stare prijatelje!“

„Varate se, Marta! Vaše dosedanje življenje je baš uzrok, da niste imeli do sedaj istinitega prijatelja . . . a ko se zdrživa midva ter si zgradiva

Grobokopi svobode.

Za jutri hotelo je „slovensko društvo“ sklicati javen shod narodne stranke v Starem trgu pri Ložu. Okrajno glavarstvo logaško pa ga je, kakor znano, prepovedalo. „Slovensko društvo“ je v tem slučaji prišlo ob pravico, katero ima po svojih pravilih, ob ustavno pravico, katera je v temeljnih državnih zakonih zajamčena slebenemu državljanu. Javnih shodov doslej na Kranjskem niso mnogo prepovedovali; če pa so jih, tedaj se je to navadno zgodilo, ker vladi ni bila po volji narodno-politična njih tendenca. Tako je barona Winklerja vlada pred tremi leti istemu „slovenskemu društvu“ zabranila javno razpravljanje o glasovanji nekaterih naših poslancev pri mladočeški obtožbi zoper pravosodnega ministra grofa Schöaborна. Prepovedovanje shodov iz takih političnih razlogov je načelne obsodbe vredno, kajti na ta način se tendencijozno krati svobodno izražanje mnenja državljanov, kateri so v to opravičeni kot člani in vzdrževatelji države. Zoper takšno zatiranje svobode mora protestirati vsak omikanec in ves narod, za česar splošnje politične pravice navadno gre v takih slučajih.

V drugačnih razmerah pa se je porodila najnovejša prepoved starotrškega shoda. Nimamo voda dvomiti, da so politično oblastvo vodili zgol tisti razlogi, katere navaja objavljeni prepovedni odlok. Razlogov menda ni narekovala politična pristranost in bojazen pred shodovim programom. Vir jim je lokalen in prepoved se je zvršila iz — varnostnih ozirov. Ali so političnemu oblastvu res vsa sredstva pošla, da bi preprečilo kaljenje miru na nameravanem shodu, tega tu ne preiskujemo. Kar je tu žalostnega konstatovanja potrebno, je to, da se uradi lahko vzklicujejo na „nedostojno šuntanje“, vsled katerega je ljudstvo v Starem trgu in okolici „tako razburjeno, da je nevarnost, da bi se znal javni mir kaliti“. Zaradi „nedostojnega šuntanja“ se je zabranil naš shod, se je sistirala državljanska pravica do prostega zborovanja pod milim nebom!

Kdo pa je „nedostojno šuntal?“ Saj ne — mi proti lastnemu shodu? Kdo je izvežbal in privedel na prvi starotrški shod tolpo mlečnozobih dečakov in fanatiziranih ljudij, kateri so že pri prvi formalni besedi začeli razgrajati? Saj to niso mogli biti — naši pristaši, katerim je bilo prav mnogo do tega, da se čujejo ljubljanski govoriki, ki so se celo toliko ponižali, da bi prejemali pravico k besedi od mladega, neizkušenega kaplana? Pa čemu vprašanja? „Nedostojno šuntanje“, o katerem govorí uradni odlok, prišlo je samo in jedino od kaplanov, katerim je dandanes na Kranjskem dan privilegij, da smejo vse, kar hočejo. „Nedostojno!“ Da, dvakrat in neizmerno nedostojno je, če prihaja „šuntanje“ od duhovnikov, katerih poklic je vendar bil in bode ter mora biti, da oznanjajo „mir ljudem na zemlji“. Duhovnik, kateri vleče za sabo zdajano druhal na zborovališče, kjer se prične radi tega pretep, kjer mora napraviti mir svitlo orožje — kakó gnušna prikazen! In takim duhovnikom dandanes na Kranjskem pšenica cvete! Jedno so že dosegli. S svojim „nedostojnim šuntanjem“ so dosegli, da se čuti vlada primorana prepovedati javen shod. Svo-boda zborovanja, katera se nam sicer ne more

stalno in ugodno gnezdece, ko bova živila le drug drugemu in svojcem, tedaj. Marta . . .“

„In Vi ste pripravljeni za tak eksperiment?“
„Takoj, brez pomisleka, Marta!“ — Pokleknil je tik nje ter jej poljubljal roko; nakrat se je vspel in objemajoč jo z obema rokama pritiskal burne, vroče polinbe na njeni buvine ustrežice, oči žale, lase

Ni se mi branila.

Potem pa sta se domenila, da se poročita takoj po odsluženi vojaščini Strnadovi, da se pa nastanita na Dunaji, kjer prične Strnad svojo zdravniško prakso. Tako je želela Marta, češ, da je vajena le velikomestnega življenja in njegovih ugodnostij.

Strnad je sklenil, obvestiti svoja brata, da mu izplačata delež zapuščine očetove in materine, okoli šestdeset tisoč goldinarjev. Marta pa se je takisto odločila, da uravna svoje denarne reči, ki so se ti-kale njenega pri dveh ogerskih bankah naloženega imetja v znesku po dvakrat štirijindvajset tisoč gol-dinarjev in še neke pokojnine letnih sedem tisoč goldinarjev, katero pa po sklenitvi zakona zgubi za zmeraj.

Bilo je že pozno v noč, ko je zapustil dr. Strnad Martin boudoir. (Dalis prih.)

kratiti, je omejena, ker ni za mirno zborovanje dovolj pogojev. Mir mora napravljati sedaj vladam mej nami in to na stroške tako težko pridobljene in varovane svobode! Se to grenko kupo naj izprazni naš narod? Da li ne začne poprej obračunjati s temi grobokopi njegove svobode, tem hitrejše, ker se mu štejejo za lastne sinove?

Državni zbor.

Na Dunaji, 12. julija.

Poslanska zbornica je v današnji seji dognala razpravo o poglavju „ljudske šole“. Razprava se je sukala največ okoli prošnje društva „Komenský“, naj se češki ljudski šoli na Dunaju, katero vzdržuje to društvo, prizna pravica javnosti.

Posl. Hauck se je izrekel zoper ugoditev prošnje in predlagal resolucijo, s katero se vlada pozivlje, naj pri imenovanju vodij ljudskih in meščanskih šol ne izključuje moške prosilce, tudi če so šole ženske.

Posl. Noske je bil seveda tudi zoper to, da se češki šoli prizna pravica javnosti, češ, da češki otroci ne prihajajo na Dunaj, da bi se tu češki učili. Na Dunaj prihajajo zaradi zaslужka in zato je skrbeti, da se nemški nauče, sicer da bi ne mogli izhajati. Liberalci so pokazali, da so priatelji Čehov s tem, da so v predmestiji Favoriten imenovali vodjem ljudske šole Čeha. Šola društva Komenskega ima nalogu, vzugajati češke agitatorje. Dunaj je nemško mesto in ko bi se še pojavil narodnostni prepir, bi bilo to jako slabo za njega uspevanje.

Posl. dr. Rainer je z ozirom na Kluonov govor trdil, da se na celovškem učiteljišči slovensčina v zadostni meri goji.

Posl. dr. Lueger je konstatoval, da so liberalci prvi prirejali na Dunaju češke volilne shode, da so se tudi sedaj približali Čehom, jim obljudili povrtnitev vseh agitacijskih sredstev in jim ponudili posebnega zastopnika v občinskem svetu.

Posl. dr. Kaizl je rekel, da se iz postopanja liberalcev glede češke šole na Dunaju vidi skrajni egoizem in najostudnejša netolerantnost.

Prošnja društva Komenskega se je odklonila in zbornica se je začela posvetovati o proračunu finančnega ministerstva.

Posl. Schlesinger je govoril o regulaciji valute in dokazoval nje kvarnost. Povdarjal je, da celo židovski krogi priznavajo, da je stališče protisemitov v tej stvari jedino pravo. Protisemitje so tudi napovedali, da bo trgovska bilanca postala vsled regulacije valute slabša, in to se je obistinilo. (Posl. dr. Lueger: Ministri tega niso vedeli! Posl. Schneider: Morda so dobili kaj provizije!) To je velikanska blamaža za vse tiste, ki so se ogrevali za zlato vrednoto.

Posl. dr. Lueger: Zdaj nas je 15 poslancev v zbornici, od teh čita jeden neki list, drugi piše pismo, tretji pa dremlje.

Posl. dr. Schlesinger je nadaljeval svoja izvajanja in končno rekel, če se bo tako gospodarilo, kakor sedaj, bo Avstrija kmalu bankerotna.

Poslanci Palffy, Bauer, Schnal in Polzhofer ter finančni minister Böhm-Bawerk so govorili o raznih događajih voračanju.

Bazprava se je na to pretrgala.

V večerni seji je zbornica nadaljevala razpravo o civilnopravdnom redu.

V Ljubljani, 13. julija.

Celjsko vprašanje. Mej Nemci se hudo agituje, da bi levica glasovala v tretjem branju proti budgetu. „Deutsche Zeitung“ piše, da je glasovanje za celjsko postavko bil le navidezni manever; če je nemški levici kaj na celjskem vprašanju, mora glasovati v tretjem branju proti budgetu, s tem bodo dvojezično gimnazijo v Celju preprečila. Mladočehi bodo glasovali proti budgetu in če glasujejo še levičarji, pa propade. Res bi potem odstopila vlada ali pa razpustila državni zbor, a Nemci nič nimajo zgubiti, temveč le pridobiti. Levica pa menda ne bode poslušala teh svetov, kajti nje glavno glasilo že piše, da začasni vladi ne bodo delali opozicije, ker bi to se reklo s topovi strelijati na vrabce. Začasnna vlada ni odklonila, pa tudi ne zagovarjala osnove dvojezične gimnazije v Celju. Ker bi glasovanje proti budgetu bil boj proti vladni, smemo sklepati iz izjave levičarskega lista, da levica ne misli delati več njenih ovir. Pomagačo bi jeli tudi nič, ker bi se le

razcepila, ker veleposestniki nikakor ne bi poslužili se tega skrajnega sredstva. Mladočehi bi pa v tretjem branju menda tudi glasovali za budget, ako se razveljavi izjemno stanje v Pragi.

Reichspost in Klun. Dunajskim krčanskim socijalistom ni nič kaj po volji, da jim je poslanec Klun nekaj resnic povedal glede njih politike, zlasti glede njih glasovanja o celjskem vprašanju. „Reichspost“ skuša nekako oprati postopanje krčanskih socijalistov in pa opravičiti njih prijatelje na Kranjskem. Pri tem se nekaj sklicuje na papeža Leva XIII. in pravi, da je glasovanje krčanskih socijalistov bilo rezultat premišljevanj, ki segajo preko obzorja gotovih klubovih politikov. Potem nekaj piše o krčansko-socijalnih načelih, ki so višje kot narodni. Iz vsega članka je popolnoma jasno, da bi krčanski socijalisti radi s socijalnimi vprašanji odstranili z dnevnega reda narodno vprašanje, predno Slovani dobe svoje pravice, da potem ostanejo Nemci gospodarji v Avstriji. To prav spominja na postopanje liberalcev v prejšnjih letih, ki so tudi narodno vprašanje odrivali v ime višjih državnih in liberalnih načel. Kar liberalci niso dosegli, tudi krčanski socijalisti ne bodo. Narodno vprašanje ne zgne z dnevnega reda, dokler vsi avstrijski narodi ne bodo zadovoljeni. Vse pisanje „Reichpošte“ in besedovanje o višjih socijalnih načelih glasovanja krčanskih socijalistov o celjskem vprašanju ne more opravičiti v očeh nobenega pravega Slovence. Če zmatrajo naše zahteve za pravične, je bila njih dolžnost, kot dobrih krčanskih mož, da bi zanje glasovali, če jih pa ne zmatrajo so pa naši narodni nasprotniki, kakor nemški nacionalci in liberalci. Zato pa Slovenci v političnih vprašanjih ne moremo ž njimi hoditi, kar seveda ne izključuje, da bi jih ne podpirali v narodno-gospodarskih vorašanjih.

Kielmansegg in Čehi. Začasni predsednik v ministerskem svetu grof Kielmansegg je nedavno v državnem zboru na interpelacijo zastran razpusta kutnogorskega shoda v čast ameriškim Čehom precej rezko obsodil postopanje političnih uradnikov. Kielmansegg je pa sedaj pokazal, da ne misli ostati le pri besedah, temveč so besedam sledila dejanja. Okrajnega glavarja in jednega drugega uradnika je prestavil. Pod Windischgrätzom bi gotovo se kaj tacega ne bilo zgodilo, temveč so uradniki, ki so delali Čehom kriječe, bili pri vladji v najvišji milosti.

Vstaja v Makedoniji. Mej Vardarom in Strumo bili so novi boji, ravno tako tudi pri Prebiškem jezeru in pri Kičevu. Jedan oddelek vojakov so vstaši uničili in Turkom vzeli dva topa. — Miroslav Hubmajer, ki pozna razmere na Balkanu in se je ob svojem času bil udeležil vstaje v Hercegovini se je v nekem nemškem listu jako pesimistično izrekel o vstaji v Makedoniji. V tej deželi so različne narodnosti. Srbi in Bolgari ne morejo vzajemno postopati z Grki in Rumuni. Albanci tudi ne bodo družili se s Slovani. Srbi in Bolgari nimajo nobenega zaupanja v Grke in Rumune. Grki in Rumuni pa tudi nimajo nobene vojevitosti. Slovani bi imeli korist, če se zboljša uprava, Albanci pa škodo, ker so sedaj popolnoma svobodni pod turško upravo. Pomisliti je tudi to, da je mnogo inteligenčnejših in za boj sposobnih Makedoncev v inozemstvu. V vsem orijentu najdeš makedonske trgovce, zidarje, vrtnarje itd. Več deset tisoč može v inozemstvu in ta moč bi nekaj izdala, da je doma. Seveda vstaja bi se dala organizovati od zunaj, a Makedonci v tujee nimajo zaupanja. Radi bi, da bi dežela bila svobodna, zato se pa nočejo bojevati, da bi potem namesto turških zaptijev tepljih srbski ali bolgarski žandarji. Če hočejo Srbi ali pa Bolgari imeti Makedonijo, naj jo le sami iztrgajo Turkom. Da bi Bolgari ali Srbi poslali svojo vojsko v Makedonijo, o tem pa ni govoriti. V Srbiji je preveč notranjih težav in preveč primaujuje denarja, da bi mogli vojno začenjati. Bolgari pa imajo premalo vojakov, da bi mogli jih kaj poslati v Makedonijo in pa zavarovati obsežne svoje meje. Da bi pa Srbi in Bolgari morda vkljupno postopali, o tem pa še sedaj niti govoriti ni. Iz vse vstaje ne bode drugačia, kakor nekaj nasprotujočih si poročil in pa nekaj cekinov v žepih raznih odborov, kateri sedaj marljivo nabirajo. — Miroslav Hubmajer pozna dobro razmere v Makedoniji, kajti on je ondi 1879—1880. leta sedem mesecev pripravljal vstajo in pri Pirun-Daghu boril se s Turki. Sedaj je menda v Rudniku v Srbiji, od koder je pisal nemškemu listu.

 Dalje v příloze

SLOVENSKI NAROD.

Izplača vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano broz pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četr leta 3 gld. 80 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnine znaša.

Za oznaniplačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Stambulov.

Iz Sredca prihaja poročilo o groznom hudo delstvu. Predvčeraj zvečer so morilci napali na ulici bivšega ministerskega predsednika Stefana Stambulova. Stambulova je zadela roka morilcev v najlepši dobi 41 let. Ker se je slučajno dogodek prigodil ravno sedaj, ko je bolgarsko odposlanstvo v Peterburgu, seveda nemško-liberalni in drugi Slovanom sovražni listi pišejo, da je to vse v nekaki zvazi, da so Stambulova morilce najeli njegovi politični nasprotniki.

Kdor stvari nepristransko sodi, mora pritrditi, da se o povodu napada sedaj še govoriti ne more. Stambulov je imel veliko osebnih nasprotnikov in tudi bi ne bilo čudno, če so ga ti skušali spraviti iz sveta. Narod je bil naj takoj jezen, da se po svojem padcu sprva ni upal niti na ulico. Hišo njegovo so morali stražiti vojaki in redarji, če ne, bi jo bilo razrušilo prebivalstvo.

Kdor pozna Stambulovljevo vladanje, se ne bode čudil taki jezi naroda bolgarskega proti njemu. Njegovo vladanje bode zapisano s krvjo najboljših mož v bolgarski zgodovini. Veliko je število bolgarskih rodoljubov, katere je ou dal postreliti, ali jih je pa fizično in duševno dal ugonobiti v jetnišnicah. On ni trpel nobenega ugovaranja, vse se je morallo njemu pokoriti. Po vseh krajih je imel nastavljene svoje ljudi, ki so terorizovali ljudstvo. Pod vlado Stambulova ni bilo govoriti o nobeni volitveni svobodi, pa tudi ne o neodvisnosti sodnikov.

Politika Stambulova pa ni bila le grozovitna, temveč naravnost nasprotna čuvstvu bolgarskega naroda. Bolgari so vedno ohranili v srcu čuvstvo hvaležnosti do Rusije, ki jih je osvobodila turškega jarma, a Stambulov je vse storil, da odtuji Bolgare Rusiji. Kdor se je kje upal pokazati svojo naklonjenost Rusiji, je moral v ječo. Čuditi se je skoro, da je narod še tako dolgo trpel vsa ta zlodejstva, in si to moremo le tolmačiti s potrežljivostjo bolgarskega naroda, ki se je navadil trpeti za večstoletnega turškega gospodstva. Bolgari so bili vajeni ostrih gospodarjev, vsaj je znano, kako je vladel Midhad paša, ko je bil guverner v Bolgariji. Ta turški paša je pa pri vsej svoji ostrosti vsaj nekaj

skrbel za deželo, a Stambulov jo je pa le zavlekel v dolbove.

Seveda bistrega uma Stambulovu ne moremo odrekati. Če tudi njegove studije niso bile posebno popolne, vendar je bil precej izveden v raznih stvareh, tudi v diplomatskih poslih. Tudi se ne dajo oporekati njegove zasluge za bolgarski narod v njegovi mladosti. Stambulov spada mej tiste, ki so narod pripravljali z besedo in dejanjem za vstajo proti Turkom. Kot mladenič je skladal pesmi, v katerih je svoje rojake vzpodbjal, da začno boj za osvobojenje in bil je tudi mej organizatorji vstaje v Bolgariji pred rusko-turško vojno. Zato se njemu ne more odrekati vsak bolgarski patriotizem, samo da je bil preveč bolgarski separatist in da ga je prenagla sreča bila naredila preveč prevzetnega.

Sicer pa tudi ne moremo le njega delati odgovornega za vsa njegova dela. Nanj je uplivala tuja diplomacija, katera iz političnih ozirov hoče razdvojiti Ruse in Bolgare. Škoda je, da ni spoznal, da s tem škoduje tudi svoji deželi.

Da bi bil napad političen, se nam zaradi tega ne zdi verjetno, ker je Stambulov bil vsekakdo sedaj že mrtev v politiki in torej ni bilo političnega uzroka, ga odstranjeno.

Tragični dogodek v Sredci pa moramo le obsojati in obžalovati. Slovanski nasprotniki ga bodo gotovo izkoristili proti bolgarskemu narodu. Obžalovati je to tembolj, ker se je to zgodilo baš sedaj, ko se začenja gibanje v Makedoniji in bi Bolgari potrebovali simpatij civilizovanega sveta. Saj že tako Slovanom nasprotni listi skušajo za svobodo boreče se Slovane razglasiti samo za roparje in morilce. Sicer se pa dogajajo taki napadi tudi v civilizovanih državah, vsaj ni tako dolgo, ko je pod roko morilca bil umrl celo predsednik francoske republike, zato pa omikana Evropa zaradi tega napada nima povoda kazati na Bolgare, kajti tudi marsikje drugod ni bolje.

Državni zbor.

Na Dunaji, 16. julija.

Začetkom današnje seje je predsednik Chlumecy naznal, da se bo tekoča sesija zaključila

melo po vsem Celovci ob tej senzaciji vesti, stranki dvobojevnikov pa sta se začeli zopet približevati druga drugoj delijoč na to, da se staro prijateljstvo obnovi tudi mej stotnikom K. in pl. Zs. —

Nekega večera sedel sem sam v kavarni prebirajoč baš došle časnike. Zunaj je deževalo.

Kar začujem glas Strnadov, ki je vstopil z neznanim mi ogerskim nadporočnikom. Prišla sta naravnost k meni.

„Vedel sem, da Te dobim zakopanega mej časniki!“ — dejal je Strnad veselih lic ter pribavil: „Tu — moj brat.“

Strnadov brat je bil prvi Heraklej; velik kot gora in širok čez prsi in pleča, da bi se lahko ruval z medvedom. V obraz je bil zagoren, kot bi potoval celo leto po afriški Sahari; črni gosti lasje, ki so bili pa na sencih že malo pomešani s sivimi, in čez mero dolgi brki pod nosom so mu dajali uprav junaško zunanjost. Prvo pa, kar sem zapazil na njem, sta bila dva obrunka zaceljenih ran, ki sta se mu vlekla po čelu in levem lici.

„Pa tako nenadejano! — Povedal mi nisi ničesar o tem!“ — obrnil sem se do prijatelja, ko sta prisledila.

v soboto, potem pa se je nadaljevala razprava o proračunu trgovinskega ministerstva.

Posl. dr. Menger se je bavil z vprašanjem o lokalnih železnicah, je potem obširno polemizoval z Liechtensteinom in naposled strastno napadl protisemite.

Posl. grof Kounic je govoril o obrtnih stvareh in ostro prijema dunajske konfekcijonarje.

Posl. Szczepanowski se je potegoval za kapitalizem in skušal pobiti Liechtensteinova izvajanja.

Z Mengerm sta polemizovala posl. Liechtenstein in Steiner, dočim je s tem polemizoval posl. Hallwich.

Govorili so še posl. Hofman-Wellenhof, dr. Laginja, ki se je bavil s poštnimi razmerami na Primorskem, dr. Gessmann in vladni zastopnik Obertraut.

V večerni seji so posl. grof Alfred Coronini in tovariši interpelovali vlado glede goriškega pokopališča, dr. Gregorčič in tovariši pa glede demoralizirajočih javnih plesov na Goriškem. Zborica je potem nadaljevala razpravo o proračunu trgovinskega ministerstva.

V Ljubljani, 17. julija.

Politični položaj se sedaj razvija za nemške liberalce neugodno. Hohenwartov klub dobiva večjo veljavo, ker so izven kluba stoeči Slovenci in pa nekateri Hrvatje stopili z njim v zvezo. Mladočeški klub se pomnoži baje z Moravani. Oba ta kluba sta nasprotna združenju levici. Coroninijev klub, ki je dosedaj vedno podpiral levico, pa razpada. Povod razpadu je Celje. Grof Franc Coronini je želel, da bi stranka njegova glasovala za celjsko dvojezično gimnazijo, a je zadel na upor v klubu. Zaradi tega misli odložiti mandat. Ž njim pa seveda razpade tudi klub njegov. Nemški nacionalci pa rujejo proti levici, ker neče glasovati proti budgetu v tretjem branju. Levici bode še škodovalo, da je glasovala proti celjski postavki. Nemški nacionalci bodo levicarje pri narodu razkričali za sleparje, če ne glasujejo v tretjem branju proti budgetu. Njih listi pišejo namreč, da je levica le zaradi tega glasovala

„Ker sam ni vedel ničesar. Prišlo je prav nagloma,“ — odgovoril je nadporočnik. „Grom in strela, ni mi bilo več strpeti mej onimi ogerskimi divjaki!“

„Totej prestavljeni v Celovec?“ —

„K 17. pešpolku. — Prosil sem že pred dvema meseци, naj me porinejo na Kranjsko, Koroško ali Štirska, obupal že nad vsakim veshom, tu nenadoma — — v osemnajstidesetih urah se mi je že oglasiti pri novem svojem oberstu. — Prav vesel sem.“

„Ali nisi dobil mojega pisma, katero sem Ti pisal predvčeraj?“

„Ne. Poveš mi pa ustno. — Ej, grom in strela, tu bom imel vsaj mir pred onimi Huni! — Rečem Vama, tri leta sem služil v Pešti in zbil samo sedemnajst dvobojev — — ha, ha, ha!“

Smejal se je iz polnih pluč, da je kār grmelo po sobani.

„In vse sem pobil, rečem Vama, vse!“ — pripovedoval je dalje. „Ne baham se; saj vidita, da nosi zemlja malo takih velikanov kot sem jaz, da mi je bilo torej igrača pretepsti tiste široko-ustneže, da je bilo veselje. Ha, ha, ha!“

Še sedaj je bil ves srečen ob spominu, kako

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

(Dalje.)

VII.

Jesen je nastopila. Zadnji izletniki so se vratali domov in tuji so zapuščali trumoma letovišča. — Tudi v Porečah, na Otoku in v vseh onih vilah ob Vrbskem jezeru, ki so s svojimi stolpički, verandami in okraski bolj podobne hišicam, katere se stavljajo bujna otroška domišljija iz pisanobarvanih koscev gline, kot resnim, trdnim stanovališčem, tudi po teh je bilo že par tednov zopet tiho in pusto . . .

Tudi nama se je bližal konec vojaškega leta. Strnad ga je že prav nestropno pričakoval. Videl sem ga zadnji mesec kaj malo, saj je prebil večino časa v Martini vili.

Častniki so se po aferi mej stotnikom K. in nadporočnikom pl. Zs. večinoma odtegnili Martini družbi, saj se je počasi zvedela po sekundantih in dvobojevnikih vsa Martina intriga.

Ko pa se je raznesla celo novica, da se je dr. Strnad zaročil z njo, tedaj je početkom zašu-

proti celjski gimnaziji, ker je vedela, da bode ta postavka v sprejetu tudi proti njenim glasovom.

Taaffe zopet strasi. „Memorial Diplomatique“ ki ima jako zanesljiva poročila, piše, da je neka cesarskemu dvoru jako bližnja oseba bila v Pragi, pogajala se z raznimi strankami o odpravi izjemnega stanja in o sestavi bodoče vlade. Pogajanja so baje imela ugoden uspeh. Precej gotovo je, da Taaffe pride zopet za ministerskega predsednika. Thun bode moral odstopiti namestništvo komu drugemu in izjemno stanje se bode seveda odpravilo. Vsekakor bi bilo važno, če pride Taaffe, kajti ž njim pride na vrsto tudi njegova volilna reforma. Sedaj bi najbrž desnica več ne delala takih ovir, ko se je grof Hohenwart prepričal, da se z levičarji ne da doseči nobeno sporazumljene in da ni nobenega upanja, da bi za kateri njegovih predlogov v tem oziru se mogla dobiti potrebna večina. Konzervativni klub bode pač prišel do prepričanja, da se izvede zanj še neugodnejša volilna reforma, ko bi še delal ovire.

Novi vodja levice. Levica sedaj išče novega vodjo, ko jo je Plener zapustil. To pa ni tako lahko. Mej levičarji jih je tako mnogo, ki bi bili radi voditelji, a pravih sposobnostij nima nobeden. Pred vsem je to težavno, ker se nikdo izmej njih kako posebno ne odlikuje. Sedaj priporočajo nekateri poslance Baernreitherja, ki je neki precej nadarjen. Posedno se pa naglaša to, da je mož tako bogat. Ker baš levica se more ohraniti le z uplivom denarja pri volitvah, je vsekakor važno, da njen vodja kaj ima. Tudi bode imel takej več veljave v svoji stranki, če je bogat. Plenerja baš zaradi tega niso dosti cenili, ker ni bil bogat. Seveda če bode Baernreither vodja levice, bodo zopet tako nevoljni dr. Russ, dr. Menger in še nekateri drugi, kateri se zmatrajo za rojene vodje liberalne stranke. Zato baš izbiranje vodje stranke utegne le poostriči razna nasprotja v nemško-liberalni stranki, kar bode še bolj omajalo njen moč.

Pruski občinski volilni red se je včani premenil v korist bogatejšim stanovom. Poslanci, ki so sklepali ta zakon, pač niso imeli nobenih pravih statističnih podatkov. Voli se po treh razredih. Vsak razred voli jednak število odbornikov in plačuje jednak davkov. V nekaterih krajih le jedna ali pa dve veliki tvrdki volite v prvem razredu. V Novem mestu v Šleziji pa neka židovska tvrdka plačuje toliko davka, da voli sama v dveh razredih in imenuje dve tretjini odbornikov. V Berlinu ima volilec prvega razreda 200krat toliko volilne pravice kot volilec tretjega razreda.

Kardinal Ledochowski, ki je za časa pruskega kulturnega boja bil dve leti v ječi kot nadškof poznanjski, sedaj praznuje petdesetletni jubilej. Kardinal Ledochowski pa ni le dober katolik, temveč tudi odločen naroden Poljak. Zaradi tega bode poljski narod dostojo proslavljen njegovo petdesetletnico. S Poznanjskega poslala se mu je v Rim častitka s 2000 podpisom največ iz nižjih slojev naroda. Tudi avstrijski poljski državnozborski klub se je primerno spominjal tega jubileja. V Hohenwartovem klubu se je podpisovala tudi neka častitka kardinalu, kateri sta le grof Hohenwart in pa grof

je pobijal sovražene Ogre. Čuden človek! Vsakdo ima svoj sport! —

„A dobil si jih vender-le tudi sam!“ — podražil ga je prijatelj.

„Grom in strela, kaj dobil!“ — zarohnel je tedaj in obrunka sta mu postala krvavordeča; — „niti čutil nisem, a nasprotnik se je zviral pred manojo na tleh, ker sem mu razbil črepino, da so mu jo komaj zašili!“ —

„A kdaj si dobil te rane na lici in na čelu?“ — vpraševal ga je Strnad.

„Pred šestimi meseci, — — pisal sem Ti vender! — Nò, pri strelji, tedaj sem bil nespametnik, da sem provzročil tepež radi ničvredne ženske! — Žal mi je še danes, — in zato sem jo menda tudi malo skupil!“ —

„Radi ženske?“ — začudil se je prijatelj, — „saj si bil časih vender takov nasprotnik . . .“

„Kakor sem še vedno!“ — pritaknil je naglo nadporočnik. „Za igračo, za zabavo jih imam sicer tudi rad, a resno ljubiti jih, navezovati se na nje — neumnost!“

„Pa kako je vender bilo tistikrat?“ — silil je prijatelj. „Vsikdar je bilo povod Tvojim dvojbojem nacionalno žaljenje, a zadnjič . . .“

(Dalje prih.)

Deym odrekla svoja podpisa iz višjih državnih ozirov. Poljaki so zaradi tega malo nevoljni na grofa Hohenwarta, ker so se nadzeli, da grof ne odreže podpisa tako za cerkev in narod poljski zasluznemu kardinalu. Seveda kakšnih političnih posledic poljska nevolja ne bode imela.

Dopisi.

Iz Podgrada. 10. julija. Dovolite mi nekoliko poročila o naših občinskih volitvah. V soboto je volil I. razred. Ob 10. uri bilo je že končano, a čakati smo morali do določene ure, da se sklene in proglaši izid vseh 3 razredov. Volilcev bilo je samo 50. Naših 33, nasprotnih 17. Dež je bil neprehnomakor iz „škafa“. A pri vsem temu našačala je množica pred županstvom vedno bolj. Iz vseh vasij prišli so, da bodo priča pri proglašu. Iz Podgrada pa je bilo vse na nogah, staro in mlado, moško in žensko. Ko je okrajni glavar videl tako množico, zaukazal je opoldne predsedniku komisije, Zadkoviču, da proglaši izid na hišnih vratih. Velikansko navdušenje je zavladalo. Nasprotniki so se poskrili in svoje gostilne zaprli. Francesco pobegnil je v Obrov. Ko je izstopil Jenko iz občinske hiše, pozdravila ga je na stotine broječa množica burno. Dva zastavonoši približala sta se mu, mej njima tretji, ki je nosil velik venec. Četrti izročil mu je lep šopek, povezan slovenskim trakom. Peti ga je nagovoril — vse v največjem dežju. Vsi udeleženci so imeli pripete slov. trakove na prsih. Spremili so ga in druge prvake do njegove hiše z gromovitim živio-klici in prepevajoči:

Slovenci mi pošteni smo
Škarjotov nočemo itd.

Istrane vredni, patniče bjedni . . . a Munci po svoje (čičko) in po napevu „Još Hrvatska“ peli so:

Nisu Mane talijanske
Več so Mune hrvatske.

Dospevši domov, šel je g. Jenko v prvo nadstropje, da se zahvali raz okno. V hipu so obesili v II. nadstropju venec nad njegovo glavo. Živoklici in pevanje se je nadaljevalo dolgo časa. Popoludne, tudi v največjem dežju in vsi premočeni, prišli so fantje iz Hrušice s slovensko zastavo in mu peli pred hišo, drugi dan ravno tako fantje iz Starada. Na starem gradu zavihrala je še predpoludne narodna zastava in potem so zagromeli topiči. Posebno zanimivo videti je bilo starce, ki so pravili, da kaj tacega še nikdar niso doživeli. Po vseh vseh zavladalo je veselje, posebno pa so si v nedeljo odgovarjali Veliko in Malomuncu s strešanjem iz topičev. Z zastavami prišli so pozdravljati župnika Ryšavya. Načelnik obč. upraviteljstva Zadkovič, ki nima tam, izjemši 3 sorodnike, niti je jednega pristaša in torej ni dobil niti jednega glasa za svojo stranko, se je skril. Obojih Muncev je bilo 190 volilcev. V Pregarijah so tudi strešljali. V nedeljo zvečer so na starem gradu v Podgradu zopet strešljali in spuščali rakete. Ob istem času tudi v Pregarijah, kjer so tudi švigale rakete po zraku. V Račicah, kjer so terorizmom in nesramnimi grožnjami nekako naših zadržali doma, druge pa prisilili, da so glasovali nasprotno, tako, da smo mi od tam dobili od 77 glasov samo 14 — tam so v nedeljo napadali naše in pretepali. Kri je tekla. V isti hip se je pripeljal preko Račic g. Jenko z g. Štembergerjem. Naši prosili so s povzdignjenimi rokami, naj jih rešita. Pognala sta ter dala voz na razpolaganje orožnikom in takoj sta se dva orožnika odpeljala tja. Aretovala sta dva fanta, a Račicanu so se jima protistavili. Vendar sta pripeljala ona dva fanta v zapor. Gredé mimo Jenkove hiše, sta aretovana z nesramnimi besedami zasramovala istega. — V Račicah — pravijo — da se je kričalo „Viva Italia“. Gosp. Jenka obiskujejo neprenehoma toliko občinarji, kolikor tudi prav odlični gosti iz bistriškega okraja, dohajajo mu pa tudi brzojavni in pismeni pozdravi.

Iz Maribora. 8. julija. (Društvene vesti.) Dokaj prijetno je, prebirati po časopisih o narodnih društvih, njihovih razmerah ter veselicah! Še bolj zanimivo je pa zadnje tudi poskusiti. Srečni ste Vi, srečna so mesta, kjer lahko delate, ne da bi Vas kdo oviral! Židate si „Narodne dome“, gledališča itd. Tudi pri nas čakamo in čakamo onega presrečnega trenotka, ko se bode postavil temeljni kamen „Narodnemu domu“ in naši rešitvi. Žal, da po naših mislih tega ne bodo mi doživel, ampak šele naši potomci! Kar nas je pa takoj domačinov Slovencev, smo vsi jednega duha, jednih mislij in jednih načrtov. Strankarstva ne poznamo, z združenimi močmi delujemo, za kar je treba. Navzlin našim bornim razmeram posrečilo se je vender po požrtvovalnem delovanju naših mož osnovati prekoristno nam „Bralno in pevsko društvo“. Vsa čast in hvala gre v prvi vrsti našemu predsedniku gosp. Skrbinskemu in njegovim sodrugom ter vsem, bodisi že pravim ali pa podpornim članom. Društvo naše obstoji ravno jedno leto. Podpornih članov šteje nekaj nad 100 in izvršujočih krog 20. — Ne smem pa tem potom tudi pozabiti slovenskih dam, ki nam požrtvovalno pomagajo. — Dne 4. t. m. smo predili izlet ali bolje rečeno sestanek na gori sv. Vrbana, da tudi mi pokažemo, da smo zvesti častilci naših slovanskih apostolov. Njima na čast donele so lepe pesme vbranega mešanega našega pevskega zboru, njima na čast zanetili smo vrhu visokega

hriba sijajen kres, njima v preslavu smo užigali umetalni ogenj, v spomin in proslavo naših narodnih probuditeljev doneli so mogočni glasovi topicev po širni okolici našega kraja. — Veselilo nas je, da smo imeli tudi nekaj gospodov tukajšnje čitalnice zraven sebe, kateri so k temu uspehu mnogo pripomogli. Po končanih točkah sešla se je vsa pevska rodbina in njeni prijatelji pri kupici rujnega Štajerca. Zabavali smo se do pozne ure. — Minolo nedeljo priredili smo v bližnjem hotelu „Alwies“ našo že tako težko pričakovano veselico s petjem in godbo. Mnogo občinstva iz različnih krogov, lepo petje, godba ter konečna prosta zabava — vse to je pokazalo, da imamo tudi mi pogum, pokazati svetu, kako se Slovenec veseli in zabava v narodnem duhu. Sprva bivali smo v prelepem zelenem parku, v mraku preselili smo se pa v grajske dvorane. — Vsi smo bili navdušeni, napivali smo drug drugemu, napivali smo tudi Vam, dragi naši kranjski bratje, ko smo klicali: „Živila vsa Slovenija!“

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. julija.

— (Deželni zbor kranjski) je sklican z najvišjim patentom z dne 14. t. m. na dan 24. julija. Zboroval bode v dvorani starega strešišča.

— (Občinski svet) bode imel v četrtek, 18. dan julija, ob 6. uri zvečer v mestni dvorani sejo, Dnevni red: I. Oznanila predsedstva. II. Volitev petih članov upravnega odbora mestne hranilnice ljubljanske namesto izstopivih občinskih svetovalcev: Anton Klein, Ivan Knez, Fran Ravnhar, Anton Svetek in Fran Terček. III. Šolskega in finančnega odseka poročilo o c. kr. mestnega šolskega sveta predlogih gledé nastanitve nekaterih mestnih ljudskih šol. IV. Stavbinskega odseka poročilo a) o dejavnega odbora kranjskega ponudbi gledé zamene zemljišča ob državni železnici za stavišči I/1 in I/2 ob novi tržaški cesti; b) o napravi trotoirja na Št. Peterski cesti; c) o kranjske stavbinske družbe, d) o Jurija Aura, d) o Marije Czerny, e) o Lujize Pesjak, f) o Karola Zenkerja ugovoru zoper mestnega magistrata odlok v stavbinskih stvarjih. Tajna seja.

— (Osobne vesti) Profesor na ljubljanski višji gimnaziji g. Anton Kasprek je premeščen na I. državno gimnazijo v Gradcu, suplent na tržaški državni gimnaziji g. Alojzij Mayer pa je imenovan gimnazijalnim učiteljem na državni gimnaziji v Kočevji.

— (Občni zbor) c. kr. kmetijske družbe kranjske bode, kakor smo že naznani, v četrtek, dn. 18. julija ob 1/9. uri dopoludne v dvorani mestne hiše. Vzpored: 1.) Prvomestnik prične zborovanje. 2.) Porocilo o delovanju glavnega odbora v l. 1894. 3.) Predložitev družbenega računa za leto 1894. in proračuna za leto 1896. (Račun in proračun se pošljeta gg. družabnikom še o pravem času, razpoložena sta pa v nadroben pregled v pisarni kmetijske družbe.) 4.) Volitev družbenega predsednika, ker je minula triletna doba dosedanjega predsednika. 5.) Volitev treh odbornikov v glavnem odboru namesto po družbenih pravilih izstopivih gospodov barona H. Lazarinija, grajsčaka v Smledniku, Vinka Ogoreca, posestnika v Škofljici, in Frančiška Povšeta, deželnega in državnega poslance v Ljubljani. 6.) Porocila in predlogi po družnic. 8.) Nasveti in prosti govorji posameznih družabnikov.

— (Meščansko stavbinsko društvo.) Kakor čujemo, napreduje organizacija meščanskega stavbinskega društva prav dobro in hitro. Pripravljalnemu odboru se je posrečilo pridobiti za društvo izvrstno tehnično moč, namreč arhitekta gosp. R. Göbelja, kateri je mej drugimi poslopij zgradil popolnoma samostojno velikansko in močno poštno in finančno poslopje v Trstu in se pri tej priliki izkazal kot večak prve vrste. Društvo bode torej svoji nalogi v vsakem oziru kos. Želeti bi bilo, da se hišni posestniki zaradi izdelovanja načrtov in proračunov kakor sploh zaradi pojasnili o stavbenih zadevah že sedaj oglase. Potrebna pojasnila daje začasni tajnik odvetnik gosp. dr. V. Supan.

— (Na državni višji gimnaziji v Ljubljani) se je oglasilo včeraj za prvi razred v slovenski oddelek 45 učencev, v nemški oddelek pa 20 učencev.

— (Zrelostni izpit na ljubljanskem učiteljišču) Za ljudske šole z slovenskim in nemškim poučnim jezikom so bili aprobirani 4 kandidatje in 2 kandidatinji; za meščanske šole z nemškim učnim jezikom v treh oddelkih 3 kandidatje in 2

Dalje v prilogi.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan večer, izmidi nedelje in praznike, ter velja po pošti projeman za avstre ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vracajo. — Uredništvo in upravljenstvo je na Kongresnem trgu št. 12.
Upravnemu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. vse administrativne stvari.

Svetovni položaj.

Jutri, dne 19. t. m., bodo petindvajset let, kar je Pariz odmeval preširnega klicanja „à Berlin! à Berlin!“ in je mir ljubeča Evropa vztrpetala strahu: Cesar Napoléon je bil ta dan napovedal tedanjemu pruskemu kralju vojno, začela se je bila krvava borba, ki se je tako tragično končala.

Izid te velikanske vojske je v živem spominu sedanje generacije. Nje posledica je bil popolni poraz Francije in ustanovitev nemškega cesarstva, ki je zavzelo v Evropi prvo mesto in zadobilo odločni upliv. Vse je kazalo, da se Francija ne povzpne nikdar več do nekdanje svoje veljave in moči.

Zivljenska sila francoškega naroda pa je večja, nego so mislili kruti nasprotniki. Francija si je v letih od vojne sem materijelno popolnoma opomogla, lepše in bujnjejše procvita nego kdaj prej, dočim ni nje nemškemu premagovalcu bogati plen kar nič zalegel.

Tudi osamljena ni več. Znala si je pridobiti mogočnega zaveznika in sedaj o petindvajsetletnici zavzema mej evropskimi velesilami prav tisto stališče, kakor je gre.

Nemci pač niso mislili, da bodo Francija kdaj še tako uplivna in močna, kakor je bila pred veliko vojno, da pa se je to zgodilo in sicer dosti prej, kakor bi bilo pričakovati, to jih navdaja z nemo bojaznijo in duši njihovo veselje pri proslavi petindvajsetletnice sijajne vojne.

Da pa proslava petindvajsetletnice francoško-pruske vojne ni tako hrupna, kakor je bilo pričakovati, k temu je mnogo pripomogel tudi evropski položaj sploh. Pred nekaj tedni se je z merodajnih mest še prerokovalo, da je svetovni mir popolnoma zagotovljen in da narodi in države lahko vso svojo skrb posvečujejo svojim gospodarskim in kulturnim potrebam. Sedaj bi tega noben pameten opazovalec svetovnih dogodkov več ne verjal. Na vseh koncih in krajin se zbirajo strelenosni oblaki in razmerje mej evropskimi državami se poostruje očvidno.

Mej Francijo in Nemčijo je nastalo nasprotje, ker namerava Nemčija zasesti dve maroški mest.

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

VII.

(Dalje.)

„Stvar je bila taka. — Neki postarni židovski bankir v Pešti, s par milijoni premoženja je imel za „priateljico“ neko igralko, ki je tudi v njegovih palači stanovala. Moj tovarš, rojen Slovak, se je pri nekej igri zaljubil v njo tako strastno, da je skoro obolel. Kot prijatelju mi je zaupal svoje srčne bolečine, tožec mi, da so bili vsi njegovi dosedanji poskusi, približati se jej, zaman. Slučajno sem vedel, da je ljubljene dotične igralke neki nadporočnik, ogerski grof Cz . . ., s katerim sem bil nekoliko znan. Tega grofa sem pri nekej priliki v gledališči naprosil, da me predstavi svojej ljubici, ko sem jo videl v njegovej loži. To je tudi storil; — ostal sem precej časa pri njima, potem sem se poslovil izrekajoč željo, da bi ju po gledališči še videl. Igralka, katerej sem menda poleg njenega suhotnega grofiča ugajal, povedala mi je brez obotavljanja ime hotela, kjer bode večerjala s svojim prijateljem. Tja sem kakor slučajno pripeljal tudi svojega zaljubljenega tovarisa, ki je bil zares lep dečko, da mu ga v vsej

Ti mesti ležita tako blizu Alžirja in Francija, zanašajoč se na svojo vojno silo in zvezo z Rusijo, nikakor neće pripustiti, da bi se Nemci udomačili za njenim hrptom. Nasprotstvo je tako podobno tistem, katero je pred petindvajsetimi leti prouzročilo vojno. Tudi tedaj se je Nemčija hotela udomačiti za hrptom Francije, v Španski, in ker Napoléon tega ni maral pripustiti, ga je provocirala ter ga prisilila, da je potegnil meč iz nožnice.

Na drugem kraju, na Balkanu, so se pričele velike in nevarne homatije. Bolgarska se skuša iznebiti svojih dosedanjih varuhov in se porazumeti z Rusijo. Napad na Stambulova je zlo napovedujoče znamenje, v sosedni Makedoniji pa je nastala revolucija, ki se čedalje bolj razširja, in prej nego se misli, utegnejo priti politički in gospodarski interesi prizadetih držav navskriž.

Italiji se je bati novih borb v Afriki in te utegnejo ovirati nje akcijsko sposobnost v Evropi, kako izdatno, tembolj, ker se je mej Abesinijo in Rusijo zasnova neka zveza, dočim mora biti Angleška pripravljena na upor v Egiptu, čim bi se kalil evropski mir.

Nismo pesimisti in ne trdimo, da bi se vsa ta bkrati pojavivša se nasprotja ne dala iz lepa poravnati, uverjeni smo tudi, da bodo vse prizadete države z vsemi silami na to delovale, saj se vsaka boji vojne, ali položaj je vendar jako kritičen, prav kakor pred petindvajsetimi leti, zrak je prenapolnjen z električno in malenkostna stvar more prouzročiti strahovit vihar.

Državni zbor.

Na Dunaji, 17. julija.

Poslanska zbornica je v današnji seji dognala razpravo o proračunu trgovinskega ministerstva in se potem bavila s proračunom poljedelskega ministerstva.

Pri poglavju „državne železnice“ sta govorila posl. dr. Gessmann in dr. Pichler, ter poročevalec, potem se je poglavje odobrilo in začela se je razprava o proračunu poljedelskega ministerstva.

Posl. Teklj je tožil, da so trgovinske po-

godbe v zvezi z regulacijo valute prizadele kmetijstvu velikansko škodo. Kmetijstvu se da le po decentralizaciji pomoci.

Posl. Czech je predlagal in utemeljeval več resolucij, nanašajočih se na Gališko in slavil bivšega poljedelskega ministra grofa Falkenhayna.

Posl. Posch je trdil, da je Falkenhayn marsikaj storil za kmetijstvo, pa mu tudi mnogo škodoval, zlasti ker je v prvi vrsti skrbel za veleposestnike, tudi tedaj, če je upravno sodišče družbe razsodilo.

Posl. Morre je rekel, da več, kakor je Falkenhayn kmetom škodoval, sploh nihče ne more. Taaffe in Falkenhayn sta pri svoji petnajst let trajajoči dirki dosegla lepih uspehov. Taaffe je hotel napraviti mir mej narodi in je dosegel, da se dva različna narodnosti prispadajoča moža ne smeta po noči srečati. Falkenhayn je storil vse, kar le more storiti minister, ki ima nalogo čim prej uničiti kmetijski stan. Oba sta delovala na korist socijalizma. Grof Falkenhayn se je zanimal samo za konjerejo. Dirke nimajo za konjerejo nikakega pomena, zato naj se odkloni za dirke določena sveta 60.000 gld.

Posl. grof Zedtwitz je zavračal Morretove napade na Falkenhayna, češ, kdo sproži toliko socijalnopolitičkih zakonov, kakor Falkenhayn, ta ni nasprotnik kmetijskega stanu. Decentralizovati se poljedelskega ministerstva opravki ne dajo.

Posl. dr. Dyk je dokazoval, da slabega položaja kmetijskega stanu ni prouzročil bivši poljedelski minister grof Falkenhayn. Govornik se čudi, da je grof Zedtwitz, ki se je sicer vedno unemal za avtonomijo, postal hkrati zagovornik centralizacije.

Posl. Poleček je govoril o kmetijskih razmerah na Gališku.

Vodja poljedelskega ministerstva pl. Blumfeld je zagovarjal delovanje bivšega poljedelskega ministra Falkenhayna in zavračal nanj naperjene napade.

Gоворila sta še poslanca Peitler in Dötz.

V večerni seji se je dognala razprava o civilno-pravdnem redu.

Pesti ni bilo para. Ker je bil razven tega še bolj bogat kot dva grofa Cz . . . ter v ljubezenskih manevrih pravcati Don Juan, posrečilo se mu je v jednem tednu popolnoma izpodriniti grofa Cz., ki se v igralkinem boudoirji niti več pokazati ni smel. Prijatej moj je plaval v blaženstvu, grofič pa je lazil okoli kot pes brez gospodarja. — Seveda me je izredno veselilo, da se mi je intriga posrečila tako izbornno. Ko pa sva bila jedenkrat z onim nesrečnim grofom skupaj v kavarni, ponorčeval sem se iz njega ter mu končno z nekim satanskim smehom — bil sem precej vinjen! — povedal, kdo ga je pravo za pravo spravil ob pikantno ljubico. Sam moram priznati, da je bilo moje ravnanje blazno, a — kakor sem rekel, — vinjen sem bil in Madjarov nisem mogel trpeti. Posledica tega je bil seveda dvoboj; jaz sem dobil od svojega nenavadno spremnega nasprotnika te dve rani, grofič pa od mene nató preko cele glave tako primo, da je ležal za njo tri tedne. — Tako je bilo.“

„In dotična igralka pa tvoj prijatelj?“

„Lehkoživček se je je v par tednih naveličal, ko mu je prej še mošnjo znatno zlažšala. Pustil jo je ter si poiskal drugo.“

„Ona pa seveda — drugega.“

„Ni mi znano. Njenega bankirja je zadela

mesec dni po mojem dvoboju kap. Premoženje je pripadlo njegovim sorodnikom; vendar je naložil za svojo ljubico še za živega v dveh bankah menda osemnajstideset tisoč goldinarjev ter jej vrhu tega še določil penzijo sedmih tisočev, kateri pa v slučaju, da se omoži, zapadejo v korist židovskim rewežem ogerske prestolice. Takó vsaj mi je pravila njena tovarišica.“

Omolknili smo, misleč o baš povedanem. — Tedaj pa je zopet spregovoril prijateljev brat:

„Pa kaj si mi pisal nujnega v pismu, katerega nisem dobil?“

„Zenim se in . . .“

„Zenish? — Grom in strela, si li zblaznil? — Glej mene, ki sem starejši, a vendar še hvala Bogu prost! Ne bodi norec; — tako se živi lepše, ugodnejše!“

Ves je bil vznemirjen pri tej vesti. Prijatelj pa je dejal smejé se:

„Vedel sem, da mi boš odgovarjal, a veruj, da bo ugajala i Tebi, — in ljubim jo!“

„Hej, koliko si jih že ljubil, ki tudi niso bile grde! Pojd mi, pojdi . . . se že še premisli!“

„Nikdar! Dal sem jej besedo . . .“

„Lepo. A kako se zove Tvoja nevesta?“

„Marta Sch . . .“

V Ljubljani, 18. julijs.

Poljski glas o narodni jednakopravnosti. Kadar ima kdo nesrečo, ga zapuščajo prijatelji. To velja tudi za zdajinjeno levico. Poljski „Przegląd“ je dosedaj vedno zagovarjal levičarje in tudi proti dvoježični gimnaziji v Celju se večkrat oglasil. Sedaj, ko je levica ob veljavu, pa ta list drugače piše. Pravi namreč, da je čas za politično tlačenje narodov že minul. Nekateri levičarji se še zanašajo, da se bode z umetnimi sredstvi dal preprečiti razvoj narodov, a to ne bode imelo uspeha. Nemško gospodstvo v Avstriji se že zaradi tega ne da ohraniti, ker se Slovani hitreje množe, kakor Nemci. Sedaj Nemci le še s silo v meševitih deželah varujejo njih prvenstvo. Narodni mir v Avstriji se pa da napraviti samo, če se vsakemu narodu in tudi narodnim manjšinam dajo sredstva za duševni in gmotni narodni razvoj. Če bi češki Nemci bili to za časa spoznali, bi že davno češkega državnopravnega vprašanja ne bilo. Če pa Nemci hočejo le gospodovati, ni čuda, če se bodo vsi narodi proti njim združili. Da Nemci podležejo v tem boju, je gotovo.

Napad na Stambulova. Vedno jasneje postaja, da je napad na Stambulova bil le zasebno maščevanje. Govori se, da je ta napad morda v zvezi z napadom na finančnega ministra Belčeva. Mnogo jih je, ki so prepričani, da je Stambulov bil najel napad na ministra Belčeva. Po drugih mislih je pa povod napadu ta, da je Stambulov dal usmrtil Panico, Karagulova in da je jeden Tufekčijev v ječi moral umreti. Če je ta povod pravi, potem so bili morilci najbrž Makedonci. Razširjeno je tudi mnenje, da so ga spravili s sveta socialisti. Stambulov je tudi preganjal socialiste. Jeden socialist je umrl, ko so ga odpeljali iz Sredca nekam na deželo. Socialisti govorijo, da so ga berci usmrtili na povelje Stambulova. Policija je res prijela Stambulova slugo. Ta sluga je pa znan morilec. Bil je zaradi umora zaprt in Stambulov ga je pomilostil in vzel za slugo. Policija je mislila, da osebe, ki so bežale, hoče on umoriti in ga je zatoj prijela. Policijski načelnik Morsov je gledal z okna dogodek in hitel žandarjem na pomoč. Vsekaj je s sabljo slugo, ker se je branil dati revolver. Sicer je pa verjetno, da je kočijaž bil sporazumljjen z razbojniki. Na dotičnem mestu je nalašč prav počasi vozil.

Stambulov in knez. Knez je mislil zauzamati, da se Stambulovu skažejo časti, kakor bi bil še minister v službi, kadar umrje. Ta misel se je opustila, ker Stambulova rodbina in prijatelji kar kneza dolže, da je kriv umora. Knez je bil naročil dvornemu maršalu grofu Forasu, da pojde k Stambulova soprog, da izrazi obžalovanje zaradi tega dogodka. Sopoga bivšega ministerskega predsednika ga pa ni vprijela in mu naznanila, da si prepoveduje vsake izjave sočutstva s te strani. Knez baje želi, da se z vso strogostjo postopa, da se dobe morilci in potem pred sodiščem dokaže, da umor ni političen, temveč le zasebno maščevanje. Knez seveda mora to želeti, ker v diplomatičnih krogih v Sofiji vlada baje velika nevolja, in je prav lahko mogoče, da bi ga še skušali odstraniti, ko bi se ne opral

„Marta... Marta Sch...! Človek, ali si znotrel? — Grom in strela, Marta Sch... Tvoja nevesta!“

Planil je pokonci ter letal po kavarni s težimi koraki, da se je vse treslo pod njim. Plaho je zrl nanj prijatelj; — meni pa je utripalo srce strašne slutnje. Nadporočnik je obstal nakrat pred Strnadom ter z bridkim nasmehom dejal, položivši mu obe roke na ramo:

„Janko, ako si napravil kdaj v svojem življenju kako budalost, bila bi ta največja in tolika, da bi moral žal pozabiti, da si moj ljubljeni brat!“

„A za Boga, zakaj?“

„Marta Sch... je bila baš ona ženština, o katerej sem Ti pravil prej, — židova „priateljica“ in ljubica neštetih drugih!“

* * *

Nekako dve leti za temi dogodki je bilo.

Sedel sem v dunajskem mestnem parku ter opazoval toli slavljenje dunajske lepotice. Nekatere so sedele v krogu jedna tik druge ob potih po tistih železnih, dvakrajcarskih stoličkih ter čebljale živahno menj seboj, — druge, katere sem po upognjenem nosku, temnih očeh z dolgimi, resastimi trepalnicami, širokimi, često zraščenimi obrvimi, po gostih, črno kodrastih laseh spoznal za židinje, stopale so po

madeža, katerega ga dolže Stambulova pristaši. Pomišli je, da Koburžana še niso priznale velevlasti, temveč je le usiljenec. Če se knez sporazume z Rusijo, bode Anglia jela delovati proti njemu in se gotovo poslužila vseh mogočih sredstev. Angleška diplomacija je tudi zvita in vsak tudi neopravilen sum, da knez nima čistih rok, bi znala izkoristiti.

Ruski in francoski listi o Stambulovu. Ruski listi obsojajo napad na Stambulova. „Novoje Vremja“ pravi, da ta napad mora obsojati vsakdo, bodisi Stambulova pristaš ali pa njegov nasprotnik. S tem, da se je odkladalo sodno postopanje proti njemu, se je igralo z njegovim življenjem. „Novosti“ pa pravijo, da so Stambulova spravili s sveta tisti, katerim je bil nevaren pri sedanjih razmerah. Ta list potentakem sodi, da je bil napad političnega značaja. „Svet“ tudi obsoja ta napad, a pravi, da je to prst božje previdnosti, da Stambulov zgine sedaj, ko bolgarska deputacija prosi v Peterburgu, naj se njegova politika pozabi. — Francoski časopisi pa večinoma zmatrajo napad za delo pravice in pravijo, da Bolgari nimajo povoda objokovati Stambulova. Panice krije zadela sedaj Stambulova. „Echo de Paris“ se prav nič ne čudi, da mnogi ne obsojajo tega napada. Pesnik Clarie Hugues je priobčil pesem, v kateri opeva dejanja Stambulova kot zločinstva.

„Glasbena Matica“ v letu 1894/95.

Podati hočemo v nastopnem na podlagi poročil društvenih fuikejouarjev, podanih na občnem zboru z dne 13. t. m. najznamenitejše podatke:

Kot glasbeno - literaren zavod izda „Glasbena Matica“ svojim društvenikom kot premije za leto 1895. moška zborna J. Aljaža: Občutki in S. Pirnata: Pomlad in jesen, mešana zborna A. Foersterja: Kitica in S. Pirnata: Žalost ter K. Hoffmeisterja klavirske kompozicije: Scherzo, Intermezzo in Valček.

K novemu ponatisu došel je Anton Foersterjev popolnoma razprodani „Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesmi“, ker se po taistem vedno povprašuje.

Društvena šola razvijala se je uspešno na kreplki in zdravi podlagi. Stevilo učencev se je pomnožilo za 12 in je obiskovalo letos šolske predmete 269 učencev in učenček. Razdelitev po predmetih kaže nastopno število gojencev: Klavir 144 (lani 133), glosi 34 (lani 25), solopetje 6 (lani 8), harmonija 8 (lani 6), splošna teorija 62 (lani 57), splošno petje 92 (lani 65), dijaški zbor 74 (lani 93). Učiteljsko osobje gg. Fran Gerbić (solopetje in klavir), Karol Hoffmeister (klavir), Matej Hubad (teorija, harmonija, solopetje, zborovo petje in klavir) ter Karol Jeraj (glosi in klavir) moralo se je pomnožiti z ozirom na više število g. jencov v klavirski in vijolinski stroki. Prizvela se je kot pomožna učiteljica za klavir gospodinja Klotilda Praprotnikova. Za prihodnje šolsko leto zaznamovati je premembo glede učiteljskega osobja v toliko, da prevzame službo gospoda Jeraja nov vijolinski učitelj.

Potresna katastrofa zadela je težko društvo in mu prizadejala vsestranski škodo. Ker je potres razdeljal šolske prostore, najete v II. nadstropji knežjega dvorca, in ker se je mladina itak vse razpršila, moral se je pouk radi pomanjkanja drugih prostorov takoj vstaviti. Društveni instrumenti našli so začasno zavetje v telovadnici II. mestne deške šole na Cojzovi cesti, ostali inventar pa v drvarnicah knežjega dvorca oziroma v kletih pripravnice.

drevorednih hodnikih z lahnimi, plešočimi koraki ter koketno, izvajajoče pogledovale sprehabajoče se gospode. Po klopek so sedele gospe in udove, vse mlade, lepe in ljubezne, za njimi pa so stali civilni in uniformovani hišni prijatelji, zabavajoči svoje mile prijateljice s kar najdrzovitejšimi pokloni in laskanji.

Častniki najrazličnejših uniform postopali so smehljajo se za ženskimi pari in skupinami, jih ogovarjali ter se izgubljali z njimi v stranske vrne predele; — nekaj domišljavih kadetkov pa se je mučilo imponirati s svojimi namazanimi brčicami in opičjim oponašanjem oficirskih muh trumi kratkokrilih „goskic“. Tu pa tam so stale še trume starejših gospodov, uradnikov in dijakov. Razume se, da ni nedostajalo i kriččih in jokavih otročajev, katere so tešile in prevažale sēm ter tja slovite Hanakinje, ogromnih životov, v komaj do kolen segajočih krilih, z najraznobjejšimi vrbcami, trakovi in našivi odičenih, ter nagih debelih rok. Mej vso to bučno, različne jezike govorečo družbo pa so se prerivali nemški burši z belimi, zelenimi, rudečimi, rujavimi, vijoličastimi, rumenimi ter še drugačnimi čepicami in trakovi.

In v tej veseli družbi sem se sestal po dolgem času nenadejano z doktorjem Strnadom.

(Konec prih.)

Za pribodnje šolsko leto, ki se otvorí z dnem 15. septembra t. l. našel je odbor po prizadevanji odb. svetnika Venca novo stanovanje v Cojzovi hiši na Bregu. Prijazno ponudbo društva „Narodnega doma“ je moral odbor žal odkloniti, ker bi ne bi bilo mogočo v slednjem otvoriti šolsko leto vže z dnem 15. septembra.

Popolne uspehe slavilo je društvo zopet kot koncerten zavod. Pod vodstvom neutrudljivega in navdušenega vodje g. M. Hubada in za pozrtovovalnega in vztrajnega sodelovanja obeh društvenih pevskih zborov priredila je „Glasbena Matica“ tri redne koncerte, kajih zadnji (Mrtaški ženin) se je ponavljal. Vzporedne činijo: tri orkestralne skladbe, mej temi prvič simfonija, 6 moških zborov (1 z orkestrom), 5 ženskih zborov (2 z ork.), 4 mešani zbori (1 z ork.), velika balada za soli, veliki zbor in orkester (mrtaški ženin), dve klavirski in jedna vijolinska skladba, slednja s spremljevanjem orkestra.

Moški zbor „Glasbene Matice“ štel je 53, ženski zbor 81 članov. Združena zborna priredila sta dne 19 januarja t. l. v prostorih starega strelišča veliki pevski večer s plesom, ki je ostal vsled prisrčnosti in zabavnosti vsakemu v najlepšem spominu. Večer ta je svedočil o tem, da vživa „Glasbena Matica“ obče simpatije v vseh vrstah slovenske inteligencije.

Moški zbor „Glasbene Matice“ nastopil je vrhu tega tudi 22. sept. I. l. v akademiji, prirejeni po „Ljubljanskem Sokolu“ v korist „Narodnega doma“ v deželnem gledališči.

Za mesec majuk t. l. nameravani koncert v proslavo Palestrine 300letnice se je moral vsled potresa, žal, opustiti. Pridobil bi si društvo ravno s tem koncertom ugled učnega zavoda zdrave podlage, kajti izvrševali bi ga zgolj šolski zbori Matičini. Ni se pa še opustila misel na prireditev rečenega nastopa šolskih zborov in se bo marveč ta koncert izvršil gotovo tekom prihodnje sezone.

Napredovalo je društvo tudi glede števila društvenikov, vzraslo je za 40, to je na število 553 udov, ne glede na število članov pevskih zborov, koje je smatrati po prenovljenih društvenih pravilih tudi kot redne člane.

Subvencije ostale so iste, izvzemši ona mesta ljubljanskega; povišal je namreč slavni mestni zbor subvencijo od 1000 na 1200 gld. Ostale subvencije so: dežele kranjske 600 gld., državna podpora 400 gld. in kranjske hranilnice prispevec 200 gld.

Naklonjenost je izkazal slavni deželnji zbor kranjski tudi z brezplačnim prepričenjem redutne dvorane v koncertne svrhe in sl. kranjska hranilnica z dovoljenjem brezplačne uporabe prostorov starega strelišča povodom velikega pevskega večera. Visoko ministerstvo za uk in bogočastje podarilo je pa društvu dosedaj izišli dve knjigi dragocene zbirke „Denkmäler der Tonkunst in Oesterreich“.

Ljubljansko a tudi drugo časopisje bilo je vselej pripravljeno, delovati v korist „Glasbene Matice“ in mu je le-ta za vsako podpiranje idealnih njenih nalog hvalo dolžna. Posebno zaslugo si je pridobil za društvo gosp. prof. Josip Stritar z vzornim prevodom „Mrtaškega ženina“. Pevski zbor odlikoval je gosp. Anton Nedvěd z dedikacijo zadnjega svojega zborna „Domu in ljubezni“. Ni smeti prezreti naklonjenosti pomožnega odbora slovenskih Korošcev v Celovcu, ki je podaril po potresu hudo poškodovanemu društву znesek 30 gld.

Društvena hiša, ki je, kakor znano, v svojem zadnjem delu že demoliранa, ne more se že letos graditi. Gradnja je vstavljena za toliko časa, da se dovrši jednotni regulacijski plan mesta, da se reši vprašanje glede nove stavbanske crte v Vegovi ulicah in končno, da se določi, podaljša li se Erjavčeva cesta proti Prešernovemu trgu mimo „Glasbenega Doma“. V zadnjem slučaju moralo bi zgraditi hišo s tremi frontami, kar bi stavbo dokaj podražilo, a vrednost hiše povišalo.

Vstavljen je vsled potresa začasno tudi delovanje loterijskega odseka. Delovanje odseka bilo je plodonosno, nabralo se je že več kot 100 dobitkov, mej temi darila v denarijih v skupni svoti 732 gld. 50 kr. Da dočaka tudi to društvo prekoristno podjetje boljših časov, trebalo je srečkanje preložiti za jedno leto, to je na leto 1897.

Financijska vprašanja bodo bavila društveni odbor v prihodnjih letih v obilni meri. Treba je previdnega, a vztrajnega delovanja in zaupanja ter naklonjenosti slovenskega naroda. Navdajaj nasada, da bode društvo o priliki bližnje svoje 25letnice (l. 1897) dobro utrjeno tudi v gmotnem oziru.

O klic*) glede skupnega potovanja na narodopisno razstavo v Prago.

V zlati materi Pragi v prekrasni legi ob bregovih srebrnopene Vltave razprostira se obširen prostor, na katerem kipi bujno življenje in vrvenje. Z vseh strani one plodovite pokrajine, katero je vzel v posest praoče Čeh in katera je kasneje združena bila pod sijajno krono sv. Václava, shajajo se tam zastopniki vseh stanov neutrudljivo delavnega in vztrajnega češkega naroda. Slikoviti narodni kroji menjavajo se ti pred očmi z blazo tovarni-

*) Ostali slovenski listi blagovale naj ta oklic ponatisniti.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezd, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta — Za tujde dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznaniplačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12.
Upravnostu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznaniplačuje, t. j. vse administrativne stvari.

† Stefan Stambulov.

Ločil se je vsled zločinskega napada iz tega sveta bivši bolgarski ministerski predsednik Stefan Stambulov. Vodil je precej let osodo Bolgarije. Naj se sodi o njem, kakor hoče, gotovo je, da se ima sedanji knez Ferdinand le njemu zahvaliti za prestol. Tudi bi brez njega se ne bil tako dolgo držal na prestolu, kajti priljubljenosti si ni pridobil, kakor si jo je prednik njegov.

Stambulov je bil velik nasprotnik Rusije, toda on v tem oziru ni bil sam. Razpor z Rusijo se ne začenja pod njim, temveč že pod Cankovom in Karavelovom. On je le z veliko doslednostjo šel po potu, katero so že nastopili drugi, samo, da na tem potu ni poznal nobenih mej. Kdor se mu je ustavljal, tega je skušal kar uničiti. Sicer se pa od neke strani baš sedaj razkriva, da je Stambulov, ko je bil Kaulbars v Bolgariji in tudi še pozneje bil za sporazumljene, a sta ga ovirala ministra Grekov in Načević. Tudi je še pozneje ruski diplomat Tatiščev si prizadeval napraviti spravo mej Rusijo in Stambulova vlado, a v Peterburgu o tem niso ničesa marali slišati, ker Stambulovu niso zaupali in ker sploh na kako sporazumljene niso mislili, dokler vlada Koburžan v Bolgariji. Seveda natančno ne moremo vedeti vseh teh razmer, a to le zaradi tega omenimo, ker baš te dni se po Sofiji govorji, da ni toliko Stambulov oviral sprave, kakor knez Ferdinand sam. To mnenje seveda posebno razširjajo Stambulova pristaši, da hujskajo proti knezu.

Pokojni Stambulov pri vseh svojih napakah ni bil brez privržencev v Bolgariji. Tako se je videlo pri volitvi v Trnovem, kjer je le za nekaj glasov ostal za vladnim kandidatom, da si je vlada pri tej volitvi napela vse sile proti njemu. Od kar je knez odstavil Stambulova, bil se je mej njima hud boj na življenje in smrt. Vprašanje je bilo le, kdo izpodrine družega.

Vlada je napela vse sile, da uniči Stambulova, a upala se ga vendar ni prav prijeti. Preiskava proti njemu se je odlašala in odlašala in gotovo to najbrž zaradi tega, ker so knez in sedanji ministri imeli dovolj povoda, da se bivši ministerski pred-

sednik ne postavi na zatožno klop. Ž njim so vkupe delovali in Stambulov je narod zatiral le v sporazumljenu s knezom Ferdinandom. Vlada se niti prav upala ni predlagati zatožbe. Sprva so iskali zasebnih tožnikov. Stambulov in njegova vlada storili so mnogo krivic, a vendar ni nikdo se upal začeti tožbe. Ljudje so si mislili, kaj bode pa potem, ako se razmere zasučajo in morda pride zopet Stambulov na krmilo. Naposled je večina sebranja le sklenila, da naj se začne preiskava. Sedaj je pa šlo težavno za gradivo. Člani dotednega odseka so vse prebrskali po ministerstvih, a niso dosti našli, ker so sedanji ministri sami spravili vse v stran, na kar bi se začoba mogla opirati. Šele pri prefekturah se je našlo več dokazov proti Stambulova vladi.

Gotovo je, da se je vlada pravde jako bala, knez pa tudi, kajti Stambulov je najbolje vedel, kako nepostavno je bil voljen knez in če bi bil razkril, kako se je volilo tedanje sebranje, bi Koburžana gotovo ne bila priznala nobena država in ne bilo bi drugega kazalo, nego pobrati svoja kopita.

Naravno je, da pri tach razmerah ni težko v Bolgariji pripraviti narod na misel, da so umor našli knez in pa sedanji ministri. Mi nismo te misli, a novejša poročila iz Sofije pa zatrjujejo, da ondu vedno bolj prevladuje tako mnenje.

Vlada je baje že sklenila proglašiti izjemno stanje, da tako zajezi neko gibanje, ki se proti nji začenja. Smrt Stambulova utegne imeti še velike posledice. Govori se že, da se knez Ferdinand več ne povrne v Bolgarijo in se odpove prestolu v korist svojemu sinu, ki prevzame vlado pod regentstvom Rusiji prijaznih mož. Na drugi strani se pa že agituje proti koburški vladarski rodbini sploh. Mejljedstvom razširjajo se podobe, na katerih je naslikan mali sin Battenberžanov, ko lasa prestolonaslednika Borisa. Umor Stambulova utegne torej biti začetek velikih zmešnjav na balkanskem polotoku, o katerih se danes niti misliti ne da, kako se končajo.

Državni zbor

Na Dunaji, 18. julija.

Poslanske zbornice današnja seja ima poseben pomen. Danes se je pri tretjem branju vzprejel

novi civilnopravni red in se je s tem dognala važna reforma.

Glasovanje se je vršilo začetkom seje in sicer so bili vsi zakonski načrti vzprejeti z veliko večino. Po glasovanju, katero se je zvršilo ob splošnem odobravanju, so poslanci čestitali vodji pravosodnega ministerstva in poročevalcem.

Zbornica je na to nadaljevala razpravo o proračunu poljedelskega ministerstva.

Posl. Böns je govoril o propadanju kmetskega stanu, zavračal očitanje, da je tega kriva liberalna stranka in rekel: kmetski stan je do leta 1878. četudi počasi napredoval, od l. 1879. pa, čim so prišli konservativci, Čehi in Poljaki na krmilo, je cedalje bolj propadal.

Posl. Vahnjanin je razpravljal o položaju galiskih kmetov in o izseljevanju v Ameriko.

Posl. Hagenhofer je zagovarjal bivšega poljedelskega ministra Falkenhayna in rekel, da je samo levica kriva, da ne obvezajo dobrí zakoni, ki bi kmetu pomagali, kakor na pr. verska šola.

Posl. baron Rolsberg je v imeni Coronini-jevega kluba obžaloval napade na grofa Falkenhayna in potem zagovarjal veleposestnike.

Posl. vitez Brenner je govoril o kmetskih razmerah.

Posl. Rogel je zagovarjal grofa Falkenhayna in opravičeval postopanje nemških konservativcev glede celjske postavke.

Govorili so še posl. Morre, Dötz, Rutowski in Lupul. Proračun se je vzprejel.

Zbornica je potem razpravljala o proračunu pravosodnega ministerstva. Govorili so posl. grof Pininski, Hofmann-Wellenhof, Polzhofer in Lueger. — Prihodnja seja bo jutri.

V Ljubljani, 19. julija.

Zjedinjenje Staro- in Mladočehov na Moravskem je že skoro gotovo. Mladočehski klub je z veseljem pozdravil ponudbo moravskih Staročehov in popustil odločitev izvrševalnemu odboru v Pragi in izvrševalnemu odboru ljudske stranke moravske v Brnu. Vsekako je pa mnogo upanja, da se oba izvrševalna odbora izrečeta za združenje.

„Toda ne. Čemu — sram? Vsi ljudje smo jednaki, manj ali bolj hinavci, lažnjivci, breznačajneži, nedosledneži . . . uzorov, živih uzorov ni! Jaz varam tebe, ti izrablaš mene, tretji bije po najuhkratu, dočim vkrade četrti tretjemu dobiček, za kar ga ubije peti itd. Drug drugega goljufamo, vsi lažemo, vsi se izneverjamo, — eh, pa smo si vendar tako ganljivo ljubezni prijatelji, — o, celo ljubimo se! Ha, ha!“

Tako je skakal od misli do misli nervozno, pretrgano govoreč z bliščecimi se očmi, dočim se mu je na obrazu gibala vsaka mišica. Poznalo se je na njem nereditno življenje.

„Pa čemu te morim s temi starimi frazami! No, ti sam si kriv, . . . spomnil si me na one dogode v Ljubljani in Celovcu!“

„Dà, oprosti vprašanje: kako si se razšel z Marto?“ — vprašam ga.

„Razšel? — Razšla se sploh nisva. Vso stvar je rešil moj brat. Ona je bila takoj povsem zadovoljna, saj prostost, neodvisnost je njen življenje. Sedaj je par tednov na Dunaji; v hotelu „Central“ ima svoj salon. Menda išče engagement ali pa novega bankirja! — Tudi jaz sem jo že parkrat obiskal. Zakaj bi je pa ne? Ozdravljen sem; — ne iščem več, kot morem dobiti! In Marta je še vedno

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

VII.

(Konec.)

Nakrat sem ga zagledal sredi dveh bujnih, živahnih blondink, s katerima se je šalil, da so se vse trije glasno smeiali. Jedna se mi je zdela nekaj starejša, morda tridesetletna, dočim je bila druga komaj nekaj nad dvajset let.

Strnad je nosil uniformo; bil je že vojaški nadzdravnik. Komaj me zagleda, oprosti se od svojih dam, poljubljači starejši roko, dočim se je mlajši le smejé poklonil.

„Duša moja, kaj je zaneslo Tebe v to avstrijsko Sodomo!“ — ogovoril me je stiskajoč mi roko.

„Prišel sem delat fizikat“, — odvrnem mu jaz.

„Aha, aha! Torej mi res ne misliš postati nikdar kamerad? To je pač ukus. Zobe dreti, prenapolnjene želodce izpirati, pa malomečankam dvojaniti . . . diven poklic! Prokleto, zavidam Te!“

„Glej ga čudaka!“ — odvrnem mu jaz, — zdravniški poklic izvestno ni zabaven in poetičen na kmetih, — no, nikjer. Vsekako pa so mi moje

pacientinje hvaležnejše kot Tvoji dve krasotici, kateri si radi mene kar na lepem zapustil brez recepta . . . Li ne, prijatelj?“

„Ha, ha, ti dve sta Ti zdravi kot ribi v vodi!“ — smejal se je Strnad, položivši mi roko pod pazduhu, ter me peljal v vrtno gostilno, kjer svá sedla za mizo v senci košatega kostanja.

„Pa kdo sta bili oni dve lepi dami? — Zopet ljubiš?“

Prebledel je za hip, potem pa se prisiljeno zakrohotal.

„Zopet! — Ljubim! — Beži, beži, prijatelj! Jaz še nisem menda ljubil nikdar. O, domišljeval sem si, veliko domišljeval. Imel sem vzbujeno živče! Sedaj pa sem zdrav! — Saj ljubezen je izguba pameti, kot pravi modri Seneka, — majhna epilepsijska, kot uči Demokrit, — blaznost, kot trdi izkušeni Heine. Ali ne misliš i Ti tako? — Jaz sem prepričan o tem. Ljubezen je bolezen, ki zatare v človeku značaj, ponos, načela, vse, vse, — da se izneveri samemu sebi, lovi nek fantom, se smeši pred celim svetom, dokler se zopet ne zave iz svojega vročinskega agonizma. In potem ga je sram, — tako sram!“

Hitro je govoril te besede in obraz se mu je obilil s krvjo srda.

Obsedno stanje v Sofiji. Sedanja bolgarska vlada nikakor ne stoji posebno trdno. Na vseh straneh ima mnogo nasprotnikov. Zaradi tega si pa baje misli izkoristiti napad na Stambulova v to, da proglaši obsedno stanje v deželi. Sploh je napad na Stambulova spravil vlado v veliko skrb, kajti vidi se, da je gledé javne varnosti še precej želeti ne le na deželi, temveč celo v glavnem mestu samem. Več političnih oseb je že dobilo pretilna pisma, mej drugim tudi Radoslavov. Nekateri krogi v Sofiji celo želé, da bi se proglašila vojaška diktatura. Posebno vojni minister Savov bi rad postal diktator. Po našem mnenju tako posilno sredstvo ne bode izruvalo bolezni, na kateri boleha Bolgarija. Stambulov je skušal tako vladati, a naposled pa le moral iti. Vsakako pa v Bolgariji nekatera znamenja kažejo, da bi utegnil mir priti v nevarnost. Posebna poročila o makedonskem vstanku iz Sofije so imela večkrat dostavek, da je v Bolgariji vse mirno. Taka zagotovila so običajna le tedaj, kadar se bojé kake vstaje.

Bolgarska deputacija pri carju. Bolgarska deputacija je bila sicer pri carju vzprejeta, a v nobeni slovesni avdijenciji. Sploh je car proti deputaciji bil jako zdržljiv, kar kaže, da vspeh deputacije še ni popolnoma gotov. Ruska duhovščina pa povsod metropolita posebno odlikuje in tudi vrhovni načelnik svete sinode je pri priliki ne-navadno prijazno pozdravil metropolita. Ruska duhovščina se vidno trudi, da bi napravila spravo mej Rusijo in Bolgarijo, ne vé se pa, če bote to mogoče pri sedanjih razmerah v Bolgariji.

Volitve v Angliji se vrše za konservativce in liberalne unijoniste ugodno. Voljenih je že 301 unijonist, 71 liberalcev, 40 protiparnellovcov, 3 parneovci in 2 kandidata delavske stranke. Konservativci in liberalni unijonisti pridobili so 54 mandatov, zgubili pa 10. Sedaj je že gotovo, da bode v novi zbornici konservativna večina, le to je vprašanje, če bode toliko konservativcev voljenih, da bi mogli izhajati brez liberalnih unijonistov. V tem slučaju bi pač konservativci poskušali polagoma liberalne pristaše si otresti.

Dopisi.

Z Gorenjskega, 17. julija. (Izlet kranjskega gasilnega društva v Vintgar in na Bled) vršil se je preteklo nedeljo vkljub sobotnemu preroku o najugodnejšem vremenu. Izletnikom pridružilo se je razun kranjskih tamburašev še več gospode iz mesta. V Radovljici pridružil se je oddelek tamošnjega gasilnega društva s svojim podnačelnikom, v Lescah oddelek Begunjskega gasilnega društva s svojim načelnikom g. Avsenekom, na postaji Javornik pozdravil nas je oddelek Jeseniškega gasilnega društva s svojim načelnikom g. A. Treven. Gorjanski nadučitelj g. Jos. Žirovnik pozdravil nas je in se ponudil s prijeno mu ljubeznostjo nam za spremjevalca. Skupno odkorakala je družba, ki je narasla do 70 članov, z drugo gospodo iz Kranja z Javorniške postaje in prispevala v jedni ura na mesto, kjer se čuje neko divje bobnjenje. Izletniki, ki so prvič napravili to pot, so se jeli kar vpraševati, kaj če to biti. V kratkih 10 minutah prepričali smo se, od kod to bobnjenje in šumenje. Pri Slapu smo, pri Sumu. Tukaj pozdravi nas v prijaznih besedah Gorjanski župan g. Jakob Žumer. Težko je bilo ločiti

lepa, pikantna in ljubezniva, kako ljubezniva ženska. Oh, njeni srce je tako veliko! Ha, ha!"

"In kaj si bil ukrenil radi Rezike?" — vprašam ga nadalje.

"Največjo budalost; no, ona je bila pametna, previdna, kot so naše male solidne vrle malomešanke bolj ali manj vse! — Po onem vdarcu radi Marte zasvetilo se mi je takoj v glavi. Spoznal sem, da sem bil slep in gluhi, ker sicer bi se mi toliko blamaža ne mogla prigoditi. No, preveč sem si domišljal, zato sem padel tem globočje! — Potem pa sem hotel rešiti se pred seboj, pred svojo vestjo; hotel sem k jedni kazni pridejati še drugo, ponižanje: pisal sem Reziki, naj mi odpusti, naj pozabi, naj bo moja žena! Ona pa, ha, ha! — resno, pošteno dekle! — mi je odgovorila tole pismo, katero nosim vedno seboj. Imponira mi. Pa čuj sam!"

Gospod doktor!

Da priznate svojo krivdo, me veseli. Zares veliko sem trpela, veliko prestala, saj sem Vas ljubila iz vse duše, iz dna svojega srca. Ljubila sem privič! V dolgih mesecih zapuščenosti pa sem tudi veliko premisljevala ter spoznala, da je bilo bolje tako. Skromno priprsto dekle bi Vas ne mogla nikdar zadovoljiti; — nesrečna bi bila oba. Odpu-

se od te naravne krasote. Šli smo skozi Vintgar. Za to pot potrebovali smo pač več časa, kakor po programu. Novinci kar niso mogli naprej, čudili so se prirodi, vpraševali po mojstru, ki je napravil pot, skozi to krasoto. Divja ta voda borila se je toliko tisoč let za pot, ki jo danes ima, v tej tesnobi pa stoji si nasproti kar navpično in mogočno skalovje, kakor najvišje hiše. Prišli smo do srednega Vintgarja, kar slišimo pozdrav Gorjanskih fantov iz topičev. Družbo že itak presenečeno po prirodnji lepoti je naravnost ganil odmveg tega pozdrava. Na konci do-delane poti pridevemo do restavracije "pri Vintgarju". Na prostoru pred restavracijo pozdravila nas gasilna društva Blejska in Gorjanske, na čelu jima g. pod-načelnik A. Verhanc in načelnik g. V. Jan. Gorenjski nam bratje izrazili so željo, imeti malo spomin na Vintgar in naš sestanek. Bleški fotograf g. Lergetporer, ki ima poleg Gorjanskega župana g. Žumerja tudi zasluge za Vintgar, fotografiral je združena gasilna društva, ki so povabila v to družbo tudi zaslunnega Gorjanskega župana. Odkorakali smo iz Vintgarja z najlepšimi vtisi preko Gorj na Bled. V zgornjih Gorjah izuenadi nas nadučitelj g. Josip Žirovnik po nežnih rokah s šopki iz svojega izvrstno vremenega vrtu. V spodnjih Gorjah pozdravili nas pod-načelnik Gorjanskega gasilnega društva g. V. Černe, na katerega vrtu smo se nekoliko ohladili. Na Bledu imeli smo v gostilni Blejskega župana g. Peternela dobro pripravljeno kosilo. Po kosilu nastopili so dobro izvezbani tamburaši sl. bral. društva kranjskega, in udarili na splošno zadovoljnosc. Iznenadil pa nas je tudi Bleški mešani pevski zbor, ki ga vodi nadučitelj g. Rus. Občinstvo postalo je vsled točnega izvajanja milih domačih pesmi posebno navdušeno, kar je pokazalo s tem, da je zahtevalo z burnim ploskanjem ponavljanje vseke točke. Gorenjski gasilci mej seboj rekli so marsikatero koristno besedo v gasilskem oziru, kakor tudi povdajali potrebno jednote kranjskih gasilnih društev v jezikovnem vprašanju. Prišla je ura, ko je bilo treba odkorakati k zadnjemu vlaku v Lesce. Temu poročilu sledi pa naj jedna sodba iz hvaležnih src kranjskih gasilcev za bratovske sprejemje Radoljščemu, Begunjskemu, Blejskemu, Gorjanskemu in Jeseniškemu gasilnemu društvu, Gorjanskemu županu, g. Jak. Žumerju na prijaznem pozdravu in njegovi udeležbi, nadučitelju Gorjanskemu g. Jos. Žirovniku, ki se je od poroda tega izleta do ločitve žrtvoval in gladil pot, g. nadučitelju Rusu, ki nas je iznenadil s svojim lepim zborom, tako tudi zboru sl. bralnega društva kranjskega za prijateljsko udeležbo in prijazno sodelovanje. Odlična gospoda iz Kranja, ki je prišla z opoldanskim vlakom k koncertu, pokazala je svojo naklonjenost društvu. Vsem kranjskim gasilcem ostane ta izlet nepozabljen in kličemo svojim gorenjskim bratom: "Pomozi Bog! Na svidenje!"

Občni zbor kmetijske družbe kranjske v četrtek, dne 18. julija 1895.

V mestni dvorani ljubljanski se je zbral ob 9. uri zjutraj okoli 100 članov, katere je pozdravil prvomestnik ces. svetnik Murnik s primernim nagonom in pričel zborovanje predstavljajoč vladnega zastopnika markija Gozzanija. Izrekel je zahvalo vlasti za izdatne podpore ter pozdravil navzočega dež. glavarja Detelo, proseč ga, da podpira družbo. Omenjal je smrt dveh članov cesarske rodbine, nadvojvodij Viljema in Albrehta, kateri poslednji je bil velik pospešitelj kmetijstva sploh; dalje smrt člena župnika Mesarja. V znak sožalja se člani dvignejo s sedežev. Omenja veliko nesrečo, ki je zadevala vso kranjsko deželo po potresni katastrofi, in obisk cesarjev, kateremu gre hvala za izdatne državne podpore. Družba obžaluje odstop poljedelskega ministra Falkenhayna, katerega kranjska dežela ohrani

ščam Vam torej, gospod doktor, vse, dasi je pozabiti žal! — ne bom mogla nikdar! Vedite, da Vas nisem ljubila le zato, da bi me poročili ... Hotela sem Vas imeti vsega, vsega, za večno, nedeljeno, samo jaz. Ker to ni bilo in pri Vašem (gotovo modernem!) temperamentu in značaju menda ne bo nikoli mogoče, jaz pa tudi nimam veselja biti le objekt eksperimentiranja, vračam Vam z lahko vestjo Vašo besedo. — Želim Vam še vso srečo v bodočem življenji ter ostajam itd.

Rezika R.
V Ljubljani . . .

"Vidiš, taka je moja bivša Rezika! Niti dr. Strnadu ni hotela biti več v igračo. Ha, ha, ha! Sedaj pa moram iti, prijatelj! Gospa pl. Hellmerjeva mi je dala le pol ure dopusta."

Vstal je in položil denar na mizo.

"Ona velika blondinka?" — vprašam ga začuden.

"Dà; — udova dvornega advokata, jako petična in življenja željna ženska. Veš, vjeti me hoče; — no, ali se podam, se še nisem odločil! Kdaj se vidiva zopet? Pridi drevi v opero; predstavim Te Hellmerici in njeni sestrici Melaniji! Tudi Melania bo imela nekaj nad stotisoč. — Torej prideš?"

"Gotovo pridev."

Stisnila sva si roki ter se razšla do svidenja...

v dobrem spominu, ter se nadeja, da bode tudi njeni naslednik jednakom naklonjen družbi. Delovanje družbe je bilo jako obširno. Na Dolenjskem se utegne uvesti nova industrija, to je pridelovanje sladkorne pese in izdelovanje sladkorja. Končal je svoj govor kličoč Slava vladaru, ki je prvi pospešitelj kmetijstva, kateremu klicu so se pridružili vsi navzoči s trikratnim Slava in Živo-klicem.

Ravnatelj Pirč je potem poročal o delovanju glavnega odbora, o katerem dobijo člani tiskano poročilo, ki je letos glede na razmere, nekoliko kraje. Iz njega posnamemo poglavite točke: Leta 1894. je družbi pristopilo 361 novih pravih udov, tako da je imela konci tega leta 18 častnih, 9 do-pisajočih in 2963 pravih udov. Vseh podružnic je bilo 1894. leta 69. Na novo so se ustanovile podružnice v Kranju (mesto), v Šenčuriju pri Kranju, v Kokri, v Srednji Vasi v Bohinju, v Loškem Potoku in v Št. Petru na Krasu. V zacetku leta 1895. so se na novo ustanovile podružnice v Gorjah, v Predosljah pri Kranju, v Košani, v Studenem, v Velikih Laščah in v Vinici, tako da je bilo ob spisovanju poročila že 76 podružnic, katere so imele nad 3000 udov. — Glavni odbor je imel leta 1894. šest sej, mej temi dve v pomnoženem odboru. K sejam od-bora za podpore sta bila povabljeni zastopnika vis. c. kr. deželne vlade in vis. deželnega odbora. Vse obravnavate glavnega odbora, samostojnega konjerejskega ter samostojnega ribarskega odseka, kakor tudi izvršitve njihovih sklepov, so se objavljale v družbenem uradnem glasilu. — Občni zbor za leto 1893., dne 14. junija 1894. leta, storil je več sklepov, katerih je glavni odbor nekaj rešil sam v zmislu občnega zobra, nekaj pa jih je izročil in priporočil določnim oblastvom. Dne 29. novembra 1894. leta je bil v Trebnjem izreden družben občni zbor, kateri je sklepal o potrebu korakih, da bi se na Dolenjskem začela pridelovati sladkorna pesa. Tudi te sklepe je glavni odbor rešil vse. — Družbeno podkovske šole prvi polletni tečaj je obiskovalo 10 učencev, drugi polletni tečaj pa 9 učencev. Starejših kovačev, ki niso hodili v šolo, oglašilo se je leta 1894. za skušnjo 34. Večina njih je bila s Kranjskega, nekateri s Štajerskega in s Primorskoga. — Gospodarstvo v družbeni drevesnici je ostalo tudi minulo leto tako, kakeršno je bilo prejšnja leta. Spomladi l. 1894. se je pod navadnimi pogoji oddalo kakih 14.000 visokodebelnih drevesec. Ker družbena drevesnica nikakor ne zadostuje, vzel je glavni odbor zopet kaka 2 orala zemljišča v bližini v zakup, da bo moči vzgajati več dreva. — Na v zakup vztem užorem dvorcu na Viču se je leta 1894. gospodarilo strogo po gospodarstvenem načrtu, ter je bil uspeh vsled ugodnih razmer boljši nego je bil proračunjen, tako, da je bilo moči odpisati več investicijskih troškov. — Ribje valiče in vzgojevališče na Studencu se je zboljšalo in je tako urejeno, da se lahko na jedenkrat izvali 150.000 ribic. — Družbeno uradno glasilo "Kmetovalec" je leta 1894. izhajalo že XI. leto ter se ga je tiskalo 4000 izvodov. Začetkom leta 1894. se je priloga "Vrtnar" opustila, "Kmetovalec" pa se je povečal ter prinaša tudi sadjarstvo in vrtnarstvo zadevajoče sestavke. Za družabnike nemške narodnosti je glavni odbor naročil tudi za l. 1894. na račun družbe nemški kmetijski list "Oeconom". — Družbena pisarna je rešila 1894. leta 1113 prav uradnih aktov, in 11.824 opravljenih spisov o strokovnih vprašanjih, o poizvedbah, o prodaji semenja, strojev, knjig itd. — Kmetijsko rastlinstvo je glavni odbor pospeševal s tem, da je udom naročal dobrega semenja. Pri tem je imel glavni odbor 17.159 gld. 51 kr. denarnega prometa. — Umetnih gnojil, katerih naročitev družba posreduje, porabilo se je l. 1894. zopet več. Ker je visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo obljubilo podporo za povzdigo planinstva, začelo se je delovati na to, da se bo postopalo po dobro premišljenem načrtu. Namerava se pred vsem napraviti uzorno in poskusno planino. — Vinarstvo je družba pospeševala s tem, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in cene modre galice. Naročila je je 70.000 kg ter jo oddala po znižani ceni. Po znižani ceni je družba oddajala tudi trte škropilnice, nekaj pa jih je tudi podarila. — Glede pospeševanja vinarstva je omeniti tudi nastavljene deželne potonalnega učitelja za vinarstvo. — Sadjarstvo je družba podpirala na ta način, da je oddala več tisoč sadnih dreves. Izven tega pa je družba sodelovala pri ustanovitvi zadružnih naprav za koristno porabljene sadje. — Govedorejo je družba pospeševala s tem, da je oddajala čisto-krvne bice plemenjake ter prirejala premovanja. Premovanja goveje živine so bila, kakor je sklenil občni zbor, v Trnovem, v Žužembergu in v Moravčah. — V pospeševanje ovčarstva je družba, kakor prejšnja leta, tudi l. 1894. kupila ovinov bergamske pasme ter jih je oddala posestnikom, ki se pečajo z ovčarstvom, za četrtnino kupne cene. Preskrbela je 11 ovinov. — Tudi svinjerejo je družba pospeševala s tem, da je oddajala mrjase plemenjake, in sicer velike bele angleške pasme (jorkširske); leta 1894. jih je po deželi razdelila 62 za polovico kupne cene. Valed sklepa občnega zbora se je l. 1894. v Novem mestu priredilo premovanje prasičev. Razstavo je prav spretno izvršila novomeška podružnica. — Da bi pospeševala čebelarstvo, prevzela je družba v založbo rokopis o čebelarstvu, katerega je nagradil deželni odbor. Rokopis je družba proti koncu leta 1894. dala v tisek, in leta 1895. bo izšla knjiga s podobami. — Tudi glede razširjanja kmetijskih strojev